

Univerzita Karlova

Pedagogická fakulta

Katedra psychologie

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Snubní prsteny – jejich význam, symbolika a atraktivita pro současné
manželství

Wedding rings – their meaning, symbolism and attractiveness for current
marriage

Bc. Amálie Proroková

Vedoucí práce: PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.

Studijní program: Psychologie

Studijní obor: Psychologie

2017

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Snubní prsteny – jejich význam, symbolika a atraktivita pro současné manželství“ vypracovala pod vedením vedoucího diplomové práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 14. 7. 2017

..... podpis

PODĚKOVÁNÍ

Upřímně děkuji paní PhDr. Pavle Presslerové, Ph.D. za vedení diplomové práce, za její cenné komentáře, trpělivost, podnětné návrhy, postřehy a za rychlost, se kterou probíhala naše komunikace. Také bych chtěla poděkovat své rodině – zvláště sestře a kamarádům za podporu během celého studia a za pomoc při závěrečných korekturách této práce.

ABSTRAKT

Tato diplomová práce přináší podněty do oblasti psychologie rodiny a partnerství. Hlavním tématem práce jsou snubní prsteny, na které je pohlíženo v psychologickém kontextu. Teoretická část otevírá témata, jako je historie, symbolika prstenů obecně a následně se zaměřuje konkrétně na snubní prsteny. Značná část je věnovaná také manželské a partnerské problematice, svatbě, díky které snubní prsten máme, a také užším psychologickým tématům, jako je efekt snubního prstenu, atraktivita snubního prstenu samotného nebo jeho nošení. V konečné části se práce zaměřuje na varianty zacházení se snubním prstenem.

V empirické části byl prováděn sběr dat formou polostrukturovaných rozhovorů a následnou kvalitativní analýzou. Celkový počet zahrnuje třináct účastníků. Zastoupení respondentů ve variabilní životní situaci: ti, kteří jsou v manželství krátce, v dlouholetém manželském svazku, rozvedení či ovdovělí. Cílem práce bylo provést hloubkovou sondu do percepce významu a hodnoty snubního prstenu samotnými nositeli a hledání významných otázek, které se s tímto symbolickým fenoménem pojí. Práce se věnuje oblastem, jako je atraktivita snubního prstenu, přikládání důležitosti snubnímu prstenu i významům, které mohou lidé snubnímu prstenu dávat a z něhož se pak může odvíjet následné nošení/venošení tohoto symbolu manželství.

KLÍČOVÁ SLOVA

Prsten, snubní prsten, snoubenci, manželství, manželé, symbolika, atraktivita, význam, nosit, rozvedený, vdovec, vdova.

ABSTRACT

This diploma thesis brings suggestions into the field of couple and family psychology. The main topic of this thesis is wedding rings regarded from the perspective of psychology. The theoretical part develops topics such as the history and the symbolism of rings in general to subsequently focus particularly on wedding rings. Significant attention is also paid to the marriage and couple problematics, the wedding — thanks to which we have the ring — and also to narrower psychological issues such as the wedding ring effect, the attractiveness of the wedding ring itself or the issue of wearing the ring. The final part is dedicated to the variations of treating the wedding ring.

In the empirical part, a data collection in the form of semi-structured interviews with subsequent qualitative analysis was conducted. The total number of participants is thirteen. Participation of respondents in a variable life situation: newly-wed people, people in a long-term marriage, divorced and widowed people. The objective of the thesis was to capture the depth probe into the perception of the meaning and the value of the wedding ring by the wearers themselves and to find most important questions that can be associated with this symbolic phenomenon. The thesis covers issues such as the attractiveness of the wedding ring, attaching importance to the wedding ring and to the meanings people may give to the wedding ring, which may lead to the consequent wearing/non-wearing of this symbol of a marriage.

KEYWORDS

Ring, wedding ring, engaged couple, marriage, married couple, symbolism, attractiveness, importance, wearing, divorced, widow, widower.

Obsah

1 ÚVOD	8
2 TEORETICKÁ ČÁST	10
2.1 Historie snubního prstenu až do současnosti	10
2.1.1 Symbolika prstenu z historického hlediska	10
2.1.2 Prsten a jeho podoby	13
2.1.3 Čtvrtý prst levé ruky	14
2.1.4 Muži začali nosit snubní prsten později	15
2.2 Symbolika, podoba a význam prstenu	16
2.2.1 Symbolika kruhu	17
2.2.2 Symbolika prstenu	18
2.2.3 Rituály vyúsťující k tomu největšímu z nich – svatbě	20
2.2.4 Symbolika rituálu výměny prstenu	21
2.2.5 Podoby prstenu	23
2.3 Manželství a partnerství	25
2.3.1 Vztah – y	26
2.3.2 Manželství	27
2.3.3 Nesezdaná soužití	30
2.3.4 Rozvody či úmrtí	31
2.4 Role přitažlivosti jedinců nosících prsten	34
2.4.1 Atraktivita	34
2.4.2 Atraktivita snubního prstenu nebo také efekt snubního prstenu	35
2.5 Varianty zacházení	39
3 EMPIRICKÁ ČÁST	42
3.1 Metodologie	42
3.1.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky	42
3.1.2 Metody sběru dat a postup získávání dat	43
3.1.3 Výzkumný soubor (výběr a popis souboru)	46
3.1.4 Metoda zpracování dat	48
3.1.5 Etika ve výzkumném šetření	50
3. 2 Prezentace a interpretace dat – Role snubního prstenu	50
3.2.1 Význam snubního prstenu	50

3.2.2 Frekvence sundávání snubních prstenů u manželů	55
3.2.3 Hry se snubním prstenem	57
3.2.4 Požadavek přítomnosti snubního prstenu u obou manželů	58
3.2.5 Změna vnímání snubního prstenu pod vlivem životních událostí.....	61
3.2.6 Atraktivita snubního prstene	65
3.2.7 Od svatby přes manželství až k rodině.....	71
3.2.8 Porovnání napříč různými skupinami	75
4 DISKUZE	80
4.1 Výsledky výzkumu	80
4.2 Limity práce	85
4.3 Snubní prsteny v širším kontextu.....	86
5 ZÁVĚR	88
6 LITERATURA	90
7 PŘÍLOHY	94

1 ÚVOD

Volba budoucího partnera je jedno z nejtěžších rozhodnutí, protože s člověkem, kterého si vybíráme, strávíme (většinou) zbytek života. Formální záležitostí, která se s výběrem partnera pojí, je svatba, jakožto významný životní mezník a rituál v životech mnoha lidí. Symbolem takového rozhodnutí je výměna snubního prstenu při svatebním obřadu. Snubní prsten a jeho symbolika je chápána většinou lidí napříč kulturami, rozumíme mu jako něčemu, co lidi spojuje a dává ostatním najevo, že tento člověk již není volný, k někomu patří. Význam snubního prstenu však řada lidí pojímá různě, nuance mezi vnímáním jeho významu jsou více než časté. Co lidi vede k tomu prsten po svatbě z prsteníčku již nikdy nesundat? Proč jej někteří naopak sundávají téměř okamžitě? A co se s prstenem stává ve chvíli, kdy manželství končí?

Tato diplomová práce má za cíl zmapovat psychologický kontext snubního prstenu a vše, co se k němu pojí: tedy atraktivitu snubního prstene i jeho nositele, či význam, který respondenti prstenu přisuzují. V práci se snažím poukázat na témata a oblasti, které se s prstenem mohou pojit a často nejsou na první pohled tak zjevné.

Práce je rozdělena do dvou částí: první z nich je část teoretická, která se zabývá historií snubního prstenu, následuje kapitola týkající se symboliky, významu snubního prstenu a rituálů s ním spojených, což je velmi důležitý základ pro výzkumnou část. Dalším teoretickým opěrným bodem této práce jsou vztahy, manželství, různé typy partnerství a také situace jako rozvod a úmrtí partnera. Obsáhlá část plná výzkumů je další kapitola soustředící se na již zmiňovanou oblast atraktivity spojenou se snubním prstenem. Poslední kapitola popisuje všechny možné varianty zacházení se snubním prstenem.

V empirické části jsem na základě obsahové analýzy polostrukturovaných rozhovorů hledala odpovědi na následující baterii výzkumných otázek:

1. Jaký význam má snubní prsten pro respondenty a od čeho se jeho vnímání odvíjí?
2. Jaké jsou důvody a okolnosti, na základě kterých lidé v manželství prsten nosí/ nenosí?
3. V jakých dalších aspektech se liší respondenti, kteří prsten nosí od těch,

kteří jej nenosí? Mají tyto dvě skupiny společné znaky, co je vystihuje, co je tím společným rysem?

4. Má snubní prsten vliv na přitažlivost druhého pohlaví i na vnímání atraktivity u nás samotných?

Tyto čtyři otázky jsou jádrem mého výzkumu; na ně navazují dalšími, které se v průběhu rozhovorů objevovaly a vyvstávaly, ať už ze slov respondentů anebo napadaly mě samotnou. Jako zajímavé zpestření práce vnímám různorodý vzorek respondentů v tom smyslu, že byli primárně vybráni podle odlišného rodinného stavu. Byli to respondenti, kteří jsou v manželství krátce, dlouze, kteří jsou rozvedení a také ovdovělí. Výsledky jsou díky zkušenostem těchto respondentů o mnoho zajímavější, než by byly u jednolitého souboru výzkumných osob.

2 TEORETICKÁ ČÁST

2.1 Historie snubního prstenu až do současnosti

Historie snubních prstenů je velmi bohatá. Různé druhy ozdob, hlavně šperky, vznikaly paralelně s rozkvětem civilizace. Pro lidi od počátku představoval prsten symbol moci a bohatství (Bouška & Sobolevskij, 1990). Existuje mnoho, převážně literárních děl, ze kterých se dá čerpat a zjistit, kde se prsteny objevují, co vedlo k jejich pojetí, které převládá do dnešní doby, a co z nich udělalo symbol manželství a lásky.

Jako první bychom mohli poukázat na knihu, která je doposud jednou z nejčtenějších a na které v mnohém stojí naše tradice a kultura – tedy na Bibli. Už tam se ve Starém zákoně objevuje případ, kdy posel daruje Rebece, budoucí ženě Izáka, zlatý kroužek do nosu a náramky na paže (Gn 24, 22–47). Bologne (1997) však dodává, že zde ještě nejde o svatební rituál, neboť tento zvyk je mnohem novější.

Kde se tradice navlékání snubního prstenu a následného nošení snubního prstenu tedy vůbec vzala? Bologne (1997) se domnívá, že je odvozený od římského zasnubního prstenu. Židé, Řekové ani Germáni neznali tento dar jako symbol manželství nebo jeho příslibu. Je zajímavé, že rozdíl mezi zasnubním a snubním prstenem se začal vnímat až kolem 15. století. U Římanů najdeme prsten jako symbol zasnoubení, příkladem je zasnoubení Pilniuse a Tertulliany (Foullas, 1971). „*Až na Juditině svatbě roku 856 se poprvé objevuje opravdový snubní prsten, v souladu s anglosaskými zvyky...*“ (Bologne, 1997, s. 43).

2.1.1 Symbolika prstenu z historického hlediska

Ke snubnímu prstenu patří neodmyslitelně také symbolika, která je v tomto případě historicky velmi bohatá. Vnímání symbolu prstenů je ovlivněno kulturami, které nazírají na jeho významy jiným způsobem.

Podle dávných a dochovaných literárních děl existuje mnoho příběhů, kde hraje prsten ústřední roli. Prsten například sloužil jako *zástava lásky* (Plautovo dílo – Chlubný vojín) (Bologne, 1997). Jako *zástava lásky* se prsten používá také v již výše zmíněné knize Genesis a dále v příběhu o Támar, která po svém budoucím muži Judovi vyžádá berlu, šňůrku a pečetní prsten jako zálohu, která má sloužit k dodržení slibu. V dobách Mojžíšových se všechny židovské ženy zdobily nejrůznějšími šperky a hlavní roli hrály právě prsteny (Henkel, 1913; Foullas, 1971). Prsten také z počátku vyznačoval *zástavu*

věrnosti. O použití prstenu hovoří také svatební formule z 11. století obsažena v latinské písni Ruodlieb – při předávání snubního prstenu ženich tasí meč se slovy: „Stejně jako tento prsten obemyká tvůj prst, uzavírám já tebe do věrnosti pevné a věčné. Musíš mi jí zachovat, nebo budeš sřata.“ Materiálem, který se pro prsten využíval, bylo zpočátku železo. Postupně se kroužky ze železa začínají vyměňovat za prsteny z drahých a vzácných kovů. V některých krajích se takovýmto kroužkům říkalo „závdavky“ (Bologne, 1997).

Dále může prsten sloužit také jako *průkaz totožnosti*. Poukazuje na osobu stejně jako na manželství. Do 15. století je zasnubní a snubní prsten nevyhrazený. V roce 1488 se tradovalo, že muž může ženě prsten navléci jen pokud nějaký přinese, což vlastně znamená, že to není povinné. Je to dáno i tím, že v době, kdy ještě neexistovaly farní matriky a za sňatek zodpovídaly jen osoby nebo předměty, mohla mít taková nedůslednost fatální následky. Teprve po proběhnutí Tridentského konsilu v roce 1563 ztrácí zasnuby svůj význam a prstýnek zůstal až do dnes sice nepovinný, ale přesto důležitou součástí svatebního obřadu (Bologne, 1997).

Prsten u Římanů je symbolem *zasnoubení* (*annulus pronubus*), to např. ukazuje zasnoubení Pliniuse a Tertulliany (Fourlas 1971, s. 18-19). Podle některých dávných autorů (např. Plinia) se prsten používal také k *poznávání*. Jestliže byli vyslanci posláni do cizí země, vždy dostali od svého panovníka zlatý prsten místo doručujícího listu. Jestliže se však tito vysoce postavení muži ocitli v soukromí, nosili prsten železný, který vlastně odděloval záležitosti veřejné od těch domácích, soukromých. Když se dotýkáme tématu železných prstenů, ty posílali také snoubenci svým budoucím chotím, což mělo zřejmě *poukazovat na domov* a na to, že až se stanou jejich manželkami, budou v něm uzavřené. Od Terentiových dob do doby Pliniovy tento zvyk změnil svou symboliku a zástava lásky, která dávala dříve ženám záruku vztahu, se mění na symbol, kdy se žena stáhne z veřejného života a uzavře se do života rodinného (Bologne, 1997).

Pravé, zlaté prsteny se objevují u Honorise Autunského, který o zlatých prstenech mluví jako o špercích, které jsou zdobené drahokamy. Honorius byl velmi dobrý znalec symboliky, a tak poukazuje na legendu o Prométheovi, kdy kroužek ze železa představuje sílu lásky, která vítězí nade vším, a diamant, který byl do něho vložen, vede k *symbolice nezdolnosti*. Dále do budoucna se však stává zlato symbolem náklonnosti. A používá se právě zlato, protože je vnímáno jako kov nad všechny vzácnější; vzácný kámen pak jako znamení lásky, jež náklonnost posouvá ještě dál. Avšak s koncem středověku býval zlatý

prsten odepřen takovým jedincům, kteří svátost manželství zneuctili. Jedincům, kteří si již zálohu na svatební noc vybrali a museli se tedy vzít, býval navlékán prsten ze slámy jako *symbol potupy* (Bologne, 1997).

V románských dobách a s dalšími desetiletími je hodnota lásky přímo úměrná ceně prstenu. Na východě, v zemích s tradicí zasnub se obvykle dává prsten ženě. V Byzancii v 11. století dává snoubenec zlatý prsten a může dostat na oplátku prsten třeba železný nebo stříbrný. Symbolika je tedy zachována, i když jen na jedné straně (Bologne, 1997).

S postupem času se prsteny stávaly více propracovanější a vyráběly se stále z lepších a dražších materiálů. Cena takovýchto prstenů pak rostla do částek, které začaly znepokojovat duchovní. V 15. století Pařížská obřadní příručka poukazovala na to, jak má správný prsten vypadat: bez drahokamů a všelijakého dalšího zdobení. Jedině takový prsten může být symbolem svátosti. Po tomto období nošení honosných a drahých prstenů se móda vrací k původní symbolice, to jest zástava manželské věrnosti. Prsteny byly někdy nazývány jako „prsteny víry“. Hlavní charakteristikou takového prstenu víry mohla být jednak skutečnost, že jedinec přijal Krista a hlásí se ke křesťanství, ale hlavně šlo většinou o věrnost mezi manželi. Některá požehnání prstenů mohla prosit Boha o pomoc, aby si jedinci zůstali věrní a uchovali svoji cudnost (Bologne, 1997).

Kameny, které byly do prstenu vloženy (často kameny drahé a vzácné), byly považovány za mající moc. Proto se věřilo na *ochranu před různými nemocemi*, jako byly v té době horečky, ale i *nebezpečí*, které mohlo jedince potkat při cestování (Bologne, 1997). Velká moc se nepřipisovala pouze drahým kamenům, ale i sám prsten představuje *ochranu*, například před démony a různými zlými duchy (Becker, 2002). Ve středověkých dobách v křesťanských kruzích se pomocí kroužků vyrobených ze zlatých, stříbrných nebo i méně cenných (např. olovo) kovů léčily různé nemoci. Lidé tehdy věřili na boží moc, která je schopná přiložit prstýnek na ústa, nos či uši. Na prstenu se proto velmi často nosil jaspis tyrkysové barvy, aby se člověk uzdravil. Takovýmto prstenům se říkalo „léčitelské“ a i v pozdějších dobách byla důvěra vkládána do různě podobných prstenů či kamenů (Fourlas 1971).

„Prsteny panenství, hojně se vyskytující v krásné literatuře, poukazují na další možný původ snubního prstenu, nebo alespoň na další středověkou interpretaci tohoto antického zvyku“ (Bologne, 1997, s. 46). *Symbolika panenství a sexuality* byla v lidské

mysli či představách dlouho zakotvená. Ve středověku se slovo *anel*, což byl prsten, stalo synonymem pro slovo *anus* (řít). V té době se na základě zmíněných představ tyto myšlenky promítaly do všelijakých vyprávění, příběhů a děl. „*Tradiční dvojsmysl se objevuje také v Bérangerových erotických písních; v jedné z nich mladé panny v každém refrénu netrpělivě čekají, až jim strčí, strčí, strčí, strčí prst do prstýnku*“ (Bologne, 1997, s. 46). Zde můžeme vidět, že snubní prstýnek se stává symbolem opět v oblasti sexuální. Jde o sexuální moc, kterou má muž nad ženou. V 17. století bylo zvykem prsteny při svatebním obřadu upouštět, když měli pocit, že jsou u obřadu přítomny osoby, které mohou novomanželský pár zaklít a oni se tak stanou neplodnými. Muži také často skrze snubní prsten močili, aby se nestali impotentními, jak se tomu v té době věřilo (Bologne, 1997).

2.1.2 Prsten a jeho podoby

Nejen oblečení, ale i šperky musejí jít s dobou, a tak si i prsteny za celou tu dobu prošly velkou přeměnou. Je více než zajímavé, že se tento zvyk – výměna snubních prstenů mezi manželi – stále drží a je zachovávan. Na různých místech a v různých krajích vypadal prsten trochu jinak. V Římě vypadal snubní prsten jako obyčejný hladký železný kroužek. Jediné, co prsten mohl obsahovat, byl nápis typu: *amo te* (miluji tě). Ovšem již v dřívějších dobách můžeme najít prsteny mnohem složitější, než byly ty v Římě. Např. v antice lze takové prsteny nalézt. Byly to buďto prsteny *zdvojené* nebo typu *fede*.

Prvnímu typu prstenu se říkalo *fede* – ruce v důvěře (Bologne, 1997). Kroužek byl tvořen dvěma ručičkami, které byly sepnuté a umožňovaly prostor pro vložení kamínku, drahokamu (Jiroušková, 2012). Tento prsten byl vyráběn ze zlatého drátku a objevuje se opět až ve 12. století. Ve středověku došel své oblíbenosti a byl hojně užíván. Nápisy mohly být opět vyryty i zde. Texty jako: „*Máte mé srdce,*“ či „*Navždy spolu*“ (Bologne, 1997).

Mluvíme-li o zdvojeném prstenu, který symbolizoval manželské spojení par excellence, je složen ze dvou prstenů, jež pojí lůžko pro kamínek. Svého velkého užití (nejběžnější snubní prsten) našel tento druh prstenu v 16. století za dob Pierra Larousse – od něj také vzniklo francouzské slovíčko „*l’alliance*“, což znamená jednak snubní prsten, ale také spojení či svazek. Na tento prsten se také mnohdy vyrýval nápis: „*Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj*“ (Bologne, 1997).

Mezi 16. – 18. století se prsteny stávají větší, masivnější a propracovanější. Někteří odborníci se domnívají, že takové prsteny se snad ani nedaly nosit a že sloužily pouze jako symbolické dárky. V této době někteří tvůrci prstenů rozšiřovali svá umění a mnohdy přicházeli i s velmi zajímavými kousky. V době gotické byly prsteny velmi masivní, a proto se zde mohly nápisy psát delší (Bologne, 1997). Prsteny v té době byly zdobeny různými hrdličkami, srdíčky, které byly spojeny visacími zámky a ještě více masivnější. Vyhrocení prstenů a jejich vzhledu došlo až do konce 18. století, kdy se na prstenech objevují první písmena vytvořená ze vzácných kamenů, které jsou do prstenu vloženy a tvoří tak jméno milované ženy. Drahými kameny byl v té době ametyst, diamant, smaragd a další. Všechny tyto podoby mohutných prstenů a všelijaké nápady na vylepšení prstenů skončily velkou francouzskou revolucí.

V 19. století zůstaly jen snubní prsteny, které známe dodnes. Jsou to jednoduché tenké kroužky. Autor se domnívá, že k minimalizaci prstenu došlo hlavně proto, že se prsteny začaly hojně využívat, a proto musí být co nejjednodušší na praktické nošení. V dnešní době existuje nepřehledné množství snubních prstenů; ceny se někdy pohybují do neuvěřitelných čísel. Ačkoliv je však nabídka velká a modelů je mnoho, většina budoucích manželů se obrací k prostému kruhovému tvaru klasického stylu (Bologne, 1997).

2.1.3 Čtvrtý prst levé ruky

K rozboru této tradice patří bezesporu i dotaz na původní výběr a důvody, proč byl napříč kulturami zvolen prsteníček jako prst, na který se snubní prsten navléká.

Aulu-Gelle tento římský zvyk ve druhém století odůvodňuje slovy: čtvrtý prst levé ruky je údajně spojen tenkým nervem se srdcem. Jestliže tento prst prstenem stlačíme, snoubenčina láska bude jistá. Křesťanský encyklopedista Isidor ze Sevilly toto výše uvedené vysvětlení směřuje k západnímu světu s mírnou modifikací: srdce a prst jsou spojeny žilkou. Isidor začal prstu, kde se nosil prsten, říkat „*prsteník*“ – tento název se dochoval dodnes. Podle starých Egyptanů je srdce a konkrétně prsteníček levé ruky spojený se symbolikou lásky, ale také věrnosti (Becker 2002).

Později díky Graciánovu dekretu, vstoupila do práva církev. Gracián, boloňský mnich, dodává názor, že prsten je symbolem splynutí srdce v jedno. Na konci 13. století Guillaume Pérault radí prsten navlékat na prsteník, aby všem bylo jasné, že manželská láska se objevuje v srdcích manželů a že nejde jen o nějaké chování na venek. Ovšem nejednotnost nalézáme i v tomto zvyku. Ne všem se tento zvyk levého prsteníčku

zamlouval, příkladem mohou být třeba Galové či Bretonci, kteří měli zvyk jiný: prsten nosili na prstě prostředním. Rituály tak na západě dlouho váhaly, na jakém prstě se prsten bude nosit a jak se tento zvyk ustálí. Nejvíce byly vedeny diskuze o prsteníku a prostředníčku, o jiných prstech se moc neuvažovalo (Bologne, 1997).

Zvyklosti se však rozbíhají v otázce, na které ruce se prsten bude nosit. Ve středověku se pravé ruce dávala přednost, byla vnímaná jako slavnostnější, významnější. Pravdou však také je, že při běžných manuálních úkonech prsten méně překáží na levé ruce. Navíc u levé ruky se nemůže stát, že by došlo k záměně s prstenem, který nosí biskupové. Ti jej totiž nosí na ruce pravé, zcela veřejně a na znamení cudnosti. Od manželů se úplná cudnost nežadá, pouze zdrženlivost. Tento zvyk se dočkal všeobecného rozšíření až mezi 16. – 17. stoletím (Bologne, 1997).

Zhruba od 12. století se navlékání prstenu pojí s obřadem, který měl zvláštní průběh. Prsten se postupně navléká na všechny tři prsty pravé ruky. U prvního prstenu se pronese: „*Ve jménu otce*,“ u druhého: „*Ve jménu Syna*,“ a při třetím: „*A Duchu svatého*.“ Buď prsten zůstane na posledním prstu nebo se vymění z pravé ruky na levou a tam zůstane. A o jaké prsty šlo se přesně neví. Uvádějí se jen odhady, že šlo buď o palec, ukazovák a prostředník, nebo se jen dotkne všech pěti prstů na pravé ruce a vloží se na prostředník levé ruky. Nakonec veškerých dohadů se ale postupem času (pravděpodobně od 14. století ve Francii) stávalo více zvykem navlékat prsten na prsteníček se slovy: „*Amen*,“ takže v srdeční žilku či nerv se stále věřilo (Bologne, 1997).

Jak je z textu patrné, to, na jakém prstu se prsten bude nosit, nebylo z počátku vůbec jasné a dlouho se vedly debaty, která ruka, popřípadě prst, je ideální. Ovšem i dnes se najde několik málo jedinců, kteří prsten nosí raději na ruce pravé. Otázkou pak zůstává, jestli si lidé okolo něj myslí, že jsou tito lidé, nosící prsten na pravé ruce, zadaní, protože mají prstýnek, který vypadá jako snubní, nebo si to nemyslí z důvodu nezachování tradice a nošení prstenu na jiné ruce, než je obvykle zvykem. Nedodržování tohoto zvyku pak může být matoucí.

2.1.4 Muži začali nosit snubní prsten později

Když pomíneme případ, kdy Hincmar žehnal prstenu princezny Judith, tak se první formule požehnání objevují v 11. století. V 16. století kněz podává prsten ženichovi a ten jej navlékne na prst nevěště. „*Na čtvrtém milánském koncilu roku 1576 Karel Boromejský*

předepisuje mlčení novomanželů během předání prstenu. Ve stejné době se stává zvykem výměna snubních prstenů. Do té doby ho odedávna nosila pouze manželka“ (Bologne, 1997, s. 50). Najdou se sice místa, kde prsten dostával i muž, ale ve většině zemích Evropy byl prsten nosen jen ženou. K všeobecnému rozšíření prstenu pro muže dochází až ve 2. polovině 19. století. Do rituálu, jak jsme již zvyklí, byl prsten pro muže zahrnut až novým misálem v roce 1969 (Bologne 1997), takže se dá říci, že se tento rituál výměny prstenů mezi mužem a ženou začal naplno uplatňovat až ve 20. století a přetrvává dodnes.

Zmínka o dárku, který byl soukromě darován, se stal významným prvkem a také rituálem, bez kterého si dnes svatební obřad nedokážeme představit. Kdo ví, co by si manželé vyměňovali dnes, kdyby se tento čin v minulosti nestal.

Všechno má svoji historii a u prstenů, potažmo snubních prstenů, tomu není jinak. Vývoj tohoto kroužku se vyvíjí stejně jako civilizace sama. Snubní prsteny si prošly historií, která tento předmět častokrát modifikovala natolik, že z původního prstenu se stala věc, která se nedala nosit. Důležité však je, že i přes veškeré změny tento kroužek vydržel až do současnosti a je stále zachován. Navíc symbolika prstenů, která je velmi různorodá a na různých místech po celý čas byla vnímaná jinak, nese některé prvky do dnes. Těžko říct, jak dlouho bude prsten a s ním spojený význam snubních prstenů, jak ho chápeme v dnešní době, zachován. Avšak s mnohem větší jistotou můžeme říct, že ze zkušeností z celé minulosti, lidé většinou mají potřebu (ačkoliv není povinná) stanovit si nějaký předmět, symbol, který jim spojení či slib v onen den bude připomínat. Ať už je to tolik známý snubní prsten nebo v dnešní době třeba společné tetování. Symbolika a význam, který je do prstenů vkládán, je velmi bohatý, obsáhlý a vnímaný variabilně. V této kapitole jsem se o ní zmínila spíše z pohledu historického. Jelikož mi však přijde velmi rozsáhlá, ráda bych jí věnovala ještě jednu samostatnou kapitolu zaměřenou na symboliku.

2.2 Symbolika, podoba a význam prstenu

„Snubní prsten je veřejný záznam soukromé reality“ (M. L. Jasobson).

Přesto, že je snubní prsten jen malý kroužek a někdo by si snad mohl myslet, že zcela postrádá význam, překvapuje mě, jak se s tímto kroužkem zachází, jak se jeho nošení jako tradice stále zachovává a jak je akt výměny prstenů jedním z klíčových momentů

celého svatebního ceremoniálu. Co vlastně prsten symbolizuje? Jaký může mít význam? A má pro každého význam univerzální, nebo je v něm skryto něco osobního mající odlišný význam pro každého nositele?

2.2.1 Symbolika kruhu

Symbolika kruhu bude více méně stejná jako u prstenu, neboť spolu tyto dva předměty úzce souvisejí. Kruh je vlastně širší kategorií, do které prsten spadá. Ovšem jak můžeme z níže uvedeného textu vidět, kruh má významů mnoho a symbolika prstenu je pak specifitěji ohraničená.

Kruh patří k nejstarším znakům lidstva, je jedním z nejčastěji používaných symbolů a jeho užití bylo již od pradávna velmi časté. Kruh a jeho symboliku můžeme najít v mnoha kulturách a také ho nacházíme v různých náboženstvích. Je symbolem dokonalosti (Wüst & Schieferle, 2012). Pelcová (2010) toto tvrzení rozšiřuje, když uvádí, že kruh je nejen symbolem dokonalosti, ale také krásy, rovnováhy a vnitřní konzistence. Symbolika prstenu ve spojitosti s kruhem je opravdu bohatá, a kromě výše zmíněného může symbolizovat také ženský princip, planetu Zemi, celistvost a harmonii. Malina (2007) ještě dodává, že symbolizuje uzavřenost, věčnost bez počátku i konce. Mimo jiné je symbolem nebe, může splývat s vědomím plynoucího, avšak zároveň stojícího času. Může být spojen se sluncem a světlem, to však hlavně v solárních představách.

Malina (2007) tvrdí, že kruh v sobě pojímá všechny geometrické obrazce (čtverec i trojúhelník), a proto v sobě obsahuje také veškeré jejich významy. Je to linie, která se uzavírá zpět sama do sebe. A uzavřenost, ve které se nachází, je neměnná. Díky tomuto geometrickému popisu se můžeme přiblížit představě Božského bytí. To, co je od Boha, je stále stejné, neměnné a stejně jako Bůh nemá počátek ani konec (Wüst & Schieferle, 2012). Jednota, harmonie, ideálně i neměnnost. To je přesně to, co koresponduje s manželstvím a tím, jaké by mělo být. Proto je zvolení si kruhu v dávné minulosti jakožto symbolu manželství smysluplné. Pozastavuji se také nad principem božského bytí, který je výše zmíněn. Při každém křesťanském svatebním ceremoniálu zazní věta: „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj,“ takže Bůh je v tomto případě chápán jako ten, před kterým se manželství uzavírá, a když se takto jednou člověk rozhodne, mělo by to navždy zůstat neměnné a trvalé.

2.2.2 Symbolika prstenu

Hartl a Hartlová (2010) definují symbol jako určité sdělení. Je to vlastně znamení, které má zástupnou funkci něčeho, co není konkrétní; zastupovat může předmět či vztah. Může být také emocionálně zabarvený. A právě u snubního prstenu je tato definice trefně vystihující. Prsten, který si snoubenci při svatebním obřadu vyměňují, je symbolem (sdělením), které má vyjadřovat jejich partnerství, lásku, zkrátka něco, co je abstraktní. To, zda je emocionálně zabarvený, často záleží na jedincích. Sámojský (2015) se domnívá, že snubní prsten je kroužek, do kterého se dá vložit cokoliv. Kroužek to cokoliv pak pohlcuje. Podle něj vždy záleží na tom, co do prstenu vložíme a co nám pak připomíná. Pokud lidé do prstýnku vkládají hezké věci, je pak skvělé takovýto předmět stále nosit na prstu jako jejich připomínku. „*Prsten představuje symbolický poslední článek řetězu, ať je to řetěz fyzického připoutání či duchovního propojení navazujících generací společenství. Tvar kruhu je symbolem nikdy nekončící manželské lásky a oddanosti*“ (Veselská, 2006, s. 120).

Zkrátka pro některé lidi představuje snubní prstýnek ozdobu, která je nošena jen pro svoji krásu a pro jiné má mnohem větší váhu. Představuje symbol přátelství, lásky, zasnoubení nebo manželství (Becker, 2002).

Ačkoliv žijeme ve světě, kde se kultury míchají a střetávají, významům některých předmětů rozumí lidé napříč světadíly. Ne každý by prsten chtěl nosit, nebo se dokonce vdát či oženit. Ale přesto chápe u druhých lidí symbol a základní význam tohoto kroužku. A není tomu tak jen v České Republice či Evropě, ale po celém světě. „*Prsteny nosili naši pravěcí předkové, později starověcí Egypťané, jimž byl prsten i hieroglyfickým znakem věčnosti, antičtí Řekové, pro něž byl prsten výrazem svobodného muže, Římané, kterým prsten představoval i sociální postavení, příslušníci orientálních civilizací, kteří prstenu připisovali magickou ochrannou funkci*“ (Malina, 2007, s. 14).

Výměna prstenu je zvykem, ze kterého většina lidí nechce ustupovat. Svědčí o tom i skutečnost, že výměna prstenů při svatebním obřadu není povinná a snoubenci ji do svého obřadu nutně vkládat nemusí. Je však potřeba zmínit, že i v dnešní době zaznamenává tento zvyk změny. Existuje totiž celá řada lidí, kteří prsten z různých důvodů nenosí, ať už nechtějí, nebo nemohou. Ti ale rozhodně v této oblasti nestrádají, jako symbol si totiž mohou určit jakýkoliv jiný předmět. Řeč však není o snubních prstenech, ale o symbolech lásky; důkaz věrnosti a vzpomínka na manželský slib zůstává (Sámojský, 2015). Snubní prsten také může signalizovat a signalizuje manželskou věrnost, to platí zvláště u žen.

Snubní prsteny, kromě jiného, v sobě mohou obsahovat význam domova a rodiny. Právě tvar, jako je kruh, má připomínat bezpečí domova. Bezpečí i v tom smyslu, že je domov kruh, ve kterém je žena chráněná a zároveň uzavřená¹.

V různých dobách a místech měla svatba mnoho významů, a to zvláště pro ženu. V průběhu měnících se období a převážně do 20. století byla žena závislá na muži a její jedinou starostí byla rodina. Ženy v minulosti neměly téměř žádné slovo a společnost je neuznávala jako rovnocenné partnery v porovnání s muži. Sňatek byl tehdy pro ženy jediným způsobem, jakým mohly získat společenské postavení; pokud chtěla žena v té době něco znamenat a chtěla mít zabezpečenou budoucnost, musela se provdat. S tímto tvrzením souzní Malina (2007), jenž se zmiňuje také o tom, že prsten symbolizoval kromě výše zmíněného také společenské postavení. I Baudis (2002) tvrdí, že prsten sloužil nejen k zdobení těla, ale ve společnosti hlavně k sociální stratifikaci.

Symbolem prstenu může být také sexualita a panenství podobně jako věnec, který má stejně kruhový tvar. Jestliže si dívka dala na vlasy věnec, pro všechny to byla známka jejího svobodného stavu či panenství. Dokud neproběhl svatební obřad, dívka tento věnec musela nosit na hlavě. Věnec mohl být kovový kroužek, perlová čelenka, obyčejná stužka nebo také věneček z umělých či méně trvanlivých živých kvítků. Kromě věnce na hlavách budoucích manželů mohly být symbolem svatby také svatební koláčky (opět ve tvaru kruhu) či právě výměna snubního prstenu (Jiroušková, 2012).

Prsteny ve většině z nás evokují svatbu, lásku či závazek. Ne všechny prsteny však musí být nutně spojeny s touto tematikou. Existují druhy prstenu, které slouží například jako pečeti. V dřívějších dobách (např. na Východě) bývalo zvykem, že majitel domu označoval pomocí prstenu vzácné věci, které se u nich doma nacházely (Bologne, 1997). Nosil jej většinou bohatý a mocný člověk, a to na prstu pravé ruky. Prsten zanechal otisk a ukazoval tak nedotknutelnost a moc člověka, který jej vlastnil (Malina, 2007). O pečetním prstenu se také zmiňuje Bible: „*Když pak přinesli kamennou desku a přikryli s ní ústí té jámy, král ji zapečetil svým prstenem i prsteny svých velmožů, aby se na Danielově osudu už nic nemohlo změnit*“ (Da 6, 18).

¹ Danfil Jewellery (2016, leden 22). Tři věci o snubních prstenech, které asi nevíte. Citováno z <http://danfil.cz/blog/tri-veci-o-snubnich-prstenech-ktere-asi-nevite/>

Dalším významným typem prstenu byl prsten, který nosily řádové sestry. Zde už je spojení se svatbou více užší než u prstenů pečetních. Jednalo se totiž o demonstraci jejich duší, které patří navždy Bohu, tedy jakási svatba s Bohem (Malina, 2007).

2.2.3 Rituály vyústující k tomu největšímu z nich – svatbě

Pokud se dva lidé rozhodnou, že spolu chtějí strávit celý život, prvním takovým slavnostním aktem či rituálem jsou zasnuby. Zasnuby jsou i v dnešní době považovány za určitý druh předmanželské smlouvy, jakéhosi příslibu, ale zároveň i zprávou širšímu okolí. Snoubenci si aktem zasnub navzájem slibují, že se dříve či později tento příslib zákonně stvrdí. V naší zemi převažuje zvyk, že muž je ten, co žádá ženu o ruku (Sluková, 2001). Když chtějí snoubenci ukázat celému světu, že se mají rádi a tuto svou lásku chtějí stvrdit před zraky ostatních, dlouholetým rituálem v takovémto případě je svatba – svatební obřad. Sňatek spojuje dva lidi v jedno a vytváří tak nové společenství, které se dále – díky dětem – bude rozšiřovat.

Svatební obřad je důležitý hlavně v křesťanských kruzích. V židovsko-křesťanské kultuře už od dávných dob byl důležitým aktem a měl svůj náboženský i sociologický význam, ať už to byly sňatky církevní, nebo občanské (Šmolka, 2009). Svatbou lidé nejen pro sebe, ale i pro své okolí vyznávají svou lásku a oddanost, kterou chtějí dodržovat celý zbytek života: ve zdraví i v nemoci, v bohatství a chudobě. Součástí takového obřadu je i poměrně krátký a drobný rituál, kterým je výměna snubních prstenů. Takže jak prsten zasnubní, tak prsten snubní provázejí svatební rituál a přípravy s ním spojené až do současné doby.

Svatba patří bez pochyby k jednomu z největších rituálů v našem životě. Rituál je definován jako „*tradicí stanovené opakování bohoslužebných nebo magických úkonů*“ (Hartl & Hartlová, 2010, s. 502). Říčan (2004) chápe pojem rituál jako složitou aktivitu, kdy smysl nemusí být vždycky zřejmý ani lidem, kteří jej provádějí. Tak tomu může být při mnohých náboženských rituálech. Černý & Holeš (2004) definují rituály jako staré soubory pravidel, podle kterých se řídí životy primitivních společností a které se dějí obvykle při různých druzích slavnostních příležitostí (od narození dítěte až po smrt a pochovávání mrtvých).

Rituály jsou obecně považovány za zvyklosti, které jsou v našich životech důležité a pozitivně působí na náš život. Slouží nám mimo jiné k tomu, abychom větší (životní)

událost oslavili patřičným a náležitým způsobem. Rituály, jako je svatba, patří k jednomu z největších bohatství v našem životě. Pro mnoho lidí představuje v životě velký mezník, obrovskou změnu spojenou s notnou dávkou zodpovědnosti. Tento krok vyžaduje podporu rodiny i finanční zajištění (přiznejme, svatba je v dnešní době velmi nákladnou záležitostí). Na druhou stranu dnes není svatba bodem, kdy se muž se ženou sestěhují a zakládají společný domov, jako tomu bylo dříve. Páry spolu velmi často žijí již dlouho před svatbou, proto pro ně svatba jako taková znamená velmi často pouze shodné příjmení a mnoho z párů tvrdí, že se pro ně svatbou vlastně vůbec nic nezměnilo.

Z psychologického hlediska je rituál spojován se situací, se kterou si nevíme rady. Máme problém vzdát se starých, zasetých vzorců a máme strach. Od toho jsou tady právě rituály, které připravují lidi na nové situace, pomáhají překonat a zvládnout tyto těžké chvíle, které se mohou blížit krizi. Mohou to být krize individuální, vývojové či krize celého společenství (Kaufmann – Huber, 1998).

Nejde jen o rituál, ale i o hodnoty, vyplývající ze samotného rituálu. Samojský (2015) tvrdí, že svatební ceremonie je celá provázená a doprovázená různými hodnotami. Funkce svatebního rituálu je zdůraznění, připomenutí a samozřejmě také tvoření nových hodnot. Díky nim pak život dostává nový a zcela jiný rozměr. Jde ale také o možnosti, kterými disponují jedinci, jenž mají symboliku celé události vnímat, rozumět jí, prožívat a následně vložit do paměti i srdcí. Plaňava (2005) hovoří také o méně známých rituálech či ceremoniích rodinných a definitivně se k nim přiklání. Podle něj totiž podporují stabilitu v rodině a také upevňují tolik významné vztahy.

2.2.4 Symbolika rituálu výměny prstenu

Pozornost věnovanou svatebnímu rituálu (obřadu) teď opustím a ráda bych se ještě v krátkosti zmínila o rituálu *výměny snubních prstenů* jako o podstatné součásti celého svatebního obřadu. Jaký je význam tohoto zdánlivě drobného gesta? Jaká je jeho symbolika? „*V Alsasku bylo třeba ve chvíli, kdy kněz spojuje ruce novomanželů, mít svou dlaň nad rukou partnera či partnerky. Prsten zde symbolizuje novou životní etapu; ten, kdo dal jako první najevo převahu, si ji hledí zachovat i nadále*“ (Bologne, 1997, s. 47). Ruka symbolicky poukazuje na moc či aktivitu. Podání ruky a uchopení může znamenat přátelskou otevřenost, smíření, odpuštění, důvěru, jednotu, ale také stvrzuje smlouvu. Tento symbol je známý především ze svátosti manželství. Podání ruky paralelně doprovází

slib, který si manželé navzájem dávají. Již dlouhou dobu znamená ruka významný symbol při uzavírání sňatku a má také právně-symbolický význam. Ruce a prsty jsou taktéž významným komunikačním prostředkem v mnohých kulturách (Becker, 2002).

O tom, že prsten je symbol závaznosti a představuje věčnost smlouvy, hovoří Poberová S. & Poberová J. (2000), podle nichž manželství představovalo přesně takovou smlouvou. Smlouvu, kdy nevěsta je předána do rodu manžela, kterého si bere. Takováto smlouva byla dříve v patricijských rodinách uzavírána mnohem dříve, než ke skutečnému sňatku vůbec došlo. Budoucí manželé byli většinou ještě děti.

Vzájemná výměna prstenů tedy neexistovala vždy. Z počátku to byli pouze muži, kteří prsten navlékali ženě. Až ve 20. století se tento zvyk začal pomalu měnit a docházelo k vzájemné výměně prstenů.

Když si manželé při svatebním obřadu navléknou prsten, už tento samotný akt výměny naznačuje určitou provázanost. Já ti nasadím prsten výměnou za to, že ty mi jej také nasadíš. Symbolický akt lze vidět již v samotném nasouvání, vkládání prstu do prstenu. Jde totiž o spojení muže a ženy (Malina, 2007). Při běžném civilním obřadu výměna probíhá tak, že ženich navléká nevěstě prstýnek na čtvrtý prst levé ruky, to samé pak provede nevěsta ženichovi (Sluková, 2001). U obřadu církevního to je takto: „*Kněz žehná prsteny. Manžel navlékne prsten manželce a říká: ‚N, tento prsten je znamením věrnosti.‘ Manželka navlékne prsten manželovi a říká: ‚N, tento prsten je znamením věrnosti.‘*“ (Sluková, 2001, s. 79).

Symbolika výměny svatebních prstenů, tedy prostrčení prstu skrze prsten ve většině z nás evokuje pohlavní styk, o čemž jsem se zmiňovala již z pohledu historického vnímání prstenu. Když nasadil muž ženě snubní prsten, jednalo se nejen o viditelný znak jakési jistoty láskyplného vztahu, ale i sexuální moci muže, kterou bude mít nad ženou (Jiroušková, 2012). Wüst & Schieferle (2012) potvrzují, že snubní prsten symbolizuje spojení s partnerem. Sámojský (2015) k výměně prstenů ještě dodává, že je to dávný zvyk, kdy při rituálu výměny nejde pouze o spojení dvou životů muže a ženy; tato výměna je jednou z nejsilnějších úkonů v oblasti svatebních rituálů. Domnívám se, že byl tento úkon tak silný, díky čemuž se v celé svatební ceremonii vyskytuje ještě do dnes.

Jelikož se ale pohybujeme na úrovni symbolické, tak se v tomto případě nemusí nutně jednat o výměnu prstenů, na kterou jsme tak zvyklí, ale může se jednat o výměnu

jakékoli jiné věci. Sámojký (2015) toto tvrzení doplňuje o informaci, že u snubních prstenů jde jen o zajatý zvyk, nikoliv o zákonnou povinnost, jak tomu je u manželského slibu. Proto této nepovinnosti někteří snoubenci využijí a místo snubních prstýnků si vyberou jinou symbolickou věc. Do dnešní doby pronikají modernější prvky, jako je například tetování. Zda tento zatím málo rozšířený zvyk nakonec překoná tak silný rituál snubních prstenů, to se můžeme nyní jen dohadovat. Já osobně bych se spíš přikláběla k názoru, že se nikdy na takovou úroveň oblíbenosti, jako mají prsteny, nedostane. Každopádně je potřeba zmínit, že i v této symbolice se vnímání naší společnosti posouvá a mění.

2.2.5 Podoby prstenu

Proč do této symboliky vstoupil zrovna prsten? Mohla by to být přece jakákoliv jiná ozdoba, konec konců i úplně jakýkoliv symbol. Tak proč se již po generace vyměňuje mezi mužem a ženou právě prsteny? Sámojký (2015) uvádí, že na články prstů je snadné něco navléknout. Úplně se to vlastně nabízí. Prstýnek, který se na prst nasadí, drží. Většinou nemá tendenci se přetrhnout, jako je tomu u řetízku na krku. S tímto autorovým výrokiem lze však dle mého souhlasit jen částečně. Je sice pravda, že prstýnek na článku prstu drží pevně a přetrhnout se na rozdíl od řetízku nemůže, ovšem tím, že je tak malý, se dá zase lehko ztratit. Prstýnek má tendenci sklouzávat, zvláště pokud je někomu trochu větší. Během dne máme prsty různě napuchlé a prsty mívají tendenci mírně měnit svůj obvod. Jestliže má někdo prstýnek trochu větší (dle mého je to běžná realita), tak existuje poměrně velká pravděpodobnost, že by prsten mohl sklouznout. Ne jednou (a zvláště při sběru dat do empirické části této práce) jsem slyšela příběhy o ztrátě prstenu.

Kroužek jako takový může mít několik forem a jeho nošení může mít několikero využití. Člověk ho může nosit na rukách, nohách, krku, nejčastěji na prstu a méně často i na uších. Já bych se teď však ráda zaměřila na prsteny snubní a na všechny jeho podoby. Vypovídá o lidech prsten, který si sami vyberou? Podle čeho si jej snoubenci vybírají? Všechny níže zmíněné faktory jsou důležité, rozhodující a mají vliv na výběr konkrétního prstenu.

- **Pohlaví**

Svatební den je většinou vnímán jako den nevěsty, která je předmětem největší pozornosti. Mužské prsteny stojí tak trochu stranou. Požadavky mužů na prsten

jsou mnohem skromnější a méně náročnější než požadavky žen. Je to dáno i společenským stereotypem, že jsou ženy vnímány jako „ta hezčí polovička“, u které se „krása“ více očekává.

- **Finance**

Prstenů je opravdu mnoho, ne každý prsten je však pro všechny finančně přijatelný. A tak se bere v úvahu jak materiál, ze kterého je prsten vyroben, tak i vzácné kamínky, které jsou do prstenu nebo na prsten vloženy. *„Způsob opracování většinou čistě kovových kroužků taky podléhá módě, v posledních letech není nijak vzácné, že se i ve snubním prstenu objeví drahý kámen či dokonce briliant (tedy speciálně vybroušený diamant), jež se dříve vyskytovaly především na prstenech zásnubních“* (Poberová S. & Poberová J., 2000, s. 44).

- **Význam prstenu**

Někteří manželé prsten nevnímají jako nějaký vyšší symbol manželství a již při výběru předpokládají, že prsten do budoucna nosit nebudou, proto do něj nechtějí investovat ani příliš financí. Pro jiné manželé však může být snubní prsten znak něčeho, co je pouze mezi nimi, a prstenu přikládají velkou hodnotu, která pak vyplývá z jejich každodenního nošení.

- **Využití prstenu do budoucna**

Výše zmíněný význam může předurčovat využití snubního prstýnku do budoucna. Rozhodujícím faktorem může být také skutečnost, zda hodlají manželé prsten po svatbě nosit a je pro ně důležitý, nebo jestli si prsten vybírají pouze k uskutečnění svatebního rituálu a již při výběru jsou si vědomi toho, že prsten nosit nebudou a po skončení svatby prsten odloží.

- **Design**

Pro mnohé páry je důležitý samozřejmě vzhled prstenu. Výrobci snubních prstenů jsou si této skutečnosti vědomi, a tak se snaží ve svých vzorech splnit snoubencům a hlavně ženám, jakékoliv přání. Nabídka je velmi široká. Pokud se snad i přes to stane, že manželé nenajdu prsten podle svých představ, není problém prsten nechat vyrobit na zakázku. Někteří snoubenci touží po klasickém, obyčejném kroužku,

který je bude co nejméně dráždit na prstě a upozorňovat. Jiní zase mají představu co nejoriginálnějšího prstýnku, který budou mít jen oni.

2.3 Manželství a partnerství

Potřeba najít k sobě někoho blízkého, kdo s námi bude sdílet naše radosti, obavy, smutky i naděje je v každém člověku velmi hluboko usazená, jsem o tom přesvědčená. Už Aristoteles tvrdil, že člověk je tvor společenský. Každý z nás potřebuje klidné místo, které je pro něj domovem, ve kterém má své nejbližší, s nimiž může sdílet svůj život, a to úplně jinak než se všemi ostatními lidmi.

„Rodina je kolébkou důvěry a základním pilířem společnosti“ (Sedláčková, 2006, s. 22). Rodina je základní jednotkou institucí a lidského společenství, jestliže se má společnost stále vyvíjet, je k tomu rodina nezbytná. Rodina ovlivňuje jedince ať už přímo, tak nepřímo a je pro každého člověka zdrojem genetické výbavy (biologickou stránkou) získané od rodičů, zároveň se v ní ale učíme zvykům, názorům, jsme ovlivněni druhem výchovy či sociokulturním prostředím. Postupně si všechno výše zmíněné jedinec osvojí, anebo naopak zjišťuje, že nechce pokračovat v cestě, kterou započal ve své rodině, a odvrátí se od tohoto směru. Na základě konfrontace s výchovnými postupy a názory rodičů si může ujasnit některé své vlastní názory a zaujmout k nim řadu postojů, které nemusí korespondovat s rodinnou výchovou. Pojem „duplikační teorém“ vysvětluje, že ve vztazích, které jsou pro jedince hlavní (rodičovské a manželské), jedinec opakuje vzorce chování, které mají kořeny v primární rodině, v níž vyrostl (Sobotková, 2012). To ale nemusí platit vždy – občas se nám může stát, jak se přistihneme při tom, že naše chování, volba slov a gest vypadá a zní úplně stejně, jako by vycházelo z úst našich rodičů, přestože většina dětí od určitého věku slibuje sama sobě, že bude jiná než jejich rodiče a že jinak bude přistupovat i ke svým dětem.

Pokud však chceme mluvit o rodině, musíme se nejprve dostat na samý začátek k jejímu založení, tedy vztahu mezi mužem a ženou, který je (v ideálním případě; v evropské kultuře) spojen s manželstvím.

3.3.1 Vztah – y

Jednou ze základních potřeb téměř každého člověka je žít ve vztazích; lidé jsou vztahovými bytostmi. Proč tomu tak je? „*Protože pouze v kontextu vztahů mohou být naplněny nejhlubší potřeby lidské bytosti*“ (Crabb, 1994, s. 17). Základní lidské potřeby dokáže každý dospělý jedinec naplnit sám. Bavíme-li se však o potřebách vyšších, kterými je láska, úcta, pozornost, uznání, seberealizace, pak tyto potřeby dokážeme uspokojit jen v interakci s druhými lidmi. Skrze ně si totiž vytváříme naše sebehodnocení. Ovšem ani s dostatkem všech těchto pocitů a potřeb nemusí dojít k uspokojení – můžeme být milováni mnoha lidmi, a přesto to nebude dost, pokud nejsme pro jednoho člověka na světě tím nejmilovanějším.

Toto ostatně potvrzuje i následující: „*Škola převzala vzdělávání dětí a masmédiá zrušila monopol rodiny na jejich socializaci k respektovaným hodnotám a správnému životnímu stylu. Lékaři, nemocnice a síť sociálních zařízení převzaly od rodiny péči o nemocné, staré a postižené. Rodině zůstal konzum, zábava a citové bezpečí, z čehož jen v tom posledním je ještě nenahraditelná*“ (Možný, 2008, s. 21). Crabb (1994) nadále upozorňuje na to, že není nic silnějšího, co by se dotklo člověka více než vztah. V tom nejranějším věku jsme jako kojenci závislí na pečující osobě – většinou matce. Francouzský psychoanalytik René Spitz poukázal na to, že u kojenců, kterým chybí fyzická blízkost (obětí či mazlení), vzniká opožděný neurologický vývoj přesto, že jsou uspokojováni po stránce jídla a oblečení (Spitz, 1940 in Hallowell, 1999). Později v dětství jsme závislejší víc na obou rodičích, ale s přibývajícimi roky se stále více osamostatňujeme a jsme schopní přežít sami bez pomoci druhého člověka. To je ovšem pravda jen do určité míry: mluvíme-li o přežití či o kvalitě života, je to velmi podstatný rozdíl, neboť kvalita žití je bez druhých lidí, jejich přínosu a obohacení značně snižena. V postmoderní době se vztahy více než kdy dříve dostávají na výsluní a jsou čím dál více oblíbenějším i potřebnějším tématem; nárůst počtu vztahových poradců, koučů, psychologů i sociologů je toho důkazem. Mnozí odborníci by se nejspíš shodli na tom, že za mnoho problémů a psychopatologie mohou špatné a narušené vztahy většinou pramenící z dětství, z primární rodiny. Velký vliv na tuto skutečnost může mít i fakt, že mnoho dětí vyrůstá v neúplných rodinách – např. podle ČSÚ (2015) v roce 2015 bylo rozvedeno 57,5 % manželství s nezletilými dětmi, o deset let dříve to bylo 61,4 %.

Hodně diskutovaným tématem pro sociology i psychology je v poslední době také téma svateb a jejich důležitosti. Jedním z důležitých sociometrických ukazatelů je ochota lidí vstupovat do manželství. Za posledních dvacet let čelí naše společnost postupnému, avšak stále pokračujícímu snižování sňatečnosti², důsledkem čehož žije čím dál více párů v nesezdaném soužití. Když už se však lidé rozhodnou vstoupit do manželství, jejich věk je vyšší, než tomu bývalo dříve – zatímco průměrný věk svobodných ženichů byl v roce 1989 pouhých 24,6 let a svobodných nevěst 21,8 let, v roce 2015 to bylo u ženichů 32,4 let a u nevěst 29,8 let. Partnerství, která za poslední dobu zaznamenaly nárůst, jsou netradiční. Nejsou už složena z muže a ženy, jak tomu je v tradičním modelu manželství, ale do hry vstupují také homosexuální svazky.

Změny v naší společnosti se však pohybují ještě k dalšímu, a to zcela opačnému pólu. Naše doba je popisována jako vysoce individualistická, což znamená, že se v ní vyskytuje odlišnost mezi jednotlivci a každý si v takovéto společnosti prosazuje své osobní zájmy a uspokojuje své potřeby na úkor druhých. O individualizaci společnosti dokládá důkaz, jako je například fenomén „singles.“ Normy a sociální role, které byly dány dříve, se dostávají do pozadí a do popředí se přesouvají svobodná rozhodnutí (Beck & Beck-Gernsheim, 1995). Krize přichází s naší univerzálností a soběstačností. Už se k přežití navzájem nepotřebujeme. Celé 20. století přineslo navíc i mohutný důraz na osobní svobodu a seberealizaci, a naopak ústup od věrnosti při plnění povinností. Významně se tedy mění rámec sociální i hodnotový (Goldmann, 2002). Nevýhodou neomezené svobody, kterou nám naše společnost i sociální systém poskytuje, může být to, že si za svá vlastní rozhodnutí neseme zodpovědnost a ta v nás může vyvolat nelibé pocity (strach, stres, nerozhodnost). Zdá se, že ačkoliv jsou životy lidí svobodnější, právě v tom může být paradoxně žití života složitější.

2.3.2 Manželství

„Neexistuje žádný milostnější, přátelštější a úchvatnější vztah, společenství ani svazek nad dobré manželství“ (Martin Luther).

Jeden z nejdůležitějších, nejvýznamnějších a neklíčovějších vztahů v životě by měl být vztah partnerský, popřípadě manželský. Langmeier & Krejčířová (2006) tento názor

² V roce 1989 bylo v České republice dle ČSÚ uzavřeno 81 262 sňatků. V roce 2015 toto číslo kleslo na pouhých 48 191.

podporují, když tvrdí, že kromě práce u více než poloviny lidí tvoří manželství a rodina jednu z nejdůležitějších životních náplní.

Vzor manželského svazku můžeme najít v Bibli ve Starém Zákoně. Je to jakási společenská dohoda mezi mužem a ženou čili mezi lidmi opačného pohlaví. Cílem takového vztahu je společná symbióza (Veselská, 2006). Bůh nám skrze Bibli říká: „...není dobré, aby člověk byl sám; opatřím mu rovnocennou oporu“ (Gn 2, 18). V Bibli je řečeno, že nejprve Bůh představuje Adamovi jeho budoucí ženu Evu, následně se stanou jedním těle – tedy stali se úplnou jednotou; nejenom v oblasti fyzické, ale i psychické. Manželství by si mělo klást za cíl to samé – právě takovouto jednotu, celistvost, úplnost (Crabb, 1994). Chápu jednotu jako prvek, který je v manželství nepostradatelný, a právě touto celistvostí se odlišuje od všech ostatních vztahů. Bůh stvořil muže a ženu jako dvě poloviny, které do sebe dokonale zapadají. To je ta jednotu, o které se zde mluví. Není to pouze „...spojení dvou rozdílných bytostí, ale také splynutí dvou myšlenkových a názorových světů. Dva různí lidé nyní vytvářejí společné hodnoty, snaží se dosáhnout stejných cílů. Jejich naděje, sny a očekávání se spojují a směřují ke společnému horizontu“ (Peltová, 2002, s. 27).

Dva lidé, kteří se opravdově milují, společně tvoří vzájemné pouto, což Peltová (2002) popisuje jako jedinečný typ přitažlivosti, která přesahuje dokonce i fyzickou přitažlivost. Může mít též dimenzi emocionální, duchovní, ale i intelektuální. Je to záležitost různých kombinací, vlastností, schopností, kultury, společnosti, osobností a mnoho dalšího, že vztah vlastně vyjde a funguje třeba i na celý život.

Manželství nebo rodina jsou důležitou hodnotou v životě každého člověka. Neméně je však důležitá kvalita vztahů, které v rodině panují a na nichž je založeno její fungování. Jestliže dva lidé žijí v manželství, nemusí to ještě nutně znamenat, že společně tvoří hluboký a pevný vztah. Existuje mnoho párů, kteří spolu sice žijí v řádném manželství, ovšem jejich citové pouto je velmi slabé. Důsledek takového soužití s malým emočním poutem může vést k tomu, že si každý z manželů žije svůj vlastní život, kde samozřejmě nebude místo pro toho druhého (Peltová, 2002). Je otázka, jak dlouho takový vztah může vydržet – jedinci si buď na takovýto druh vztahu zvyknou a vyhovuje jim to, nebo si najdou milence/milenku, kteří mohou uspokojovat aspoň nějakou míru potřeb.

Jestliže si manželé pořídí děti, v rodině, kde je vztah harmonický, se děti cítí dobře a spokojeně. Problém nastává tehdy, když je manželství nešťastné a hádky jsou na denním pořádku. Děti v takovýchto rodinách mohou být velmi negativně ovlivněny. Doba dětství a dospívání pak v těchto lidech může vytvářet představy a negativní postoj k institutu manželství, na jehož základě se později rozhodnou do manželství raději vůbec nevstupovat. Tuto skutečnost podporují také Langmeier & Krejčířová (2006), kteří tvrdí, že harmonická a spokojená manželství můžeme vidět spíše u jedinců, kteří prožili harmonické a šťastné dětství; zvláště pak, pokud měli pozitivní a pěkné vztahy jak s otcem, tak matkou. Přidává se k nim i Bartko (1975), který dodává, že podle některých odborníků k největšímu úspěchu v manželství přispívá následující: spokojenost v rodičovském prostředí, jejich šťastné manželství, šťastné dětství, důsledná, ale ne příliš tvrdá disciplína, silný citový vztah k matce i k otci a podobně. Jestliže mají děti dobrý rodinný základ, je mnohem větší šance na vlastní budoucí spokojené manželství. Může za to zřejmě také skutečnost, že fungující rodina působí na dítě v oblasti formování určitých charakteristik a temperamentu, která jsou v manželství potřebná.

Pro to, aby mohl vzniknout vztah a nadále se rozvíjet, a nakonec se proměnit v manželství, je vždy potřeba dvou lidí, kteří jsou zralými jedinci, vyrovnanými a zdravými osobnostmi (Langmeier & Krejčířová, 2006). Zamilují-li se dva lidi do sebe, tak se dobrovolně rozhodují, zda ten druhý bude na celý zbytek života s ním. V tomto případě hraje slovo dobrovolně významnou roli – ne vždy tomu v historii bylo tak, jako je dnes. Dříve se velmi často lidé dobrovolně rozhodovat nemohli a pak se oženili či vdaly s někým, s kým to bylo z určitých (ať už ekonomických, či společenských) důvodů výhodné. Dnes však díky kultuře, ve které žijeme, a v době, která se vymezuje kromě velké individuality také neomezenou volbou, máme možnost dělat svobodná a dobrovolná rozhodnutí. „Čistý vztah odkazuje k situaci, kdy do vztahu lidé vstupují pro vztah sám, pro to, co mohou oba ze svého spojení získat; a trvá jen potud, pokud jsou oba přesvědčeni, že jim skýtá dost uspokojení na to, aby v něm chtěli setrvat“ (Giddens, 1992, s. 68). Čistým vztahem autor rozumí rozhodnutí partnerů, které je dobrovolné. Volba je na nich samotných. Pokud chtějí vztah, musejí se na jeho budování proaktivně podílet (Katrňák, 2000).

2.3.3 Nesezdaná soužití

Jestliže se zabýváme vztahy, je potřeba zmínit ještě jednu kategorii, která nenásleduje tradici zasnoubit se a vstoupit do manželství, ale jde si svou vlastní cestou. V posledních letech narůstá počet dvojic, které se rozhodly pro alternativní způsob soužití. Názvů podle Šmolky (2009) může být více, nejčastěji se jim říká faktická manželství, nesezdaná soužití, láska bez prstýnků, životy na psí knížku či nesezdaná kohabítace. Jednou z odpovědí na otázku po zdůvodnění takového způsobu partnerského života je pravděpodobně odpověď, že lidé se bojí závazku. Dle mého názoru existují dvě skupiny takovýchto párů: pro první z nich není sňatek vůbec podstatným, zavazujícím a závazek vzniká teprve s příchodem dětí; pro tu druhou jsou děti naopak menším závazkem, než vstup do manželství, neboť děti mohou vychovávat případně sami, bez partnera, ale zrušit manželství není v jejich očích tak jednoduchým krokem čili opět tedy převažuje velmi individualistický přístup. Tomuto trendu nahrává i statistika narozených dětí mimo manželství – v letech 2001–2015 počet takových dětí výrazně vzrostl. Zatímco v roce 2001 se jich narodilo 23,5 %, v roce 2015 už to bylo téměř dvakrát tolik, tedy 47,8 %.

Nevázat se vlastně znamená, že kdyby se vztah nepovedl, dá se jednoduše zrušit, opustit a nahradit něčím jiným – není nic jednoduššího. Šmolka (2009) se však domnívá, že to nejrizikovější v takovémto vztahu je postrádání rozvodové bariéry čili něčeho, kvůli čemuž nebude únik tak snadný, a jestliže ji manželé nastaví adekvátně, může poskytovat ochranu před příliš impulzivními rozhodnutími, jako jsou rozchody. Matoušek (1997) k tomu dodává názor, že i když lidé v nesezdaných soužitích mohou působit spokojeněji, mají častěji tendence se rozpadat a taktéž stabilita je menší, než je tomu u manželských párů. Podle Plaňavy (1998) se do dnes nepodařilo objevit a verifikovat nic vhodnějšího, než je soužití v rodině, která je úplná a relativně stabilní. Ačkoliv se mohou rodiny a její stabilita často nacházet v různých krizích a problémech, pořád se považuje klasický model za nejvhodnější pro zdravý vývoj člověka.

Odborníci se tedy shodují na tom, že manželství je z psychologického hlediska pro dospělé i děti mnohem užitečnější a prospívající než soužití nesezdaná. Přesto nezpochybnují, že mnohé nemanželské páry žijící spolu dlouhodobě, mnohdy i za přítomnosti dětí, mohou být a opravdu jsou spokojenější a stabilnější.

2.3.4 Rozvody či úmrtí

Jestliže je řeč o manželství a nesezdaném soužití, pak musí být řeč i o méně příjemných skutečnostech vstupujících do vztahů, a těmi jsou u vzniklých manželských párů rozvody, rozluky a v tom nejhorším případě úmrtí. Tím nejpodstatnějším rozdílem mezi člověkem rozvedeným a ovdovělým je ten, že rozvedení se pro odloučení od partnera vědomě rozhodují, mohou se na skutečnost života bez partnera víceméně připravit. Při smrti druhého člověka dojde k většinou k nečekané a někdy i náhlé situaci bez jakékoliv psychické přípravy a hlavně dobrovolnosti (pomiňme pro tuto chvíli případ sebevraždy, pro kterou se lidé také mohou rozhodnout). Obě události mohou představovat pro zainteresované jedince dosti traumatické zkušenosti a podle individuality člověka jsou potom zpracovávány a jejich přijetí trvá různě dlouhou dobu.

Pro společenství a stát je manželství zatím potřebné, pro děti je nevyhnutelné a najdou se i tací, pro které je manželství posvátné. To všechno však nevyklučuje skutečnost, že procento rozpadů manželství stoupá (Bartko, 1975). Rozvod bývá nejčastěji chápán jako „právní zrušení manželství během života obou partnerů, jemuž předchází jeho reálný rozpad“ (Vodáková in Velký sociologický slovník, 1996). Rozvody byly v dřívějších dobách brány jako něco výjimečného, společensky nepřípustného a většinou také jako osobní selhání manželů. Jak se ale doba mění, mění se i pohled na rozvody. Statistiky v České republice hovoří o téměř polovině manželství, která se rozpadnou, nejčastěji po 3–5 letech. Je to bezpochyby velké číslo a odborníci se už nějakou dobu věnují tomu, proč to tak je, jaké vlivy za touto skutečností stojí a jak tomu zabránit, protože jsou si dobře vědomi toho, že tento stav negativně hýbe se společností. Velmi dobře si totiž uvědomují, že lze jen těžko generalizovat důvody, kvůli kterým se manželství rozpadá, neboť jeho účastníci jsou vždy jiní, stejně jako jsou jiné podmínky jejich soužití či budování vztahu.

Důvodů k rozpadu manželství je celá řada, pojďme se ale podívat na ty nejčastější z nich. Klimeš (2010) rozděluje tyto důvody dle vnitřních nebo vnějších příčin. Vnitřní příčiny dokážeme sami často ovlivnit – patří mezi ně to, jak přistupujeme k partnerovi, zda jsme laskaví, tolerantní a snažíme se budovat vztah vedoucí ke spokojenosti obou partnerů. Vnější okolnosti jsou pak těmi, které přichází do našeho života často bez našeho přičinění: potkáme někoho v práci, na ulici, a ten člověk posune náš život až k rozhodnutí opustit současný vztah. Důvodem rozvodu může být podle Možného (2008) neustále častější a v naší společnosti více vítaný sklon k individualismu. Není to ale jen individualismem,

který za poslední dobu sílí – podle mého může být na vině stejně tak velká přeměna postavení žen v naší společnosti.

Dalším důvodem rozpadu můžou být manželství, která vznikají proto, že žena otěhotní a partneři se rozhodnou vzít z tohoto důvodu. Pokud však vztah nebyl silný před narozením dítěte, velmi často manželé příchod nového člověka do jejich vztahu nezvládnou. Nutno podotknout, že pokud se doba rozpadu vztahu pohybuje mezi 3–5 lety, je to většinou doba, kdy jsou děti velmi malé. Dítě se tak v takové době může pohybovat v rozptylu od batolat přes předškoláky až k věku školáka. Taková rozluka manželů je náročná nejen pro partnery, ale také pro děti. Z toho plyne spousta negativních důsledků, které jsou dětmi vnímané a celou situaci ještě ztěžují. Například děti, které rozvod zažijí k němu mohou zaujmout různé postoje a různě se k němu stavět ve chvíli, kdy pak v pozdějším věku samy začínají budovat vztahy. Někdo už nechce zažít to, co se stalo v jeho primární rodině a udělá všechno proto, aby si své manželství udržel, přestože třeba částečně obětuje své vlastní štěstí. Rozvod je většinou tak emočně náročnou zkušeností, že může zcela změnit budoucí život a v něm i vztahy dítěte. Výsledek sice může být jak pozitivní, tak negativní, každopádně cesta člověka je transformovaná kvůli prožitku rozvodu a emocemi s ním spojenými (Wallerstin, 2002 in Hamplová, Šalamounová & Šamanová, 2006). Kdo ví, jaké by dítě a následně dospělý člověk byl, kdyby za sebou tuto zkušenost neměl. Možný (2008) uvádí, že u dětí rozvedených rodičů existuje mnohem větší pravděpodobnost rozvodu v rodině, kterou pak tyto děti zakládají. A navíc manželství, která uzavírají lidé, kteří již v manželství jednou (nebo víckrát) byli, bývají více labilní než ta první. Čím více absolvovaných manželství, tím vyšší tendence k rozpadu. Samozřejmě ale existují páry, které rozvod jako právní úkon nezvolí a vyberou si pro ně možná méně náročnou cestu rozluky – fyzické odloučení. Důležité je také podotknout, že muži a ženy k rozvodům přistupují jinak. *„I když to jsou většinou muži, kdo opomíjí vztahovou kázeň, právě oni rozchody hůře snášejí. Muži začínají být spontánně pro-rodinně orientovaní až ve střední až pozdní dospělosti po řadě zhroucených vztahů...“* (Klimeš, 2016, s. 18). Muži zažívají intenzivní pocit nezávislosti do 30 až 40 let, ale postupně s věkem se stávají na rodině emocionálně závislí. Ženy se v tomto chovají rozdílně: rodina pro ně představuje důležitou hodnotu především v mladší a střední dospělosti. Čím jsou starší, tím zjišťují, že v životě dokážou fungovat i bez partnera, dokazuje to ostatně i to, že mnoho žen ve starším věku ovdoví a zůstanou samotné (Klimeš, 2016).

Druhým tématem této podkapitoly je úmrtí partnera, které vztah nedobrovolně ukončuje a je pro celou rodinu velkou ztrátou. Vdovství je definováno jako „*rodinný stav vzniklý úmrtím jednoho z manželů, zakládající specifickou sociální situaci odlišnou od situace po rozvodu či jiném zániku manželství*“ (Vodáková cit. podle Špatenková, 2005, s. 71). Čím byl vztah mezi partnery harmoničtější, užší a plný lásky, tím je smrt druhého tragičtější. Smrt a ztráta partnera patří doposud mezi nejvíce stresující události v životě obecně. Vyrovnavání se s takovou záležitostí je jednak těžkou, ale také dlouhodobou záležitostí. Velmi silně celý tento prožitek ovlivňuje skutečnost, v jakém věku partner umře. Rozhodnutí se pro dalšího partnera po smrti toho prvního je velmi individuální záležitostí. Pokud to jsou lidé mladší, často se stává, že ještě druhé manželství uzavřou. I v mladém věku se však spousta z nich rozhodně do manželství již nevstupovat, protože cítí, že tohoto člověka nejde nahradit. Jestliže se však jedná o starší lidi, ti zase většinou do dalšího svazku nevstupují a zbytek života stráví sami. Naopak se však mohou bát, aby v tom nejhlubším stáří nezůstali sami, a mohou se snažit ještě najít někoho, s kým stráví zbytek života.

Zacházení s prstenem a jeho role je ve všech výše zmíněných etapách a typech vztahů také specifická. Když se manželé vezmou, z počátku chtějí demonstrovat svůj čerstvý vztah právě nošením prstenu. Jsou plni pozitivních emocí a mají chuť se s ostatními o této skutečnosti, že se oženili či vdaly, s ostatními sdílet. Ostatně je to dlouhodobě zavedený rituál. Po nějaké době, která je velmi individuální, je prsten na prstě buď zachován, nebo je odložen, ať už z jakýchkoliv důvodů. Nesezdaná manželství, která jsou výše uvedená, jsou typem svazku, který už z pozice toho, že neprošel svatebním rituálem a tím pádem i rituálem výměny prstenu, snubní prsten mít nemůže. Ovšem ani toto není přísným pravidlem.

Zcela jiná situace je u rozvedených lidí či ovdovělých. Takoví lidé mohou zažívat široké spektrum emocí a je pak těžké odhadnout, jak s předmětem, jako je snubní prsten, naloží. Hodně také záleží na tom, jaký vztah měli k prstenu v době manželství. Lidé, kteří snubním prstýnkům nedávali příliš velký důraz v manželství asi v období rozvodu či po rozvodu nebudou prsten oplakávat. Otázkou však je, jak se k prstenům staví lidé, kterým zemřel partner, se kterým žili v harmonickém manželství. Jsem přesvědčená také o tom, že právě v období vdovství může prsten dostát úplně jiných rozměrů, než měl v manželství. Může se stát mnohem více vnímaným a také něčím, od čeho se člověk nechce odtrhnout.

Udělat pak krok, kdy je snubní prsten z ruky sundán, může symbolizovat akt, že už se člověk se smrtí partnera smířil. Existují však lidé, kteří prsten z ruky nesundají nikdy a věří, že přes tento malý kroužek jsou se svým drahým/drahou ještě nějak spojení.

2.4 Role přitažlivosti jedinců nosících prsten

Atraktivita, přitažlivost je pro partnerský život velmi důležitá. Na základě ní totiž děláme většinou první krok. Ale stejně jako zkoumání atraktivity pro partnerský život je zajímavá otázka ve vztahu snubního prstenu a atraktivity jeho nositele. Jakmile vidíme člověka se snubním prstenem, jaké pocity, myšlenky to v nás vyvolává? Je pro nás takový člověk nezajímavým, protože zadaným, anebo naopak o to žádanějším? Obě tyto oblasti v této kapitole více rozebereme.

2.4.1 Atraktivita

Atraktivita nebo také přitažlivost, poutavost ke druhé osobě. Takto různě lze tento atribut popsat, obecně však lze atraktivitu chápat různě. Já se domnívám, že přitažlivost je věcí ducha, sebevědomí. To, nakolik jsme o tom u sebe přesvědčeni, natolik to z nás vychází a druzí nás tak berou. Jsme přitažliví pro ostatní natolik, nakolik tomu věříme. Naše fyzická přitažlivost v mnohém vychází z našeho vlastního sebepojetí. V chování druhých lidí lze téměř z prvních několika momentů vidět, jak se člověk chová, jaké má držení těla, jak se pohybuje, jak o sebe pečuje a pak následně i způsob, jakým o sobě mluví. V návaznosti na to všechno si tvoříme o druhých lidech svou vlastní představu, poznáváme je a rozhodujeme se, zda pro nás jsou či nejsou atraktivní.

Výrost (1997) rozdělil atraktivitu na fyzickou a osobní. Ta fyzická představuje charakteristiky, které se dají zpozorovat pouhým zrakem (je to například výška, obvod pasu, barva kůže, obličej, aj.) Fyzická atraktivita je důležitá hlavně při navazování nových kontaktů. Důležité je také říci, že každá kultura se řídí trochu odlišnými kritérii pro posuzování všeobecné a ideální krásy. Druhým typem (už více zaměřeným do hloubky) je atraktivita osobní. Zde jde o vlastnosti, názory, zájmy a osobnostní charakteristiky. Má se za to, že právě osobní atraktivita je to, co utváří a díky čemu trvá interpersonální vztah.

Atraktivita se však dá rozdělit ještě jinak. Například Duck (1973 in Hayesová, 2009) rozlišuje sociální přitažlivost, která podle něj trvá krátce a ovlivňuje ji sociální

skupina, ve které se nacházíme. Působí na ni ale i podobnost a blízkost. Druhým typem přitažlivosti je interpersonální. Je charakterizovaná na rozdíl od té předchozí dlouhodobější znalostí a proniknutím do osobnosti druhého člověka, což je vlastně paralelní s rozdělením výše uvedeným – na fyzickou a osobní.

Otázka atraktivity a výběr partnera spolu dost úzce souvisí. Zajímavou hypotézou v této oblasti lidských vztahů a jejich vzniku je hypotéza rovnocenných párů, která vychází z myšlenky homogamie, tzn. lidé si vybírají a jsou vybíráni lidmi, kteří jsou více méně stejně či podobně atraktivní jako oni sami (Hayesová, 2009). Domnívám se, že se nemusí nutně jednat o přitažlivost pouze na základě vzhledu, ale podobnosti i na úrovni intelektové, kulturní či ekonomické. Podle některých autorů je to podobnost kognitivní čili podobné mají být jak názory, tak hodnoty a myšlení dvou lidí – pak mají větší šanci na úspěšný, spokojený vztah a harmonii mezi partnery (Byrne, 1971 in Hayesová, 2009). Podle výzkumu Lillian Rubinové (1989) si muži pro své dlouhodobější vztahy vybírají ženu, která je na tom podobně, jak po intelektuální, tak ekonomické stránce (Rubinová, 1989 in Giddens, 2012). Patzer (1985) tento názor posouvá do osobní roviny. Podle něj se ve chvíli rozhodnutí mladých lidí pro schůzku uplatňuje otázka sexuální přitažlivosti daného jedince, přestože to mnoho z nich označuje za zamilovanost. Je-li člověk atraktivní, má se za to, že v životě absolvuje více schůzek a má mnohem více sexuálních zkušeností, dalším benefitem může být pak fakt, že takovýto člověk má i více přátel. Jestliže člověk hodnotí svého partnera jako atraktivního, pak následně vnímá i svůj vztah s ním mnohem pozitivněji, a to pozitivně ovlivňuje sebepojetí člověka v celé šíři (Patzer, 1985 in Katrňák, 2000).

2.4.2 Atraktivita snubního prstenu nebo také efekt snubního prstenu

Jednou z oblastí, které se chci v práci více věnovat, je atraktivita samotného prstenu. Již od první kapitoly (čili historie prstenu) je popsán prsten jako předmět, který lidi přitahoval, ať už svou symbolikou či významem, který měl pro manželství. Jak je to s atraktivitou člověka, který nosí snubní prsten? Je prsten a jeho veřejné nošení něčím, co ve společnosti cosi deklaruje? Přenáší se význam výměny prstenů a jeho nošení do hlavy a psychického vnímání jeho nositele? Cítí se být více svázán? Vysílá do světa signál nedostupnosti? Anebo právě tato nedostupnost přitahuje ještě víc, než kdyby prsten neměl?

Především v anglicky mluvících zemích jsou snubní prsteny spojené s pojmem „efekt snubního prstenu.“ Co si vlastně pod tímto pojmem představit? Výsledky z výzkumu prováděné Parkerovou & Burkleyovou (2009) vykazují větší procento žen při zájmu o zadané muže než o muže nezadané. Muži se více zajímají o cíl (v tomto případě o ženu) obecně, bez ohledu na to, zda byla žena zadaná či svobodná. Nicméně jak se očekávalo, svobodné ženy se více zajímají o zadaného muže spíše než o muže, který je svobodný. Je to pravděpodobně z toho důvodu, že lidé většinou chtějí to, co nemohou mít. Navíc na primitivnější úrovni jsou ženy více přitahovány k mužům, kteří jsou vybráni jinými ženami, takže tím pádem zadaní. Zadaný muž představuje jakousi správnou volbu, kterou již udělala jiná žena. Zajímavé je, že svobodné ženy se více zajímají o muže, který je méně dostupný. U mužů a žen, kteří byli při prováděném experimentu ve vztazích, nebyl nalezen žádný velký rozdíl při sledování zájmu o zadané či nezadané protějšky. U žen se však zjistilo, že mnohem častěji preferují usilování a případné získání zadaných mužů (v rámci výzkumu byl vybrán muž, který byl ženám představen nejdříve jako nezadaný – pak se o něj zajímalo 59 % žen; následně byl ten samý muž popsán jako zadaný – v tu chvíli se o něj zajímalo 90 % žen).

Tento výzkum v zásadě vysvětluje, proč jsou ženy přitahovány k ženatým mužům, proč zrovna ženatí muži jsou přitažlivější než ti svobodní. Není to trochu paradox? Zamýšlím se nad tím, co může svobodnou ženu přitahovat k muži, který patří jiné ženě? Nemělo by to v ženách způsobit spíše opačný efekt, jakousi imaginární stopku? Vztahy s nedostupnými muži jsou frustrující a neuspokojující, ale příliš mnoho žen se snaží udržet ho a dělat věci, které fungují. Důležité je ptát se po důvodu tohoto chování. Navíc podle Klimeše (2016), když žena svádí zadaného muže, je to velký nerozum, protože milenkou ženatého muže se stane snadno, problém ovšem nastává, pokud chce touto formou získat partnera na celý život. Získat životního partnera tímto způsobem se jí nejspíš nepodaří, a pokud snad ano, tak to je většinou muž, který své partnerské problémy řeší nevěrou. Takže takovýmto přebíráním, ženy většinou získávají jen druhořadý materiál a tím je prototypálně nevěrný muž.

Podle mého názoru existuje určitý typ žen, pro které není nic přitažlivějšího, než když vidí muže dobře vypadajícího a zároveň zadaného. Ve skutečnosti existuje několik velmi dobrých důvodů, které jsou psychologicky zakořeněné a jsou propojeny s lidskou přirozeností samotnou.

Prvním důvodem je skutečnost, že lidé, kteří již byli „vybráni“ někým jiným, musí být vybráni z dobrého důvodu. Macleodová (2014) se domnívá, že pro ženy, které si vybírají muže jako potenciální partnery, je tento úkol velmi těžký. Některé prvky v chování, některé věci, vlastnosti žena pouhým zrakem nepozná. Proto může ženu napadnout, že je-li tento muž dobrý pro jinou ženu, pak bude pravděpodobně dost dobrý i pro ni. Pokud žena chce to, co jiná žena má, je zde pravděpodobnost, že se bude snažit muže „vyhrát“, získat pro sebe. Když je však muž dlouho svobodný, nabízí se otázka, co je na takovémto muži špatného nebo divného. Jestliže muž vypadá dobře a zdá se i inteligentní, pak žena přemýšlí nad tím, proč je tento muž sám.

Lidé, kteří se rozhodnou, že získají partnera, který je zadaný a patří už někomu jinému, mají většinou vyšší sebevědomí a takoví lidé jsou o sobě rovněž přesvědčeni, že jsou atraktivní. Myslí si, že výzva, která před nimi je (získat ženatého muže/vdanou ženu), je pro ně dosažitelná. Hudson (2014) dodává, že ženy, které touží po zadaných mužích, mají většinou ego veliké. Totéž ovšem platí i u mužů, kteří se snaží přebrat zadané ženy. Ciccotti (2008) dodává, že jak ženy, tak muži, kteří jsou lovci, mají tendenci být nepříjemní, domýšliví a mívají sklon k cizoložství. Lidé, kteří jsou při svém „lovu“ úspěšnější, bývají atraktivnější a „sexy“ než ostatní.

Velkým filtračním systémem pro ženy je také informace, že všichni zadaní muži se zřejmě nebojí závazku, protože v něm jsou, a muži ochotní se zavázat jsou mnohem přitažlivější než muži, kteří závazek nechtějí (Hudson, 2014). Ženatý muž se stává ještě mnohem atraktivnějším, jestliže je jeho současná partnerka atraktivní a krásná. Žádná atraktivní žena si nebude vybírat muže, který je neschopný (Macleod, 2014). S tímto výrokem také koreluje výzkum, který provedli Sigall & Landy (1973), přičemž zjistili, že pozitivní charakteristiky jsou přisuzovány častěji mužům, kteří jsou v páru s atraktivní ženou než s ženou neatraktivní. Tento názor také potvrzuje výzkum provedený Evou & Woodem (2006), kteří prokázali, že ženy vnímaly ženaté muže více atraktivněji než jejich svobodné protějšky. Navíc další zajímavostí z tohoto výzkumu vyplynulo, že muži byli vnímání více či méně přitažlivě na základě atraktivity svojí partnerky. Čili muži, k nimž byla ve výzkumu přiřazena krásná žena, byli vyhodnoceni jako mnohem přitažlivější, než když byli prezentováni samostatně. Jejich atraktivitu zvýšila přitažlivá žena po jejich boku.

Jako poslední a zároveň velmi zajímavý experiment na téma snubního prstenu a tím spojené atraktivity jeho nositele přidávám výzkum, který prováděl Harell (2006), sociální psycholog na univerzitě v Albertě. Ten zjistil, že nepřítomnost snubního prstenu v

severoamerické kultuře svědčí o nedostatečné emocionální oddanosti manželství. Tvrdí, že jeho výzkum poukazuje na to, že absence snubního prstenu může být také ukazatelem nedostatku závazku vůči rodině, včetně péče o děti. Je přesvědčen, že zájem o vytvoření společenských, sexuálních nebo emočních vazeb mimo manželství může mít neúmyslný důsledek snížené pozornosti vůči dětem. To je velmi zajímavé zjištění. Tento výzkum však posouvá téma snubního prstenu a jeho nositele, na úroveň, které jde už mimo mé tématu. Výzkum byl prováděn hlavně kvůli hypotéze, která se primárně netýká snubního prstenu, ale výchovy dětí a sice, že atraktivní rodiče, kteří nenosí snubní prsten jsou více zanedbávajícími rodiči než jiní. Avšak výsledky jako nedostatečná emocionální oddanost v manželství či nedostatečný závazek vůči rodině, když snubní prsten na prstu chybí, pro nás mohou být orientační.

Výzkumy na toto téma však nemluví jednoznačně. Existují výzkumy, například O'Hagen, Johnson, Lardi & Keenan (2003) nebo Uller & Johansson (2003), které mají kontrastní nálezy oproti výše zmíněných. Ve studii zaměřené na efekt snubního prstenu dospěly k závěru, že nic jako efekt snubního prstenu neexistuje. Pro ženy není důležité, zda je muž zadaný nebo ne, ale jak je přitažlivý, a to bez ohledu na jeho partnerský status. Zadaní muži nejsou obecně vnímáni jako atraktivnější v porovnání s muži, kteří jsou svobodní. A u žen se nepotvrdilo, že by snad měly zájem o krátkodobý či dlouhodobý vztah s mužem signalizující svazek s někým jiným. Zdá se tedy, že výzkumy nemluví jasně a jednotně. Odborníci si jsou navíc v této oblasti sami vědomi omezené informovanosti a nedostatku materiálu.

Po staletí byl snubní prsten symbolem věčné lásky a věrnosti druhému, vnější znamení vnitřního pouta. Avšak snubní prstýnek se později začal stávat v očích mnoha žen něčím naprosto opačným – symbolem přitažlivosti k nedostupnému, zakázanému ovoci. Z výše uvedených výzkumů tedy vyplývá, že přístup k aktu výměny prstenů a jeho vnímání se s dobou proměňuje. Navíc, když se podíváme okolo sebe na rozpadající se manželství, musí být něco pravdy na tom, že mnoho žen i mužů nebere symbol prstenu na něčí ruce jako závazný, a i přes něj začnou o tohoto člověka usilovat. Často až do té míry, kdy jejich úsilí vede k rozpadu manželství. Rozhodně nechci v této práci deklarovat, že snad nošení snubního prstenu je nejlepší alternativa ze všech. Jasně jsem si vědomá toho, že mnohdy za absencí snubního prstenu stojí víc než jen nevěra či rozpadající se vztah, a proto nám ještě

zbývá poslední kapitola, která je zaměřená na varianty, jak lidé mohou se snubním prstenem zacházet a proč tomu tak je.

2.5 Varianty zacházení

Postoje, jaké k prstenu lidé zaujmou, mohou být velmi různé. V širší míře jde o to, zda prsten člověk nosí nebo ne. Dále pak můžeme pátrat po důvodu pro toto rozhodnutí. Ve své práci budu rozdělovat lidi na čtyři skupiny podle přístupu k nošení snubního prstenu.

1. *Snubní prsten nenosí*

Manželé si prsten sice pořídili, ale jeden z nich či oba prsten nosit neplánují nebo nemohou. Důvodem nenošení snubního prstenu může být zdraví (prsten způsobuje alergické reakce, jeho nošení znemožňuje revma apod.). Pokud není problém po zdravotní stránce, může být problém pracovního charakteru. Mnoho lidí (např. elektrikáři, sestřičky, lékaři, povolání vykonávaná v extrémně čistém prostředí apod.) prsten nemohou nosit z bezpečnostních důvodů. To jsou všechno důvody, které jsou zcela pochopitelné.

Já bych se však ve svém výzkumu ráda zaměřila na skupinu lidí, kteří si prsten sundali z jiného důvodu, než jsou výše zmíněné. Patří mezi ně ti, kteří se dobrovolně rozhodnou, že pro symbol svojí lásky nosit prsteny nepotřebují, že si buď vystačí s něčím jiným, nebo vůbec s ničím. Avšak ani u tohoto rozdělení nekončím, protože i zde se lidé mohou rozdělovat:

- lidé, kteří prsten nenosí, neboť demonstrují dlouhodobou nespokojenost ve vztahu (hádky, nevěra, nespokojenost, odpor k partnerovi atd.);
- lidé, kteří v manželství zažívají pokoj, radost a spokojenost, ale prsteny zkrátka nenosí.

Pokud se budeme bavit o úplném odstranění snubního prstenu, může to být v některých případech skutečně vážným znamením. Znamením nedostatečného odhodlání či dokonce znamením konečnosti vztahu.

2. *Snubní prsten nosí stále a téměř nikdy nesundají*

Druhou skupinu tvoří lidé, kteří prsten na prstu nosí a pouze výjimečně ho sundávají. Jsou to například lidé, kteří se snubním prstenem dokáží spát a metaforicky jim přirostl k prstu. V jejich případě se nabízí otázka, zda je toto nošení opravdu způsobeno pouhým zvykem, nebo jde o hluboké přesvědčení. Mají tito lidé potřebu světu ukazovat, že patří někomu jinému, nebo věří, že jim při každém pohledu na něj může prsten připomenout slib, který kdysi vyřkli před oltářem? Macleod (2014) se domnívá, že mladí manželé v dnešní době a převážně muži nosí snubní prsteny k veřejnému prohlášení svého závazku. Podle autorky je to dnes mnohem častější, než tomu bylo v dávnějších dobách. Výše se však zmiňují o tom, že zvyk, kdy muži začali nosit snubní prsteny je relativně čerstvý. Jeden ze zjevných znaků prstenu je rozhodně to, že kdo prsten nosí, vysílá signál: jsem zadaný/á. Už někomu patřím, nejsem k mání. Australský rodinný právník Brookman (2014) dospěl po několikaleté praxi v rodinném právu k názoru, že nosit prsten je symbolem, nikoliv zárukou silného a trvalého vztahu³.

Snubní prsten tedy, ačkoliv si do něj lidé subjektivně mohou promítat spoustu věcí, poukazuje jen na jednu objektivní skutečnost: rodinný stav jeho nositele. Tento názor potvrzuje řada výzkumníků, kteří tvrdí, že snubní prsten slouží pouze jako ukazatel partnerského statusu a více neposkytuje žádné informace o partnerských hodnotách či postojích (Jones, DeBruine, Little, Burriss & Feinberg, 2007). Proto není možné touto prací potvrdit jen na základě přístupu k prstenu, zda je manželství pro daného jedince důležité, zda tím, že prsten nosí, vlastně signalizuje svojí hierarchii hodnot (že je pro něj v životě důležité manželství či věrnost), nebo má prsten jen proto, že si ho v onen svatební den vyměnil jako závazný symbol a od té doby ho nosí na prstě.

3. *Lidé, kteří často prsten sundávají a nasazují*

Do této kategorie mohou spadat lidé, co si prsten pravidelně sundávají před tím, než jdou spát nebo jdou pracovat na zahradě. Činí tak proto, aby prsten neztratili, nepoškodili. Existují však také lidé, pro něž má sundávání a nasazování prstenu demonstrativní ráz. O jaké situace a důvody se jedná? Jsou to situace, které jsou spojené s emocionálním prožitkem? Zajímavý byl výzkum prováděný společností

³ Valenzuela, A. (2014, květen 9). Ring the alarm: What does the wedding ring mean now? Dostupné z <https://www.brookman.co.uk/blog/wedding-ring>

Slater a Gordon (2013), který spatřuje rozdíly v chování žen a mužů. Muži si pravděpodobně častěji sundávají prsten, když jdou do společnosti, což hned může zvonit na poplach o potenciální nevěře. Ženy jsou jiné, nemají problém s nošením prstenu na veřejnosti. Prsten si ale pravděpodobněji sundají po hádce s manželem. Tento projev má demonstrovat, že se něco stalo, něco je v nepořádku a v ideálním případě by tuto skutečnost měl muž zaznamenat (Macleod, 2014).

4. *Chybí partner, nikoliv prsten*

Čtvrtá skupina je zcela jiná než tři předchozí. Zde není řeč o frekvenci nošení prstenu, ani o jeho nenošení. Jedná se o to, že v této skupině lidé nosí prsten, přestože závazek, který je s ním spojený, již pominul, neboť osoba, ke které se vázal, odešla nebo zemřela. Proč, i když už nejsou s druhou osobou v kontaktu, ve spojení, prsten stále nosí? Domnívám se, že důvodem je připomínka památky toho, co pominulo. Jednat se ale také může o pouhý zvyk.

Někteří odborníci doporučují v této záležitosti následovat svojí intuici. Někdo chce mít na svého drahého památku a snubní prstýnek nosit; někdo zase prstýnek sundává, aby pro něj celá situace nebyla ještě více smutná a žalostná.

Snubní prsten je tedy jakási zpráva veřejnosti, ale nejsilnější zpráva by to měla být k osobě, pro kterou jsme se rozhodli a snubním prstenem, který nosíme dnes a denně, to vyjadřujeme. Zda snubní prsten člověk nosí či nenosí je samozřejmě věc každého jednotlivce, popřípadě páru, avšak je dobré mít na paměti, že snubním prstenem veřejně něco demonstrujeme, k něčemu se přikláníme a něco tím dáváme najevo. I když prsteny nepoukazují a nemohou prozradit nic víc než rodinný stav jeho nositele, společnost a lidé v ní mají tendence na základně snubního prstenu mnohé usuzovat. Někteří jsou si touto skutečností vědomi, jiní ne, některým je to dokonce jedno. Ať je důvod nošení či nenošení jakýkoliv, prsten je určitě významný předmět, který pro mnohé představuje symbol lásky, věrnosti. Není to však žádný jistý způsob, jak zajistit trvalou lásku a kvalitní vztah mezi manžely.

3 EMPIRICKÁ ČÁST

3.1 Metodologie

Název diplomové práce zní: „*Snubní prsteny – jejich význam, symbolika a atraktivita pro současná manželství.*“ Prováděný výzkum byl uskutečněn na základě rozhovorů s respondenty ve variabilních životních etapách: manželé, kteří vstoupili do manželství teprve nedávno, manželé žijící již v dlouho trvajícím svazku, lidé rozvedení či ovdovělí. V tomto výzkumu bych chtěla docílit zmapování snubního prstenu v psychologickém kontextu.

Je snubní prsten stále důležitým a významným elementem pro současná manželství? Má snubní prsten hlubší význam, než je informace signalizující status člověka? Na základě čeho lidé v manželství prsten nosí či nenosí? Co je při nošení snubního prstenu motivuje, co jim brání v nošení?

Já osobně se domnívám, že v sobě snubní prsten nese více než jen obyčejný symbol manželství či svazku. Na snubní prsten se dá nahlíže z různých oblastí. Může to být sociologický pohled, antropologický, historický, ale pro nás nejvýznamnější je pohled psychologický. Ty ostatní zmíněné jsou s ním však také úzce spojené. Na všechny výše uvedené otázky se v empirické části zaměříme a zkusíme na ně naleznout odpověď.

3.1.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky

Cílem výzkumného šetření bylo hlubší proniknutí do významu snubních prstenů pro současná manželství z psychologického hlediska. A nejen to, zajímaly mě i varianty zacházení se snubním prstenem – jestli se najdou rozdíly ve vnímání a nošení snubního prstenu u žen a mužů. Jsem toho názoru, že snubní prsten není obyčejný kroužek s plytkou symbolikou, ale nese v sobě mnohem víc. Tím může být spojení dvou od sebe vzdálených lidí, které se projevuje potřebou každodenně prsten nosit, nebo si díky snubnímu prstenu připomínat, že je něco, pro co člověk žije a co jej naplňuje. Snubní prsten je také předmět, do kterého si manželé po celou dobu trvání jejich manželství ukládají různé situace a prsten je pak pro ně připomínkou těchto důležitých momentů. Odpovědi jsem získala od respondentů napříč pohlavím, délkou života v manželství či současným rodinným statusem.

Za účelem splnění cíle své práce jsem si stanovila následující 4 výzkumné otázky, které se pojí s významem, symbolikou, atraktivitou či důvody nošení/nenošení snubních prstenů.

- 1. Jaký význam má snubní prsten pro respondenty a od čeho se jeho vnímání odvíjí?*
- 2. Jaké jsou důvody a okolnosti, na základě kterých lidé v manželství prsten nosí/nenosí?*
- 3. V jakých dalších aspektech se liší respondenti, kteří prsten nosí od těch, kteří jej nenosí? Mají tyto dvě skupiny společné znaky, co je vystihuje, co je tím společným rysem?*
- 4. Má snubní prsten vliv na přitažlivost druhého pohlaví i na vnímání atraktivity u nás samotných?*

3.1.2 Metody sběru dat a postup získávání dat

Pro účely této práce byl zvolen design **kvalitativního výzkumu**. „*Předmětem kvalitativní metodologie je studium běžného, každodenního života lidí v jejich přirozených podmínkách*“ (Petrušek, 1993, s. 129). Podle Strausse & Corbinové (1999) je tento druh výzkumu vhodný pro chápání a porozumění tomu, co je podstatou jevu, jímž se zabýváme a o kterém se toho moc neví. A nejen to, získávat můžeme i názory na jev, o němž se už něco ví a také nám může získat informace detailnější, které by se těžce zkoumaly ve výzkumu kvantitativním. Pro tento druh výzkumu jsem si vybrala, jak již zmiňuji výše, soubor respondentů, kteří pokrývají jednak věkovou škálu respondentů, tím pádem odlišné životní zkušenosti, vybrala jsem si i rozdílná pohlaví a také rodinný stav.

Empirická data jsou sesbírána formou **polostrukturovaných rozhovorů**. Podle Hendla (2016) se interview používá tehdy, pokud chceme zjistit, co lidé dělají v soukromí nebo co si lidé myslí, čemu věří a co cítí. Rozhovory jsou metody, které se pojí s kvalitativním výzkumem (Strauss & Corbinová, 1999). Polostrukturované rozhovory jsou dobré v tom, že se při nich aktivita dotazovaných lidí zvyšuje. Výzkumník má předem připravené otázky, ale způsob a forma odpovědí na tyto otázky je volná a respondent si vybírá podle sebe, jak odpoví (Ferjenčík, 2000).

Otázkám jsem věnovala pečlivou přípravu a měla je dopředu připravené, ale podle odpovědí, které mi respondenti dávali, jsem se snažila být flexibilní. Občas jsem otázky

pozměnila, rozšířila nebo vypustila. U některých otázek nebylo hned respondentům jasné, co tím myslím, takže jsem vždy použila nějaký příklad, abych měla jistotu, že respondenti mojí otázce porozuměli. U rozhovorů lze právě spatřovat výhodu i v tom, že pokud jedinec otázku nepochopí, či neodpoví podle představ dotazovaného, otázka může být upřesněna přímo na místě. Mým cílem bylo pokládat takové otázky, které souvisí s tématem snubních prstenů, ptát se takovými otázkami, které mě mohou přivést k jádru tématu, i když vždycky ne zcela přímě a zjevně. Pokládala jsem otázky, které směřovaly k podstatě tématu a pomocí kterých bych se mohla více přiblížit danému jedinci, tím pádem i lépe **porozumět jeho vnímání či chápání snubního prstenu**.

Počáteční fáze rozhovoru probíhala tak, že každý dobrovolník, který byl svolný k tomu udělat se mnou rozhovor, dopředu věděl, čeho se rozhovor bude týkat (tématu rozhovoru); co může čekat a k čemu mi bude respondent nápomocný. Následně jsem požádala všechny respondenty, aby mi odpověděli co nejlépe, nejpřesněji a nejpravdivěji, jak jsou schopní. Kladla jsem důraz na autentičnost výpovědi a také na to, aby byli respondenti co nejotevřenější. Poslední informace byla věnovaná etice. Ubezpečila jsem je, že jejich výpovědi zůstanou v naprosté anonymitě, změním jejich jména a s jejich daty bude nakládáno podle etické normy.

Po těchto informacích následoval respondentův souhlas a následně se mohl rozhovor uskutečnit. Otázky se vztahovaly hlavně k názorům respondentů, k jejich pocitům, zkušenostem a chování. Okruhy, kterých jsem se při tvoření otázek držela a kterých jsem se chtěla v rozhovoru dotknout, jsou následující:

- **Vliv rodiny** (*Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten? Jak bys ohodnotil vztah svých rodičů?*)
- **Estetické cítění** (*Vnímáš prsten jako módní doplněk? Z jakého materiálu jste prsten vybírali? Co v tom hrálo roli?*)
- **Význam snubního prstenu** (*Proč nosíš snubní prsten? Co máš spojeného s tímto kroužkem? Bylo pro tebe důležité, aby tvůj manžel/manželka nosil/a snubní prstýnek, nebo ti na tom až tak nezáleželo?*)
- **Magické prvky prstenu** (*Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu, například že tě ochrání od nevěry či zlého, sounáležitosti, ochrana partnera?*)

- **Atraktivita prstenu** (*Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj? Proč? Připadají ti muži/ženy se snubním prstenem přitažlivější, než bez něho?*)
- **Zacházení s prstenem** (*Nosíš snubní prsten pravidelně? Sundáváš ho někdy? Ztratil jsi někdy prsten?*)
- **Manželství** (*Jak jsi ty spokojen/a v manželství, ve kterém jsi? Myslíš, že prsten, který nosíš na prstu, nějakým způsobem koresponduje s tvou spokojeností v manželství? Jaký máš vůbec názor na manželství?*)
- **Sebehodnocení** (*Jsi rodinně založený/á? Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?*)
- **Příběh se snubním prstenem** (*Různé zážitky a příběhy se snubním prstenem?*)
- **Speciálně pro rozvedené/vdovce** (*Kdy po rozvodu/smrti sis prsten sundal/a? Co to pro tebe znamenalo?*)

Právě tento okruh otázek mi umožnil u každé kategorie utvořit konkrétnější otázky ke každé oblasti. Celý rozhovor obsahoval cca 40–50 otázek. Časová délka rozhovoru byla u každého respondenta odlišná. Zpravidla se však pohybovala v rozmezí 30–50 minut, záleželo na délce odpovědí a verbální obratnosti respondentů. Obecně by se dalo říct, že jsem nemusela nikoho pobízet, aby odpovídal, účastníci se většinou rozpovídali sami a nedělalo jim problém udržet pozornost po celou dobu rozhovoru. Téměř všechny účastníky téma mojí práce zaujalo, a tak i samotný rozhovor všechny bavil. Zájem šel ostatně poznat také na tom, že některé otázky lákaly respondenty k širším odpovědím, někdy jsem proto musela rozhovor korigovat a vracet je zpět k tématu. Data byla sesbírána v rámci rozhovorů s dospělými osobami, které jsou již nějakou dobu v manželském svazku, avšak také s lidmi, kteří z toho svazku ať už dobrovolně (rozvod) či nedobrovolně (rozvod, úmrtí partnera) odešli. Sesbírání dat probíhalo v čase od února do května 2017.

Všechny rozhovory byly nahrávány na diktafon, o kterém účastníci věděli a s touto skutečností souhlasili. Transkripce je proces, kdy se mluvený projev z interview převede do písemné podoby a pro detailní vyhodnocení je doslovná transkripce podmínkou (Hendl, 2016). Rozhovory byly zpracovány doslovným přepisem, kterému se říká „redigovaná

forma“. Pro takovýto druh formy platí, že by měl text zůstat v co nejoriginálnější a nejautentičtější podobě. Měnit by se měl jen v tom případě, že je to nezbytně nutné (Rub-Mohl, 2005).

3.1.3 Výzkumný soubor (výběr a popis souboru)

3.1.3.1 Metoda výběru výzkumného souboru

Adekvátní výběr neboli reprezentativní výběr vzorku je důležitou podmínkou pro to, abychom mohli usuzovat z lokálního výběrového výzkumu na všeobecně platné skutečnosti (Ferjenčík, 2000). Pro svůj výzkumný soubor jsem použila tzv. metodu záměrného (účelového) výběru. Jedná se o velmi rozšířenou metodu výběru v rámci kvalitativního přístupu. Při záměrném (účelovém) výběru výzkumného souboru jde o postup, kdy záměrně vyhledáváme osoby podle určitých specifických vlastností. To, co je právě při tomto výběru zásadní, je, abychom vybírali jen podle určité vlastnosti a jejího projevu nebo stavu. Podle předem určeného kritéria pak vyhledáváme jen ty jedince, kteří mají určité vlastnosti a zároveň projeví ochotu stát se účastníky výzkumu (Miovský, 2006).

Pro empirická data v tomto výzkumu jsem zvolila účastníky, které dobře znám, jsou to lidé většinou z mého okolí. Od toho se však odvíjí jeden sporný problém. Tím, že jsem pro účastníky byla známá, tak na jednu stranu nemusel být problém v otevřenosti a autentičnosti, kterou jsem po nich požadovala, na druhou stranu právě tím, že jsem pro ně nebyla cizí a neznámá, mohl být u určitých oblastí rozhovoru vyvolán opačný efekt: některé věci se mohli snažit skrýt a na některé nemuseli chtít odpovídat.

Vybraní a mnou známí účastníci výzkumu jsou lidé z různých oblastí České republiky, různě věkově staří, s různým rodinným stavem a odlišnými životními zkušenostmi. Mým cílem také byla snaha mít vyvážený počet respondentů mužského a ženského pohlaví. K takovému výzkumu a výběru respondentů mě vedlo především přesvědčení, že každý z těchto čtyř odlišných stavů může mít na přístup k nošení snubního prstenu vliv. V této práci se snažím o to, abych zmapovala odlišnosti v různých životních etapách a rodinných stavech. Jsem si vědomá určité zkreslenosti ve vnímání, například u krátce ženatých či vdaných lidí to dle mého bude touha chtít všem ukázat, že jsem změnil status, jsem ve vztahu. Tito lidé jsou většinou plni očekávání, jsou motivovaní ve vztahu a také zamilovaní či je jejich láska ještě relativně zidealizovaná (samozřejmě pokud spolu

páry nežijí třeba 10 let ve vztahu před svatbou, což se v případě mých respondentů neudálo). Manželé žijící spolu dlouze ve vztahu jsou již bez ideálů, dobře se znají a jejich manželství prošlo už řadou krizí a problémů, vychovávají společně děti a tak dále. Pohled na vztahy je mnohem zkušenější a tito lidé už stojí nohama pevně ukotvení. U lidí rozvedených mohou přetrvávat různé emoce, které mohou být ještě nezpracované, čerstvé či vytěsněné. U lidí ovdovělých jsou to emoce úplně jiného charakteru, než je tomu u rozvedených lidí. Vzpomínku na své protějšky mají většinou pozitivně uchovanou, a tak zde pohled na snubní prsten může být většinou i nadále pozitivní.

3.1.3.2 Popis výzkumného souboru

Výzkumný soubor tvořilo 13 dospělých lidí. Z toho 7 žen a 6 mužů. Snažila jsem se při výzkumu o to, aby byl počet mezi pohlavími vyvážený. Dále se výběr účastníků odvíjel od počtu let, jaký strávili v manželství. Důvod, proč jsem si vybrala právě respondenty z těchto čtyř skupin, je ten, že všechny tyto čtyři kategorie jsou jiné. A proto, abych dosáhla určité komplexnosti a co nejširšího zmapování účastníků a jejich náhledu na snubní prsten v tomto tématu, je potřeba zhodnotit názory těchto spolupracujících osob, ze všech níže uvedených skupin.

Skupiny, které jsem vytvořila, vypadaly následovně:

- 1. Začínající manželé:** Tuto skupinu tvoří manželé, kteří jsou v manželském svazku relativně krátce. Zvolila jsem si jako hranici maximálně 3 roky v manželství. Do tří let totiž můžeme ještě mluvit o relativní zamilovanosti. V této kategorii se nachází dva muži a dvě ženy.
- 2. Dlouhodobí manželé:** Druhou skupinu tvoří manželé žijící v manželství již delší dobu. Jako hranici jsem v této skupině zvolila 10 let a více. Do mého výzkumu jsem zahrnula dvě ženy a dva muže.
- 3. Opuštění manželé (rozvedení/ ovdovělí):** Tato skupina zahrnuje všechny rozvedené a ovdovělé jedince. Dala jsem tyto dvě podobné skupiny dohromady, neboť se domnívám, že tyto dva rodinné stavy (rozvedení, ovdovělí) více méně stejně nakládají se snubním prstenem. Jediným podstatným rozdílem je skutečnost, že rozvod může být událostí, o které mohou rozhodovat obě strany, kdežto u smrti partnera většinou dochází k situaci, kterou si nevybíráme a musíme ji přijmout.

Respondentů bylo 5 – tři ženy a dva muži. Dvě ženy a muž ze skupiny rozvedených a jedna žena a muž ze skupiny ovdovělých.

Začínající manželé (max. do 3 let): **Edita, Mia, Robert, Prokop.**

Dlouhodobí manželé (10 let a více): **Alice, Max, Ivona, Jan.**

Opuštění manželé (rozvedení či ovdovělí): **Matylda, Ester, Luděk, Růžena, Olaf.**

Tabulka 1. Základní představení respondentů

	Jméno respondenta	Věk	Rodinný stav	Vzdělání	Pohlaví
Krátce v manželství	Edita	25	vdaná	VŠ	Ž
	Mia	27	vdaná	VOŠ	Ž
	Robert	29	ženatý	VŠ	M
	Prokop	28	ženatý	VOŠ	M
Dlouho v manželství	Alice	53	vdaná	SŠ	Ž
	Ivona	75	vdaná	SOU	Ž
	Max	41	ženatý	VŠ	M
	Jan	41	ženatý	VŠ	M
Rozvedení/ovdovělí	Matylda	33	rozvedená	SŠ	Ž
	Ester	53	rozvedená	SŠ	Ž
	Luděk	50	rozvedený	SŠ	M
	Růžena	38	vdova	VŠ	Ž
	Olaf	75	vdovec	SŠ	M

3.1.4 Metoda zpracování dat

Po sesbírání dat přišlo období, kdy jsem nashromážděná data analyzovala. Při zpracování dat jsem se snažila o to, abych co nejméně vstupovala do výsledků svými

názory, pohledy, a byla tak co nejvíce nestranná a objektivní.

Při zpracování dat v této práci jsem používala **metodu obsahové analýzy**. Tato analýza je podle Miovského (2006) považována za nejobtížnější fázi realizace studie. Miovský a Plichtová 2006 chápou obsahovou analýzu jako velké spektrum jednotlivých metod a postupů, které slouží k analýze jakéhokoliv textového dokumentu. Přičemž je cílem objasnit jeho význam, identifikovat jeho stylistické a syntaktické zvláštnosti a určit jeho strukturu. „*V kvantitativní analýze jde o zjištění četností výskytu předem daných kategorií, případně vztahy mezi výskyty jednotlivých kategorií v jednotkách textu*“ (Hendl, 2008, s. 388). Při následném zpracování dat byla použita operace kódování, kdy „*jsou údaje rozebrány, konceptualizovány a opět složeny novými způsoby*“ (Strauss & Corbinová, 1999, s. 39). V užším smyslu jsem pracovala s otevřeným kódováním, které by se mělo podle Hendla (2016) používat vždy na začátku analyzování dat. Otevřené kódování postupně odhaluje výzkumníkovi určitá témata. Toto kódování vede ke skupině témat, které pak výzkumné osobě pomáhají vidět témata v celku a motivují ho v dalším hledání. Při tomto otevřeném kódování jsem pracovala s metodami:

Metoda vytváření trsů – seskupení a konceptualizace určitých výroků do skupin, např. dle rozlišení určitých jevů, místa, případů. Tyto kategorie (neboli trsy) by v ideálním případě měly vznikat na základě vzájemného překryvu, zkrátka tím, že jsou si podobné. Tím pak vznikají obecnější kategorie, jejichž zařazení do dané skupiny (trsu) je asociováno s určitým opakujícím se znakem, určitým charakteristickým uspořádáním (Miovský, 2006).

Metoda zachycení vzorců – jedná se o analytický nástroj, jehož podstata je v tom, že v datech vyhledáváme určité opakující se vzorce či témata a ty zaznamenáme. Vyhledáváme určité obecné principy a struktury, které odpovídají specifickým zaznamenaným jevům vázaným na určitý kontext, osobu a tak podobně (Miovský, 2006).

Metoda vyhledávání a vyznačování vztahů – výroky vyhledáváme, identifikujeme a popisujeme vztahy, které nám výzkumníci explicitně vyjádří. Nebo vyhledáváme vzájemné vztahy mezi proměnnými na základě vnitřních nebo vnějších souvislostí. Úkolem výzkumníka je pak tyto vztahy popsat, vysvětlit, co tím respondenti myslí a jak o nich přemýšlejí (Miovský, 2006).

3.1.5 Etika ve výzkumném šetření

Při výzkumném procesu jsem postupovala podle etických pravidel pro výzkumná šetření. To znamená, že hned v úvodu jsem účastníky seznámila s pravidly a poté následovalo seznámení se způsobem zpracování výsledků výzkumu. Důležitou pozornost jsem také věnovala informování o skutečnosti, že po dokončení mé práce bude veřejně dostupná v písemné formě, každopádně zazněla i informace o tom, že se nemusí ničeho obávat, neboť jména budou změněna tak, aby je podle výpovědí v textu nemohl nikdo identifikovat. Po takovémto úvodu následovalo vyjádření respondentů, zda chtějí za těchto podmínek spolupracovat a podílet se na mém výzkumu; snaha z mé strany se projevila i v tom, abych se vyhnula jakémukoliv manipulativnímu naléhání či nátlaku. Ochrana osobních dat respondentů je tedy zajištěna i tím, že jsou jejich jména pozměněna z reálných na vymyšlená. Jelikož byly všechny rozhovory nahrávány, hned po zpracování do textové podoby byl obsah nahrávky smazán.

3. 2 Prezentace a interpretace dat – Role snubního prstenu

Podle výše popsaných metod kódování jsem si určila hlavní kategorie, ve kterých jsem postupně nacházela konkrétnější témata a ty následně podrobněji rozpracovávám.

3.2.1 Význam snubního prstenu

Snubní prsten představuje předmět, který je významný pro manželství a svazek. Všeobecně je snubní prsten považován za symbol, bez kterého si lidé svatební obřad jen stěží dokáží představit. Pro mnoho lidí je symbolem slibu, který při vstupu do manželství dali druhému člověku, pro mnoho dalších je však jen „pomůckou“ při svatebním obřadu a dále už jej nenosí.

Rituál výměny snubního prstenu přirozeně chápe většina lidí v naší společnosti, rozumíme i základnímu symbolu snubního prstenu. Po svatebním rituálu a při nošení v manželství se však význam prstenu může změnit, je trvalejší a stálejší a pro každého nositele trochu jiný. V této kapitole se blíže podíváme na odpovědi respondentů – jak oni sami reflektují význam snubního prstenu. Ukázalo se, existuje přímá úměra mezi tím, jak důležitý je pro respondenty snubní prsten, a tím, jaká je frekvence jeho nošení respondentem (kromě dvou účastníků, a to Maxe a Matyldy).

Při stanovení výzkumných otázek jsem předpokládala, že bude důležité ptát se jak po důvodu nošení prstenu („Proč nosíš prsten?“), tak po významu, který mu respondenti přisuzují („Co pro tebe znamená snubní prsten?“). Na základě odpovědí respondentů jsem však došla k závěru, že oni sami nerozlišovali mezi důvody a významy a často na obě otázky odpovídali stejně nebo v odpovědi na tu druhou jen rozšířili odpověď na první. Několik z nich se dokonce divilo, proč se znovu ptám na to samé. Z tohoto důvodu jsem se rozhodla otázky spojit, přestože já osobně v nich stále vidím směřování ke dvěma odlišným věcem.

Níže uvádím **nejčastější významy**, které respondenti snubnímu prstenu dávají, ale i **důvody, proč** respondenti **snubní prsten nosí**:

1. Tradice

Tradice je podle respondentů dost dobrý a mnohdy hlavní důvod, proč snubní prsten nosit, a pokud ne nosit, tak ho mít aspoň na svatbě a vyměnit si ho při obřadu. (Ivona: *Byla to tradice, dělají to tak všichni.*)

2. Spojení na dálku

Prsten může být pro jeho nositele připomínkou blízkého člověka po celý den, přestože není po jeho boku fyzicky. To potvrzuje i svými slovy Alice: *A taky mi není smutno, když jsem někde vzdálená. Cítím, že můj manžel je se mnou. Jsem s ním i na dálku spojená.* Další takovou vazbou může být i fakt, že do prstýnku se vyrývá jméno manžela/manželky. Není to tak jen nějaký obyčejný kroužek, ale je spojen s milovanou osobou i kvůli vyrytému jménu.

3. Symbol

Konkrétněji je vnímán jako symbol svazku, věrnosti, nerozlučnosti. (Alice: *Věrnost, že jsme spojení. Dva jsou jedno tělo, tak třeba i takhle bych to vnímala.* Luděk: *Je to symbol toho, že jsme svoji, že k sobě patříme, že jsme neoddělení. Je pro mě pořád znova a znova symbolem toho svazku a nerozlučitelnosti.*) Symbol, o který se má pečovat. Je do něj vkládaná moc, síla, předurčení. Ztratí-li ho člověk, ztratí kus sebe a může to svědčit o špatném konci manželství (viz. Alice – ztráta prstenu, Luděk: *No a od té doby, co jsem si ho sundal, šlo moje manželství do háje a pak jsem se i rozved, to bylo určitě kvůli tomu, že jsem ho sundal.*) Představa, že když je prsten sundán či ztracen, tak předurčuje špatný konec manželství. Tato

představa je v nás zakořeněná, i když o tom probandi pouze vtipkují nebo o tom mluví bez kladení velkého důrazu na tento fakt. Ve skutečnosti to většina aspoň trochu vnímá a uvědomuje si to.

4. Společenský, veřejné přiznání se k druhému člověku

Jsou lidé, kteří snubní prstýnek nenosí primárně kvůli sobě, ale kvůli druhým lidem. Význam prstenu všeobecně už rozebírám výše. Těch významů je více a pro každého člověka představuje užší a specifičtější skupinu významů, situací a vzpomínek, které se s prstenem pojí. Ráda bych však samostatně rozdělila jeden význam, který prsten hlavně také má a mnoho lidí ho opomíjí, protože explicitně nejsou schopní ho vyjádřit, i když implicitně s tím všichni počítáme a uvědomujeme si to. Je to význam společenský.

Společnost, ačkoliv se to nemusí na první pohled zdát, má na lidi v oblasti nošení snubního prstenu velký vliv. Toto téma se v rozhovoru několikrát, i když ne přímo, zmínilo a pro mě je tedy důležité tuto společenskou a sociální stránku rozebrat. Už při dotazu po samotném důvodu nošení snubního prstenu většina odpovídala, že je to tradice, neverbálně tím vyjadřuji, že jsem ženatý (Prokop: *neverbální vyjádření toho že jsem ženatý a že k tomu veřejně hlásím.*), to se musí, když je někdo ženatý (Olaf: *Když jsme byli spolu, byli jsme manželé, závazek, manželská povinnost.*). Všichni více méně vnímají určitý tlak společnosti a společenských zvyků. A nejen tlak společnosti, ale i tlak blízkých lidí. (Edita: *Možná...kdybych v tom vztahu spokojená nebyla, tak bych ho asi nesundala, protože je to symbol na venek a nechtěla bych, aby se v tom někdo šfoural.*) Míša nenosí prsten vůbec, ale do společnosti si ho dá. (*Hodně lidí to nosí kvůli ostatním lidem. To děláme třeba my. Ale nosí ho i z toho důvodu, že je všechno OK, aby demonstrovali ostatním, že je v jejich manželství všechno OK. Lidí to mají rádi a tím prstenem to hezky demonstrují. Takže roli hraje určitě okolí.*)

Pro Olafa je důležité, aby žena prsten měla, aby v tom bylo jasno. A nakonec Ivanka; jediná žena z mých respondentů, která prstenu absolutně nepřikládala žádnou hodnotu a prsten hned po svatbě odložila, jednou svojí výpovědí naznačila, že si prsten nasadila, a to vyloženě kvůli společnosti, kvůli tomu, aby nevypadala jako „svobodná matka“, zkrátka kvůli tomu, aby si o ní lidé nemysleli nic špatného. Takže i když popisuje, že pro ni prsten nemá žádný

význam, do společnosti si ho nasadila, aby se neshodila, a to znamená, že s prstenem minimálně počítá v úrovni sociální. (*Jednou jsem si ho vzala do porodnice, aby všichni věděli, že jsem vdaná matka. No kdysi to byla hrůza, nebo spíše trapné, že žena má dítě a není vdaná.*)

5. Signál pro okolí

Snubní prsten slouží jako vyjádření, jako komunikační prostředek. Lidé tímto předmětem neverbálně komunikují, něco vyjadřují. (Prokop: *Neverbální vyjádření toho, že jsem ženatý a že se k tomu veřejně hlásím.* Jan: *Pro mě to je důležitý komunikační signál.*) Vyjádření, která tímto sdělují, mohou být různá. V mém výzkumu vyšly najevo tato:

- **Jsem zadaný/zadaná** (už nejsem k dispozici, patřím někomu jinému). Tento signál popisuje většina respondentů, až už ti, co snubní prsten nosí, či nenosí. Řekla bych, že tato informace je první, která lidi většinou napadne, když uvidí prsten na něčím prstu.
- **Prsten je součástí mé osoby, patří ke mně** (přirostl na prst). Tento stav většinou popisují respondenti v dlouhodobých svazcích. Jsou to ale také lidé, kteří byli donuceni snubní prsten sundat, ať už z důvodu rozchodu či ovdovění. Lidé, kteří prsten sundali a posléze nenosili, popisovali pocit, že jim něco chybí. Pocit, který by se dal přirovnat pocitu nahoty.
- **Slouží jako účinný prostředek k odhánění druhých.** Jen jedna žena z výzkumného souboru si je vědoma snubního prstenu jako předmětu, který má vliv na odhánění mužů. A také tímto způsobem prostřednictvím prstenu komunikuje.

6. Hrdost

Např. Luděk zmiňuje: *Tak je v tom mužství, určitá schopnost, má šmrnc. Já jsem ho nosil hrdě, tak jak někdo nosí medaili. Vyznamenání, že jsem zvládl všechny okolnosti – svatbu, že mám ženu, že jsem si ji zvládl vybrat.* Hrdost na to, že si člověk dokáže najít partnera, oženit/ vdát se, mít děti, zvládnout život v páru a pak v rodině. Zvládnout finanční stránku – postarat se o rodinu, zajistit ji nějaký ekonomický status. Stejně tak zvládnout péči o rodinu, manžela. Manželství, a to zvláště v dnešní době, je velká výzva. Zvládnout ho bez co nejmenší újmy

(rozvody, traumata dětí) je dneska ceněné a čím dál tím méně časté. Takže hrdost na to, že prstýnek mohu nosit, se zdá být na místě.

7. Móda

V rámci významu snubního prstenu jsem v rozhovoru pokládala také otázku, která mi z počátku nepřipadala jinak zvlášť důležitá, avšak vyvstala až nyní, při analýze dat. Otázka se totiž zaměřuje na to, zda lidé vnímají snubní prsten jako módní doplněk či nikoliv. Většina respondentů však nepokládá snubní prsten za módní doplněk. Podle většiny není snubní prsten otázka módy, avšak tři respondenti snubní prsten přeci jen považují za módní doplněk.

Nyní konkrétněji rozebereme jednotlivé důvody, proč lidé v mém výzkumu prstenu nepřikládají důraz z hlediska módního doplňku. Nejčastěji je to z toho důvodu, že snubní prsten je vnímán jako něco hlubšího, jeho nošení má větší význam, tím pádem nemůže být vnímán pouze jako módní doplněk. Lidé ho nenosí proto, že se tento druh prstýnku bude hodit k těmto šatům či k tomuto svetu. Dalším důvodem, proč někteří prsten nepovažují za módní doplněk je mnohem prostší: snubní prstýnek většinou není nijak zvlášť zajímavý. Je to obyčejný kroužek. (Ivona: *Takové okrasné prstýnky nosí všechny moje kámošky, ale snubní žádná. No asi to není pěkné, když tam není očko.*) To může být pro některé odpověď na otázku, proč si ženy sundávají snubní prsteny a místo něj si navlékají prstýnky, které mají nějaké očko, kamínek a podobně. Zajímavá je také skutečnost, že v rámci mých rozhovorů se některé ženy se zmínily o tom, že byl pro ně mnohem zajímavější zasnubní prsten než ten snubní, a to proto, že zasnubní prsten je krásnější. Většinou má kamínek a je ženštějš, ale není už tak praktický, jako samotný snubní prsten.

Tři zmínění respondenti, kteří jsou toho názoru, že snubní prstýnek může být módním doplňkem, jsou mladí lidé. Dva z nich si snubní prsten berou právě tehdy, když jdou do společnosti, takže to může být také jeden z důvodů, proč je vnímán jako módní (společenský) doplněk. U těchto mladých respondentů si navíc kladu otázku, zda není jejich názor ovlivněný také dobou, ve které žijeme. Jednak je snubních prstenů v každém klenotnictví nepřeberné množství a také je dnešní doba velmi soustředěná na vzhled, módu a vnímání věcí, jako je snubní prsten, je často povrchní. Všem třem respondentům také při výběru snubního prstenu velmi

záleželo na vzhledu čili se snubním prstenem zacházeli jako s módní záležitostí. To by do určité míry mohlo vysvětlovat, že to jsou právě mladí lidé, protože ti starší striktně odpovídali, že módnost prstenu neřešili a neřeší.

Důvody, proč u některých respondentů **snubní prsten chybí**, jsou tyto:

1. **Nevhodný při manuální práci** (častěji u manuálně pracujících mužů)
2. **Přetrvávající počáteční nezvyk** (u mladých manželů)
3. **Strach o poškození snubního prstenu** (u mladých manželů)
4. **Snubní prsten nemá hlubší význam**
5. **Estetické hledisko** – snubní prsten není hezký, zásnubní prstýnek je mnohem hezčí (častěji u žen)

Na základě odpovědí respondentů jsem také vyvodila zajímavou skutečnost: účastníci, pro které je prstýnek důležitou součástí vztahu, symbol propojení s druhým člověkem a věrnosti k němu, uváděli v odpovědích na tyto moje dvě otázky důvody, které nejsou plytké nebo vnější (móda, tradice), ale jako první je napadaly významné, hluboké důvody: společenský signál, hrdost spojená s fungujícím vztahem, život ve vztahu, spojení na dálku.

3.2.2 Frekvence sundávání snubních prstenů u manželů

Tabulka 2. Častějšího nenošení/ sundávání snubního prstenu

Jméno respondenta	Kdo častěji nenosí SP	Důvod
Edita	muži	nezvyk, příliš svazující
Mia	ženy	móda
Robert	muži	manuální práce
Prokop	muži	manuální práce
Alice	muži	manuální práce, vlastní zkušenost
Ivona	muži	nevěra
Max	muži	nevěra

Jan	muži	práce
Matylda	muži	práce, nevěra
Ester	muži	neoblíbenost šperků
Luděk	muži	práce, neoblíbenost šperků
Růžena	muži	nespokojenost ve vztahu
Olaf	muži	neoblíbenost šperků

Je zajímavé, že na otázku, kdo si pravděpodobně častěji sundává snubní prsten, drtivá většina (až na jednoho respondenta) odpověděla stejnorodě: muži. Mnoho z nich vychází ze zkušenosti a stereotypů, že muži se méně parádí a zároveň jsou více nevěrní. Taky jako jeden z důvodů zazněl, že muži manuálně pracují, a proto si častěji sundávají prstýnek.

Z výsledků vychází, že nejčastěji jmenovaný důvod, proč muži snubní prsten nenosí, je **práce**. Muži častěji pracují manuálně, a proto to může být taky jeden z důvodů, proč prsten sundat. (Prokop: *No třeba, jakože já ho sundávám, ale nemám ho v práci, jednak abych si ho nepoškrábal, ale jakože konkrétně při práci ne nebezpečné, ale spíše mi to přijde jako šperk, kdybych pracoval v kanceláři, tak by mi to nevadilo, ale když pracuju manuálně, tak je to takové navíc.* Jan: *Tak, myslím si, že u řemeslníků je to kvůli povolání, že jim to překáží při práci.*) Prsten může při práci zavázat, může být i nebezpečný. Lidé pracující v nemocnicích, s elektřinou, ve výrobnách léků nebo s jinými chemickými technologiemi nemůžou prsten nosit i z důvodu bezpečnosti práce a zachování maximální čistoty prostředí, ve kterém pracují. Tohoto názoru bylo 6 respondentů.

Hned druhým důvodem byla **estetická stránka** a vztah mužů k této oblasti. Mnoho lidí a konkrétně žen má zafixováno, že ženy jsou ty, které vládnou v oblasti estetiky a módy. (Ester: *U ženských je to něco jiného, ženské jsou parádky, ženské mají rády šperky, muži nemají rády šperky tak moc.* Edita: *Protože na ten prstýnek nejsou zvyklí, že jim to může připadat zženštilé. Příliš svazující pro ně, ale to jsou jen moje hypotézy.*) Muži zkrátka nejsou spojováni s ozdobami a šperky tolik jako ženy, a proto to je pro ně méně přirozené a s tím se pojí i nezvyk, proč muži prsten odmítají nosit nebo si ho často sundávají. Je to pro ně zcela jistě z počátku nezvyk. Ostatně zvyknout si na tento předmět,

aby se stal součástí člověka, je proces, který může trvat různě dlouhou dobu. (Robert: *Jako za dva a půl roku se to ještě nestalo takovou věcí, kterou bych vnímal úplně automaticky, pořád je to cizí element.*) Takovýchto názorů bylo 5.

A jako nejméně jmenovaným důvodem byla **nespokojenost** nebo **nevěra**. Je to zafixovaný názor, že jsou muži většími nevěrníky, a proto buď prsten nenosí vůbec, nebo si ho při nevěře sundávají. (Ivona: *Já myslím, že muži, když jsou na záletech, tak si ho sundávají.* Max: *Protože mám nějaký pocit, že jsou nevěrníci. Takovej pocit.*) To tvrdili 4 respondenti. Snubní prsten je vnímán mnohými respondenty jako symbol manželství, jako známka věrnosti ve vztahu. Někteří respondenti ho takto vnímají a také se domnívají, že když někdo plánuje slib věrnosti porušit, prsten si sundá. Přijde mi velmi zajímavé, že tři z mých respondentů odpověděli, že častěji z důvodu nevěry nenosí snubní prsten muži – nikdo z nich neřekl, že to dělají takto i ženy. Dle mého názoru je to však jen zajímavý stereotyp, který v naší společnosti převládá: názor, že častěji je nevěrný muž než žena.

3.2.3 Hry se snubním prstenem

Vedle kapitoly, která se věnuje frekvenci nenošení snubního prstenu přidávám jednu zajímavou kapitolu, která z výzkumů vyvstala a trochu se odlišuje od všech ostatních. Jestliže jsou respondenti schopní nosit snubní prstýnek celý život na prstu, mnoho z nich se neobejde bez hraní si s ním. Je to něco, co spousta těchto lidí dělá a vlastně se nad tím ani moc nezamýšlí, dělají to nevědomky.

- **Hry manuálně – manipulační**

Účastníci mají tendence na prsten sahat, manipulovat s ním – neustále sundávat a nandávat na prst (většinou ti, kteří mají prsten na prstu ještě relativně volný). Další manipulací může být i rotování prstýnku kolem prstu. Ukázalo se, že u některých respondentů toto hraní si s prstenem pomáhá při náročných či mírně stresových situacích, jako je například mluvený projev na veřejnosti. Snubní prsten jako by sloužil jako „hromosvod“ pro to, když se člověk nachází ve stresu. Nabízí se paralela, že pokud prsten pro takového člověka znamená spojení s jeho partnerem, pak mu může ve stresové situaci sloužit jako připomínka jistoty, stability a uklidnění, které nachází ve vztahu.

- **Hry se sociálním významem**

Hra se snubním prstenem může být pojmána také jinak. Příběhy, které jsem zaslechla při rozhovoru, jsou toho důkazem. Jedna žena z příběhu položila prsten na okenní rám, neboť

chtěla vyzkoušet, zda straka doopravdy krade zlato. A jako návnadu použila svůj snubní prsten. O prsten samozřejmě přišla a složitou cestou se k němu musela dostávat zpět. Tento příběh je však unikátní ukázkou něčeho ojedinělého. Tento výše popsaný příběh mi hru také připomíná. Člověk jako by si hrál s osudem (alea), pokoušel situaci. Riskovat ztrátu snubního prstenu, symbol manželství, kvůli tak absurdnímu činu, jako je výše zmíněný, je podle mého názoru velký hazard. Svědčí o něčem? Samozřejmě může a nemusí, příběh uvádím pro ilustraci, avšak riskování takové ztráty může v přeneseném významu znamenat riskování manželství. (Mia: *Pocitově je to tak, že to je účinná metoda, jak se zbavit všech chlapů. Když se chceš zbavit nějakého chlapa, tak to hrozně dobře pomáhá. Prostě když máš prsten, tak muži ví, že jsi zadaná, a tak se o tebe asi nesnaží.*) Z této výpovědi lze vyvodit, že ženy někdy mohou používat snubní prsten jako neverbální znak, který když muži vidí, tak jim hned dochází, že jsou zadané a o jiný vztah již zájem nemají. Snubní prsten tedy svého nositele pasuje do role, do které se snadno může dostat tím, že prsten bude nosit a tím pádem bude od určitých věcí osvobozený. Stejně tak se může dostat do jiné společenské role tím, že si prsten sundá. (Mia: *A hodně jsem si s ním hrála. Hodně lidí mi ho třeba i bralo a chtěli si ho vyzkoušet na svém prstu. I jsem si třeba prstýnek sundávala a koukala jsem na to datum, které jsme měli na prstýnku vyryté.*) Další druh společenské hry může být právě tento příklad Mii. Proč lidé mají tendenci zkoušet si cizí snubní prsten? Je to trochu zvláštní, nikoliv však neobvyklé. Ženy (většinou to jsou jen ony) si zkoušejí svoje snubní prsteny navzájem. Často chtějí zkoušet prsten dívky, které jsou ještě svobodné. Je to velmi zajímavý jev, protože obyčejný prsten si dívky navzájem nezkouší. V čem je to jiné? Jako by chtěly na chvíli okusit stav, kdy jsou zadané a nejsou k dispozici pro ostatní muže. Další případ rozvedeného respondenta mluví o podobné zkušenosti. (Luděk: *A teď, byl je to 5 let po rozvodu, tak jsem ho našel a nasadil jsem si ho. Úplná nostalgie. Pak jsem se i podíval, jak to vypadalo a přemýšlel jsem, jaké to bylo dříve. Asi půl dne jsem ho měl a pak jsem ho zase sundal.*) A právě v tomhle vnímám, že má prsten jakousi vyšší či magickou moc, ovlivňuje emoce a myšlení jeho nositelů.

3.2.4 Požadavek přítomnosti snubního prstenu u obou manželů

Tabulka 3. Nošení snubního prstenu a požadavky nošení u druhého partnera

Jméno respondenta	Nošení SP	Důležitost SP	Důležitost nošení SP u partnera	Nosí partner SP

Edita	ano	ano	ano	ano
Mia	střídavě	ne	ne*	ne
Robert	ano	ano	ano	ano
Prokop	ano	ano	ano	ano
Alice	ano	ano	ano	ne
Ivona	ne	ne	ne	ne
Max	ano	ne	ne*	ano
Jan	ano	ano	ano	ano
Matylda	ano	ne	ano	ne
Ester	ne	ano	ano	ne
Luděk	ano	ano	ano	ano
Růžena	ano	ano	ano	střídavě
Olaf	střídavě	ne	ne*	ano

**Není to pro ně sice významné, ale mají rádi, když jejich partner/ partnerka snubní prsten nosí*

Snubní prsten je předmět, který každý nosí/nenosí na základě mnoha různých důvodů. Nošení snubního prstenu není záležitostí, kterou mají oba partneři stejně nastavenou. Tím mám na mysli, že se často stává, že pro jednoho z manželů je prsten důležitější než pro druhého. Je to tedy otázka více stran a přesně tohle se také ukazuje mezi respondenty. Pokud respondent nosil snubní prsten a on sám považoval prsten za důležitý symbol pro jeho manželství, pak toužil, aby ho druhý partner nosil také. Zúčastněné osoby si opravdu přály, aby jejich partneři snubní prsten nosili, bylo jim však jasné, že toho druhého donutit nemohou, že je to otázka volby každého z nich. Je však zajímavé, že téměř pro všechny ženy z mého výzkumu (až na jednu ženu, která striktně prsten odmítala), je důležité, aby manžel snubní prsten nosil. Shodly se na tom, že to v nich vyvolává libé pocity. Je to pěkné, líbí se jim to a mají to rádi. (Mia: *Měla jsem radost, protože to беру tak, jako by se chlubil tím, že mě má.*)

I z těchto výsledků se dá usuzovat, že ženy si skutečnosti, zda muži nosí snubní prsten, všimají mnohem více, a ačkoliv některé ženy samy prsten nenosí, přesto si všimnou, když i ho manžel nasadí, a potěší je to. A to z různých důvodů: pokud si muž

snubní prsten vezme, dává tím ženě najevo například to, že mu na vztahu záleží, že se tím vztahem nebo tou ženou chlubí, že ji má rád, že na ní bude po dobu odloučení myslet, že ví, že je pro ni prsten důležitý, přestože o sám jej rád nenosí. Většina žen z mého výzkumu snubní prsten nosila, a tak není divu, že je pro ně také důležité, aby jejich partner při nošení snubního prstenu pociťoval to samé, co ony samy. Přestože jsou tyto pocity a vazba k prstenu nepřenositelné, může to být další z hezkých gest mezi manžely, kdy dávají jeden druhému najevo, že to dělají kvůli tomu druhému, přestože jim samotným je to cizí (Růžena: *Chtěla jsem to po svém muži, měla jsem ráda, když ho nosil. On si ho ale někdy sundával, když třeba pracoval se dřevem nebo tak. A to jsem mu někdy řekla: „Jé, nechceš si ho zase vzít?“ Nebylo to, že musí nosit prsten, ale měla jsem to ráda.*).

Muži v mém výzkumu, pro které je nošení snubního prstene důležité, si také přáli/přejí, aby jejich partnerka snubní prsten nosila. Zmiňují podobné pocity: je pěkné, když ženy snubní prsten mají. Jejich odůvodnění, proč tomu tak je, však není stejné jako u žen. Zúčastnění muži neusuzují kvůli existenci snubního prstýnku na ruce ženy na to, že se žena chlubí mužem nebo vztahem. Většinou jim přijde na mysl katastrofický scénář. Přemýšlí hned nad tím, kdy žena snubní prsten nosila a vzápětí ho sundá, což signalizuje něco špatného buď se vztahem, nebo s tím partnerem.

Pokud pro respondenty nebyl prsten vůbec důležitý, pak jim ani nezáleželo na tom, jestli jejich muž či žena prsten nosí. Takovým respondentem byla jen jediná žena Ivona, která snubnímu prstenu nepřikládala žádnou důležitost. V poslední řadě zde byli lidé, kteří prsten nosili sice pravidelně, ale prstýnku dávali malou důležitost, každopádně i pro takovou skupinu lidí to bylo u druhého partnera významné (Olaf: *Tak ona ho nosila pořád, to já jsem ho nenosil. Ale bylo pěkné, když ho měla, bylo to její rozhodnutí... ale lepší, když ho má, než když nemá.*), což je samo o sobě zajímavé, protože se nabízí otázka, proč lidé, kterým na snubním prstenu nesejde (v mém výzkumu dva lidé), mají rádi, když jej druhý partner nosí. Dle mého se na této skutečnosti projevují pozitivní konotace, které mají všichni lidé žijící v naší společnosti v sobě tak hluboce zakořeněné, že už je mnohdy ani vědomě nevnímají – odkazují se tímto k teoretické práci, ve které jsem probírala tento zvyk a jeho vývoj v naší kultuře. Nicméně všichni víme, že pokud náš manžel/naše manželka prsten nosí, vyjadřuje tím sounáležitost s námi, to, že k nám tento člověk patří a nestydí se za to. A málokomu jsou tyto pocity nepříjemné. Tudíž není divu, že pozitivní

emoce zažívají v takové chvíli i respondenti, pro které prsten jinak nebývá důležitou součástí vztahu.

Skutečnost, že na tyto pozitivní konotace přistupujeme všichni, potvrzuje i Ivona, pro kterou byl prsten vždy něčím nedůležitým, ale ona sama řekla, že si jej do porodnice vzala, aby dala najevo, že je vdaná, že k někomu patří a že dítě, které porodila, má otce.

3.2.5 Změna vnímání snubního prstenu pod vlivem životních událostí

Tabulka 4. Změny ve vnímání snubního prstene

Jméno respondenta	Změna významu SP	Nošení SP v krátkém vztahu	Nošení SP v dlouhodobém vztahu	Nošení SP u rozvedených/ ovdovělých	Z počátku SP zájem	Stabilita v nošení/ nenošení
Edita	ne	ano	-	-	ano	ano
Mia	ano	ano	-	-	ano	ne
Robert	ne	ano	-	-	ano	ano
Prokop	ne	ano	-	-	ano	ano
Alice	ne	ano	ano	-	ano	ano
Ivona	ano	ano	ne	-	ano	ano
Max	ne	ano	ano	-	ne	ne
Jan	ne	ano	ano	-	ano	ano
Matylda	ano	ano	ano	ne	ne	ano
Ester	ano	ano	ne	ne	ano	ano
Luděk	ne	ano	ano	ano (půl roku)	ano	ano
Růžena	ano	ano	ano	ano (3 měsíce)	ano	ano
Olaf	ne	ne	ne	ne	ano	ne

Součástí této práce je taky zaměření se na snubní prsten napříč dobou, a hlavně životními zkušenostmi. Ptala jsem se, jak se snubní prsten proměňuje v očích respondentů

(proto jsem ostatně vybrala vzorek lidí, který pokrývají manželé v krátkém a v dlouhodobém vztahu, rozvedení i ovdovělí).

- **Důležitost prstenu již před svatbou**

Představoval pro respondenty snubní prsten významný element již před svatbou? Tato otázka mi velmi pomáhá v zaznamenání změny u lidí v začátcích manželství nebo dokonce před svatbou ohledně významu snubního prstenu a následné sledování průběhu vývoje vztahu ke snubnímu prstenu po delší době (5 let a více). Účastníci výzkumu patří buď do skupiny, pro kterou snubní prsten představoval význam, a z počátku mu věnovali pozornost. Zde patří drtivá většina respondentů. Až v průběhu času setrvávání v manželství někteří pochopili (Mia a Ivona), že prsten nejen že nosit nemůžou, ale hlavně nechtějí. Druhá skupina respondentů měla od začátku vnímání prstenu postoj k jeho významu stejný a časem se nezměnil (Matylda a Max). Oba dva prstenu nepřisuzovali nijak zvlášť velký význam, brali ho jako tradici, ale prsten nosili. Symbol se u nich tedy nijak po dobu času nepozměnil, dokud se Matylda nerozvedla.

Na základě mých otázek se ukázalo, že neexistuje přímá úměra mezi kvalitním výběrem snubního prstenu, délkou strávenou v klenotnictví a důležitostí snubního prstenu. Protože někteří účastníci výzkumu si na prstenu dali záležet a nosí ho, někteří si na něm také dali záležet a nenosí ho a pro poslední skupinu důležitost snubního prstenu byla neutrální a nosí ho. Jaký má respondent názor a postoj ke snubnímu prstenu před svatbou ještě nepředurčuje jeho celoživotní postoj k prstenu. I když se potvrzuje, že všichni účastníci počítali ještě před svatbou s prstenem a do rituálu výměny snubních prstenů vložili energii a záleželo jim na něm (prsten vybrali, tento rituál zařadili do svého obřadu atd.).

- **Stabilita nošení snubního prstenu**

Z výsledků jasně vyplývá, že účastníci výzkumu své rozhodnutí nosit nebo nenosit prsten nepřehodnocují. Jestliže se rozhodli nechat si jej hned po svatbě, nosí jej celý život. A stejně tak naopak: pokud prsten od počátku nosit nechtějí, nenosí ho. U nikoho z nich se nestalo, že by prsten nosili pár let a pak jej sundali (bez důvodu, jen proto, že už jej nosit nechtějí). (Ivona: *Vůbec jsme ho s mužem nenosili, oba dva jsme byli pracující, tak nám zavázal při práci.*) Maximálně dochází k takové změně, kdy jeden za manželů nebo oba prsten občas nasadí, když jdou do

společnosti, ale i toto se dá považovat za určitý postoj a zvyk, který se s časem nemění. K takovým lidem patří dva respondenti, Mia a Olaf. Oba jsou sice stabilní v čase tím způsobem, že prsten odložili téměř hned po svatbě a mají jasno v tom, že ho nosit nechtějí, ale i u nich v životě nastávají situace, kdy si snubní prsten nasazují. (Mia: *Ale víš co, my s manželem, když chodíme do společnosti, tak si ho většinou nasadíme. Olaf: Spíše jsem ho nenosil. Když jsme někam společně šli, třeba do divadla nebo na zábavu, tak jsem ho nosil. Jinak ne.*) Jediným zvláštním případem je Ester, která prsten sundala po zhruba dvou letech velmi nešťastného a nenaplněného manželství. (Ester: *Když už jsem ho sundala, tak to bylo proto, že mi to manželství dělalo tak zle. Sundala jsem ho spíše chladně, ty emoce už byly venku. Už jsem byla za tím.*) Udělala to tedy až po nějaké době v manželství, protože k tomu však měla emocionální důvod, nebyla spokojená a vztah nepovažovala nadále za funkční. Tedy až na dva respondenty jsou všichni v nošení stabilní. Buď prsten nosí téměř pořád, nebo jej naopak skoro vůbec nenosí. Pouze dva lidé prsten nenosí každodenně, ale na významné společenské události si ho nasadí.

Zúčastněné osoby většinou hned v prvních dnech po svatbě zjistí, zda je kroužek příjemný na prstu či nikoliv. Pokud má respondent k snubnímu prstenu spíše neutrální postoj (nevadí mu jej nosit, význam prstenu nijak zásadně neřeší), tak je rozhodující, jak moc mu bude snubní prsten na prstě příjemný. Pokud bude příjemný a nebude překážet, nosit ho bude (Max), pokud bude nepříjemný, nebude ho nosit (Mia, Ivona). Rozebírat poslední kategorii (tedy tu, pro kterou je prsten důležitý a nosit prsten jim nevadí) není z logiky věci ani potřeba (Alice, Růžena, ...). Pokud v něm však člověk bude spatřovat hlubší význam, a přesto mu prstýnek vadit bude, tak prsten nosit bude i přes počáteční nepříjemný pocit spojený s jeho nošením, protože v něm respondent spatřuje vyšší význam (Luděk).

V celé práci se již několikrát zmiňuji o tom, že respondenti, kteří jsou ve svazku, předpokládají, že by snubní prsten sundali jedině tehdy, když by jejich vztah byl u konce, zkrátka až by se rozváděli. To však u respondentů, kteří skutečně přišli o partnera, neplatí tak úplně. Rozvedení lidé si snubní prsten sundali z prstu, když jejich manželství skončilo emocionálně, a ve vztahu přitom byli ještě dlouhou dobu. Jedna respondentka dokonce 20 let (Ester). Druhá respondentka si prsten sundala, když svého muže podvedla (Matylda). A poslední respondent si snubní

prsten zase pro změnu nesundal ještě půl roku po rozvodu jako vyjádření nesouhlasu s celou záležitostí rozvodu (Luděk).

Velmi zajímavá mi přijde skutečnost, že nikdo z respondentů nebyl v situaci, kdy by prsten po svatbě odložil, ale z nějakého důvodu jej třeba po letech trvání manželství zase nosit začal. Z výzkumu vyplynulo, že jakmile jej jednou odložili, už se k němu nikdy nevrátili – ani v případě, kdy manželství procházelo krizí, oni potřebovali vztah upevnit, případně sami sebe povzbudit ve vnímání manžela/manželky jako toho nejdůležitějšího člověka v jejich životě. Prsten v tomto procesu záchrany vztahu nikdy nehrál roli.

- **Změna významu**

To, co jsem zaregistrovala, že se mění, je význam. Stejně, jako se vyvíjí a zraje člověk, mění se i pohled na snubní prsten. Jeho význam a důležitost. Výsledky průzkumu tuto změnu potvrzují. K takovéto změně je většinou zapotřebí velká životní zkušenost, jako je například smrt partnera či rozvod, jak tomu bylo u Matyldy, Ester a Růženy. Jsou zde ale i případy, kdy si respondenti prostě jenom uvědomí, že jim snubní prsten nic neříká. Tím je Mia a Ivona.

Manželé neví, jak budou s prstenem zacházet, když bude manželství nešťastné nebo v krizi. Mění se význam v tom smyslu, že z počátku je u některých lidí důležitý, a později si v tom vztahu uvědomují, že o samotný kroužek až tak nejde. (Edita: *Dřív pro mě byl hrozně důležitý v tom smyslu, že je to nějaký symbol svazku, závazku, byl to symbol, signál navenek a bylo pro mě důležité, že ho nosí i manžel, že se k tomu veřejně hlásíme, že máme nějakýho partnera, že nejsme dostupní. Ale teď už to pro mě není tak důležité, přesunulo se to jakoby dovnitř. Není to o tom prstýnku, ale o tom vztahu mezi námi.*) V konečném důsledku tedy nejde o to, zda člověk snubní prsten nosí, či nikoliv. Tato skutečnost nemá na manželství vliv. Přenese se to na vztah; vztah je pro partnery více než snubní prsten. V průběhu času, když vztah zraje a jde dobrou cestou, se tedy prstenu už nevěnuje taková pozornost. To je však jen jeden pohled, který se nám nabízí. Druhým pohledem by mohla být skutečnost, kdy se to děje naopak. Z počátku se na prsten respondent nijak zvlášť nesoustředí a nemusí mu dávat příliš velký význam, ale v průběhu času, kdy se manželství stává kvalitnější, vztah se prohlubuje a lidé se v něm mají rádi, dostane prsten zcela jiný význam. Stává se pro

ně důležitý, neboť jim může tento úspěch ve vztahu symbolizovat. Toto se však ani u jednoho z mých probandů nepotvrdilo.

Díky kapitole zaměřující se pouze na respondenty, kteří byli nuceni snubní prsten sundat kvůli nepříjemné životní události, jsem toho také mnoho zjistila. Jak se ukázalo, prsten může nabýt na jiného významu po traumatické události, jako je smrt manžela či manželky. Najednou se pozůstali na prsten mohou upnout a vnímat to jako něco, co umožňuje jediné spojení s mrtvým mužem/ženou. Toto spojení může trvat hlavně v počátku. (Růžena: *Snubní prsten vnímám jako něco, co během toho posledního roku a půl nabralo na mnohem větším významu. Vždycky u mě i u manžela a všeobecně ve společnosti jsem vnímala prsten jako důležitý. Něco, co člověk dává najevo ve společnosti. Ale právě teď ho vnímám úplně jinak.*) Po uplynutí nějaké doby a smířením se se skutečností někteří lidé snubní prsten sundávají. Ta doba je různě odlišná.

Rozvedení a ovdovělí lidé jsou sice v mém výzkumu zařazeni do jedné kategorie, avšak i tato kategorie je v mnohých věcech odlišná a odlišnost můžeme spatřovat už v odpovědích respondentů. Samozřejmě vždy záleží na tom, jak rozvod probíhal a na kolik byl pro jedince negativní zkušeností. Avšak rozvedení lidé často přemýšlejí nad spoustou věcí, zažívají výčitky ohledně toho, co udělali špatně, jak se chovali a jací jsou lidé, proč je partner opustil nebo proč manželství nevydrželo, a do určité míry je narušená hodnota člověka. Tyto pocity se však u ovdovělých lidí nevyskytují, protože partner, který zemřel, je neopustil kvůli nim samotným, stalo se to nešťastnou náhodou, životní okolností. A tak u rozvedených lidí kromě smutku jsou obsaženy velmi silné emoce, jako je zlost, hněv, vztek, (Luděk: *... jako degradace na vojně.*) Všichni respondenti věděli, že si prsten musejí jednou sundat. Každý si k tomu nechal potřebný čas, ale všichni to věděli. Luděk například v prvních chvílích zlosti chtěl prsten nosit z důvodů vzdoru a jako projev nesouhlasu s rozvodem. Pro některé může sundání snubního prstenu představovat rituál, jako tomu bylo u Růženy.

3.2.6 Atraktivita snubního prstene

Atraktivita snubního prstenu, jak jsem v průběhu práce zjistila, je široké téma, takže jsem ho rozdělila do několika podkategorií. Pro lepší přehled jsem opět vytvořila tabulku.

Tabulka 2. Atraktivita a důležitost snubního prstenu

Jména	Vlastní vnímání atraktivity se SP	Vnímání atraktivity SP u druhého pohlaví	Atributy připisujícím lidem se SP	Důležitost SP před svatbou	Typ SP
Edita	více atraktivní	ne	důvěryhodnost, zodpovědnost, rozhodnost, soc. zdatnost	důležitá	obyčejný
Mia	méně atraktivní	ne	láska k ženě, hezký vztah	důležitá	obyčejný
Robert	více atraktivní	ne	vizuální představy o páru	důležitá	originální
Prokop	více atraktivní	ne	prorodinný	důležitá	originální
Alice	bez vnímání	ne	kladení otázek o člověku	důležitá	obyčejný
Ivona	bez vnímání	ne	žádné	nedůležité	obyčejný
Max	bez vnímání	ne	žádné	nedůležité	obyčejný
Jan	bez vnímání	ne	žádné	důležitá	originální
Matylda	více atraktivní	ne	přemýšlení nad párem	nedůležité	obyčejný
Ester	méně atraktivní	ne	láska k ženě, hezký vztah	bez výběru	obyčejný
Luděk	více atraktivní	ne	žádné	bez výběru	obyčejný
Růžena	méně atraktivní	ne	láska k ženě, hezký vztah	důležitá	obyčejný
Olaf	bez vnímání	ne	žádné	důležitá	obyčejný

3.2.6.1 Vnímání vlastní atraktivity s nošením snubního prstenu

Atraktivitou snubního prsten mám na mysli to, jak jednotlivci sami sebe vnímají celkově, ale také jak sami sebe vnímají a hodnotí, nosí-li snubní prsten na prstě. (*Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba? Připadáš si více atraktivní se snubním prstenem, nebo bez něj?*) Výsledky ukazují, že většina respondentů vnímá samo sebe jako přitažlivé, jejich sebevědomí je průměrné. Pro některé, a to byli takoví účastníci, kteří se hodnotili spíše negativně, bylo těžké popsat sama sebe, se svými klady i zápory. Vždycky k této otázce musela většina něco dodat. (Alice: *Zpětné vazby mám dobré, lidi se se mnou chtějí stýkat. Moje vlastní děti mě ohodnotí třeba jinak, ale já hodně pracuju s lidma a oni jsou se mnou*

rádi, chtějí se mnou být, takže asi jo. Ale nevím, to se tak blbě hodnotí. Max: Pro svoji ženu mi připadá, že jsem atraktivní, což je důležité.“).

Avšak to, zda jsou atraktivní s navlečeným snubním prstenem, už bylo komplikovanější. Odpovědi, které jsem dostala, mi pomohly rozšířit moje povědomí o tom, jak lidé na tento předmět mohou nahlížet. Jedna skupina lidí je toho názoru, že prsten na atraktivitě jich samotných nepřidává, spíše naopak. Je to stopka, která druhé pohlaví zarazí – nebo by alespoň měla. (Mia: *No rozhodně méně. Pocitově je to tak, že to je účinná metoda, jak se zbavit všech chlapů. Prostě když máš prsten, tak muži ví, že jsi zadaná, a tak se o tebe asi nesnaží.* Růžena: *Navíc přitažlivá bych to nenazvala, spíše zadaná. Přitažlivá spíše bez prstenu.*)

Druhou skupinu tvoří lidé, kteří tvrdí, že prsten na atraktivitě přidává. Těch důvodů, proč se přiklánějí k názoru, že snubní prsten má na atraktivitu vliv, je několikero. Jako jeden z hlavních důvodů jsem usoudila na určitou hrdost. Respondenti takto odpovídající jsou hrdí na to, že zvládli manželství v celé jeho šíři. Našli si manžela/manželku, zvládli se o něho/ni postarat, také se postarat o děti a vychovat je. Další odpovědí je skutečnost, že respondenti žijící v manželství jsou jistější. Jistějším je dělá skutečnost, že mají druhého člověka, který je má rád, mohou se na něho spolehnout, mají zázemí; také je může vztah samotný ujišťovat v otázce sebevědomí, sebepotvrzení, a tím pak mohou působit pro své okolí spokojeněji, vyrovnaněji a šťastněji. To všechno může navenek působit jako přitažlivé. (Robert: *„Připadám si atraktivní asi s ním. To je takový to psychologický, i když tomu moc nerozumím. Když člověk vypadá zadaně, tak je atraktivnější, prsten hraje svoji roli, když ho člověk má, tak je více atraktivní. Tím nechci nikoho urazit, ale když druhý pozná, že je ten člověk zadaný, tak už není jakoby zoufalý, že někoho chce, ale vyznačuje z něho jakoby jistota z toho člověka.“* Edita: *Asi s prstenem. Myslím si, že v tom manželství jsem získala vnitřní jistotu, hodně mě to usadilo ve mně samotné.“*) Odpovědi respondentů potvrzují, že ve chvíli, kdy člověk usiluje o partnera, lze velmi snadno vycítit, zda je zoufalý, zda chce někoho rychle najít, u žen lze snadno vycítit, že „jim tikají hodiny“. Pokud je však člověk již zadaný, nespěchá a netlačí na své okolí a potenciálního partnera, pak je mnohem přitažlivější, uvolněnější, sexy.

Třetí skupinu tvoří lidé, co si tuto otázku nikdy nepoložili, vůbec si toho nevšímají a nevěnují tomu pozornost. (Jan: *„Tak na to nedokážu odpovědět, ani si nechci tuhle otázku klást. Takhle mě ta otázka nikdy nenapadla, pro mě to není otázka atraktivity, ale statusu.“*

Já si nepotřebuju tím prstenem zvyšovat atraktivitu, mě přijde, že to je degradace toho symbolu.“)

Mezi mými respondenty byl poměr těch, kterým prsten atraktivitu zvyšuje, a těch, kteří nad tím nepřemýšlí nebo s tím nesouhlasí, vyrovnaný. Nejméně bylo osob domnívajících se, že jsou s prstenem spíš méně přitažliví.

3.2.6.2 Vnímání snubního prstenu u druhého pohlaví

Jak respondenti vnímají druhé pohlaví, které je zadané a nosí na prstu snubní prsten? Jak muži vnímají ženy se snubním prstenem? A jaký je pohled žen na muže, který nosí prsten? (*Připadají ti muži se snubním prstenem přitažlivější než bez něho? Když uvidíš nějakého muže se snubním prstenem, co to v tobě vyvolá?*) V teoretické části celkem obsáhle rozebírám pojem „efekt snubního prstenu“. Z některých výzkumů totiž vyplynulo, že existuje mnoho lidí, častěji jsou to ženy, kterým i přes stav „zadaný“ či „ve vztahu“ nevadí o muže usilovat, naopak je pro ně takový muž mnohem zajímavější a žádanější než muži bez vztahu. Při méj empirické části jsem se na toto téma také zaměřila, avšak výsledky se absolutně neshodují s výše zmíněným názorem. Respondenti do posledního jsou toho názoru, že prsten jeho nositeli na atraktivitě nepřidává. To se dá také vysvětlit tím, že mnoho respondentů při rozhovoru uvádělo, že jsou spokojení ve vztazích, ve kterých se nachází.

Pokud měli respondenti hodnotit, zda se jim snubní prsten u opačného pohlaví líbí, většina odpovídala, že ano. Většina účastníků výzkumu se shodla na tom, že když lidé snubní prsten nosí, působí to pěkně. Je to pravděpodobně tím, že všichni účastníci byli buď v manželství, anebo v něm již žili. Každopádně jejich postoj k manželství je kladný, a to i pro ty, kteří jsou rozvedení nebo ovdovělí. Jejich životní zkušenost je negativně neovlivnila natolik, aby zanevřeli na vztahy. Líbí se jim, když lidé vstupují do manželství, protože to znamená, že lidé chtějí a mají tu potřebu žít v páru – a nejen to, chtějí to udělat legitimně. Navíc někteří účastníci v tom mohou vidět i to, že snubní prstýnek slouží k jakémusi pořádku: je pak hned na první pohled jasné, kdo je svobodný a kdo zadaný. Také se ukázalo, že ženy si skutečnosti, zda muž nosí snubní prsten, všímají mnohem více než muži u žen. Toto tvrzení však není jen o všímavosti, ale i o připisování různých atributů lidem, kteří snubní prsten nosí. Pojdme se na tuto vlastnost podívat trochu blíže.

3.2.6.3 Atributy, které se připisují lidem, nosící snubní prsten

Z výsledků vychází, že vnímání snubního prstenu u mužů a žen se různí. Avšak co lze ještě markantněji spatřovat, je skutečnost, že ženy mnohem více připisují mužům různé vlastnosti, když vidí, že muž nosí snubní prsten. Dalo by se tedy říct, že ženy si toho jednak více všímají, více to registrují a jsou mnohem více příběhové – častěji si k muži, na kterém vidí snubní prsten, vytvářejí příběhy. Příběhy o tom, jaký ten muž je, jaké má vlastnosti, jaký má vztah se svojí manželkou, jak moc ji má rád. (Edita: *Rozhodně mi připadají zajímavější. Více jim věnuju pozornosti, když se třeba koukám v metru na lidi, tak mě ti se snubním prstenem vždycky zaujmou jako první. Je to nějaká moje projekce, jo, ale ten člověk mi přijde zralejší, zodpovědnější, člověk, který ví, co chce, umí se v životě rozhodnout a nebojí se za tím rozhodnutím jít a stát. Je to symbol člověka, který je sociálně zdatný, úspěšný, protože dokáže žít v trvalém svazku. Růžena: Možná je to blbost, já fakt nevím, ale že ten chlap, dává najevo, že má manželku, že ji má rád, že mu ten vztah funguje, že je ten vztah hezký.) Všechny šest ze sedmi žen z výzkumu, výše popsané přemýšlení o lidech s prstenem prožívají, není jim cizí. Jedna jediná zúčastněná žena prstenu nepřisuzuje žádný význam. Respondenti – muži na rozdíl od žen se na snubní prsteny moc nesoustředí, a už vůbec nepřemýšlí nad tím, jaké vlastnosti má ta či ona žena. To je dle mého důležitý rozdíl.*

Proč to jsou právě ženy, které se na snubní prsten u mužů soustředí častěji? Známy český psycholog Šmolka (2009) zabývající se psychologií rodiny a manželství tvrdí, že pro ženu je rodina a věci s ní spojené jednou z nejvyšších priorit, tedy až na některé výjimky. Je to tedy odpověď na mou otázku? Domnívám se, že částečně určitě ano. Zúčastněné ženy, které snubní prsten nosí, ale i ty, co ho nosily v minulosti, do vztahů lidí, u kterých snubní prsten zaregistrují, často projektují to, co samy zažívají. Zajímavá je také skutečnost, že pokud respondenti vidí prsten na někom, kdo jim připadá hodně mladý, zarazí je to. Souvisí to s trendem dnešní doby, kdy lidé vstupují do prvního manželství čím dál později – v minulosti by se tomu nejspíš nikdo nepodíval.

Mohlo by se zdát, že takto budou smýšlet z mých respondentek jen ty, které jsou rozvedené a zoufalé či smutné, že nejsou vdané, že jim chybí partner po jejich boku a s ním spojený kroužek. Nebo ženy, co jsou naopak šťastné, a tak tu radost projektují do druhých. Ale v mém výzkumu se ukázalo, že takto přemýšlí o prstenu druhých lidí všechny ženy – v různém věku, různého rodinného stavu a rodinné situace. Tato otázka by stála za

hlubší prozkoumání, bohužel jsem pro to neměla prostor, a tak jediným výsledkem je skutečnost, že se na snubní prsten u mužů zaměřují ženy napříč společnostmi.

3.2.6.4 Atraktivita snubního prstenu pro současné manželství

Poslední oblastí, které se chci věnovat, je důležitost snubního prstenu pro manželství. Jakou váhu jednotlivci připisovali a dávali snubnímu prstenu ještě před manželstvím, při přípravách na svatbu a po delším životě v manželství? Také mě zajímalo, zda je snubní prsten atraktivním prvkem pro současná manželství. (*Když jsi se svým nastávajícím vybírala prsteny, jak to probíhalo? Byla to pro tebe důležitá chvíle?*)

Atraktivita snubního prstenu je dle výsledků stále aktuální. Většina z mého výzkumného vzorku snubní prsten nosí. Ačkoliv snubní prsten není právně povinným prvkem při svatebním obřadu, manželé výběru snubního prstenu věnují čas a prsten si při obřadu vyměňují. Starší generace, která si snubní prsteny vybírala, tvrdí, že v jejich době nebyla zdaleka tak rozsáhlá nabídka, jako je dnes. (*Alice: Tehdy ani nebyla taková nabídka prstenů, jako je dnes. Tehdy jich bylo jen pár, to bylo umění vůbec něco hezkého vybrat.*) Je zajímavé, že konkrétně výměna snubního prstenu je důležitá i u lidí, kteří snubnímu prstenu nepřikládají žádnou důležitost. Ivona byla jediná žena z mého vzorku, která se k prstenu stavěla jako k něčemu, co pro ni nemá žádnou hodnotu, a přesto si snubní prsten na obřad také opatřila (*Ivona: Byla to tradice, dělají to tak všichni. Naši, když se brali, tak byla válka a prsteny nebyly a tatka ho nechal udělat z 25 haléře. To byly jenom takové kroužky, ale nenosili to. Měli to jen kvůli tomu, aby si měli co vyměnit.*) Jelikož nebyla nabídka prstenů tak rozsáhlá a bohatá, lidé si za snubní prstýnky vybíraly vesměs obyčejné kroužky, neměli požadavky, jaké lze spatřovat u dnešní generace mladých lidí. Nabídka prstenů se rozšířila, a tak není důvod nemít požadavky vysoké; přinejhorším se mohou prsteny nechat vyrobit na zakázku. Hlavním požadavkem snoubenců z řad mých respondentů bylo většinou to, aby byl prsten zajímavý, atypický, originální.

Mladší respondenti si snubní prsten vybírali pečlivě. Nejen tak, aby se jim líbil, ale také přemýšlí při výběru nad tím, že prsten budou nejspíš nosit celý život. Všichni ti, kteří jsou krátce v manželství, si vybírali prsten s přesvědčením, že ho nosit budou a také to pro všechny byla důležitá chvíle, výběru dávali velkou váhu. I když někteří už dopředu tušili, že existuje množnost, že se prsten nestane důležitým a každodenním předmětem, který bude užíván, a tak se to projevilo na částce do prstenů investované, avšak neobětovali

kvůli ní vzhled prstenu. Ten musel jejich estetická kritéria splňovat. Snažili se zkrátka najít dobrý poměr mezi cenou a kvalitou. V tomto se mladší generace také liší: respondenti, kteří žijí již v dlouholetých svazcích (rozvedení i ovdovělí) přikládali výběru prstenu takovou váhu, která koreluje s jejich potřebou prsten nosit i s jejich názorem na to, zda je snubní prsten důležitý a zda pro ně má hlubší význam. Z toho se dá tedy vyvodit, že pro ty, kteří jsou v manželství již dlouhou dobu a prsten je pro ně stále důležitý, byl výběr snubního prstenu významným okamžikem. (Jan: *Jedna z nejdůležitějších chvil. Já bych to přirovnal k tak důležitým chvílím jako je porod, prostě nejvýznamnější události života.*) Naopak ti, pro něž nebyl prsten důležitým elementem v manželství, nekladli příliš důraz na situaci, kdy se prsten vybíral. Finance hrály roli, nechtěli do něj příliš investovat a vzhled byl o trochu důležitější než finanční stránka. Kromě Olafa, ten se k celé záležitosti snubního prstenu staví nevyhraněně.

3.2.7 Od svatby přes manželství až k rodině

- **Svatba**

Svatby v posledních několika letech ztrácí na oblíbenosti a čím dál častější vidáme tzv. nesezdaná soužití. Všichni respondenti, se kterými byl prováděn rozhovor, žijí v manželství, nebo v něm žili. Jedna z mých otázek pro účastníky směřovala právě k důvodu toho, proč lidé vykazují čím dál menší chuť vstupovat do manželství. Hlavní důvody jsou podle nich tyto:

1. Závazek a ztráta svobody (žijeme v příliš individualistické době)
2. Finanční důvody (svatba je drahá)
3. Strach a nedůvěra v tuto instituci (rozvodovost je velká, vztahy mnohem křehčí)
4. Otázka morálky (morálka na ústupu, není to už společensky nutné)

Mladší skupina respondentů uváděla poněkud odlišné důvody, proč je svatba v posledních několika letech méně využívaným rituálem. Líbilo se jim, že je nikdo neomezuje, že mají možnost volby, že mohou bez omezení dělat to, co se jim líbí. Podle nich je to otázka individualizace společnosti, ve které žijeme, a také financí. Takto zdůvodňovali ta nesezdaná soužití. Manželské páry v mém výzkumu se však rozhodli, že takto nechtějí, mnoho z nich právě proto, že už mají děti nebo je plánují a pro většinu

z nich je důležité, aby děti vyrostly v úplné a legitimní rodině. Pro svazek se rozhodli, protože v tom spatřují více výhod než nevýhod.

Starší generace má výhodu v tom, že může tyto dvě odlišné doby porovnat. Zvláště cítit to šlo při rozhovorech, u kterých byli respondenti nejstarší ze všech respondentů – Ivona a Olaf. Mladí lidé touto změnou neprošli a nyní žijí v době, která je vskutku hodně individuální, egoistická, svobodná a neomezující. Starší generace vesměs tvrdila, že neochota uzavírat manželství je způsobena změnou společnosti, úpadku morálky.

- **Manželství**

Všichni respondenti mi odpovídali, že jsou spokojeni v manželství, ve kterém žijí (skupinu rozvedených a ovdovělých samozřejmě nepočítám). Všichni zbylí jsou v manželství spokojeni, a tak se domnívám, že to může být důvodem určitého zkreslení. Tím pádem se v tomto výzkumu nepotvrdilo, že by jim druzí, zadaní lidé nosící snubní prsten připadali atraktivní. Navíc většině účastníkům při hodnocení jejich vlastní osoby vyšlo najevo, že jsou věrní, tím pádem je jasné, že takoví lidé nebudou mít důvod se zaměřovat na atraktivitu někoho jiného. (Luděk: *Naopak, nikdy jsem prstýnek nesundával, ani kvůli ženám, nebo když jsem někam jel. Jsem prostě věrný.* Mia: *Ale tady asi hraje roli to, že jsem vdaná a že vím, že prostě nemůžu. Já jsem hodně věrná.*) Ráda bych tento odstavec doplnila ještě svým názorem. Domnívám se, že pro to, aby člověk mohl žít v páru, popřípadě ještě lépe v manželství, a aby bylo zároveň spokojené, je potřeba být do určité míry zásadový, morální a věrný člověk; tato vlastnost lidem pomáhá dosáhnout úspěšného zvládnutí manželství.

Výzkum také ukazuje, že ti, kteří nosí prsten již nějakou dobu (může to být klidně jen rok, ale i deset let), si nedokáží představit situaci, kdy by si snubní prsten sundali jen proto, že jsou nešťastní, naštvaní nebo také proto, aby se na chvíli cítili svobodní. Ti, kteří prsten nosí pořád, ho v krizích a při hádkách nesundávají. Nedokázali na tuto otázku reagovat také proto, že neví, jak by se v budoucnu nebo v nespokojeném vztahu zachovali – jak totiž zmiňuji výše, všichni ve vztahu byli spokojeni a pak pro ně tato hypotetická otázka byla těžká. Většina respondentů popsala, že by si prsten nesundala, když by se ve vztahu něco dělo, když by prožívali nějakou krizi, spíš by si prsten sundali, až už by bylo jasné, že je konec, že se například rozvádějí a že už se to nedá vrátit. (Ester: *Já, když jsem zjistila, že ten vztah je blbý, tak jsem pořád doufala, že se to nějak vyvine. Jenže pořád jsem byla nespokojená. No, a nakonec to došlo do takového stavu, že jsem to vzdala a*

prsten sundala už úplně napařád. A to jsem věděla, že už je to manželství mrtvé.). Ti, kteří si prsten nesundávají téměř nikdy, prsten nikdy nesundali ani proto, aby se na chvíli cítili svobodní, takže se zdá, že prsten respondenti nevnímají jako předmět, který mohou využít k demonstraci nespokojenosti. Zdá se, že tato myšlenka žádného respondenta nezaujala a ani se jí více nezabýval. Když jsem jim položila tuto hypotetickou otázku a požádala je, aby si situaci představili, všichni bez dlouhého přemýšlení zavrhnuli tuto možnost ve svém osobním případě; dvě z dotázaných žen by si však tuto situaci uměly představit jako reálnou v případě jiných lidí, přestože ony samy by se tak nezachovaly.

U slova svoboda se však ještě chvíli zastavíme, protože jak se zdá, pro mnohé z respondentů je toto slovo v manželství důležitým. Velká většina z nich alespoň jednou v rozhovorech dodala, že manželství nevnímají jako něco zavazujícího, svazujícího či něco, co ubírá na svobodě. Naopak: manželství je paradoxně stavem, ve kterém se většina účastníků mého výzkumu cítí svobodněji, bezpečněji. Že by to bylo právě to, proč je manželství i v dnešní individualistické době lidmi vyhledáváno? Kvalitní manželství by podle těchto respondentů mělo být spojeno se skutečností, že vstupem do něj svobodu neztratí. Dle jejich slov se moji respondenti nacházejí ve svobodném a šťastném manželství, protože jim tu svobodu poskytuje.

To, co všechny respondenty spojuje, je skutečnost, že chtějí žít v páru, ve vztahu. Zároveň to poukazuje na to, což již respondenti sami potvrdili, že jsou prorodinní. Mají touhu mít ženu/muže a následně děti. Když jsme toto téma s respondenty probírali, bylo zajímavé sledovat jejich výraz tváře, důraz, který kladli na svoje odpovědi. Všichni velmi důrazně potvrdili, že život v manželství je pro ně velmi důležitý.

- **Rodinný vliv**

Jednou z kategorií, kterou jsem do výzkumu zařadila, byl vliv rodiny. Zajímalo mě, zda rodiče respondentů nosili snubní prsten a zda je to do určité míry může předurčovat k vlastnímu postoji ke snubním prstenům a ke vztahu k nim. Zajímaly mě ale i vztahy v rodině a vztah rodičů respondentů.

Jak se ukázalo, respondenti se velmi dobře orientovali, pamatovali si, jestli jejich rodiče nosili/nosí prsten nebo ne, případně proč si prsten sundali. Jsou i tací, kteří si vybavili i určité krátké příhody spojené se vzpomínkami z dětství na prsteny rodičů. (Růžena: *A také si pamatuju, jak jsem za tatínkem občas přišla a potřebovala jsem slyšet a*

vidět ujištění, že se mu na ten prst fakt nevrze. Robert: *Řeknu ti jeden příběh, kdy já jsem byl přeborník...naši měli snubní prsten, zrovna ho měli někde v krabici a já jsem ho vyhodil na zahradu z okna. To jsem byl malý, měl jsem tak tři roky.*) Neobjevila jsem však přímou souvislost s nošením snubních prstenů u rodičů a následně i jejich dětí. Výpovědi respondentů se v tomto dost liší a obsadili tak celou škálu možností (rodiče nosili, oni nenosí; rodiče nenosili, oni nosí atd.). Díky jejich odpovědím jsem tedy přišla na to, že v této oblasti rodiče děti moc neovlivňují.

Co se však týká vztahů v rodině a používaných vzorců v nich, to už vliv pochopitelně má. Respondenti vztahy v rodinách registrují a ti sociálně a emočně vnímavější ví, čemu se chtějí ve svém manželství vyhnout, v čem jsou podobní rodičům a v jaké oblasti by mohli mít problém. Například Mia na své rodinné vztahy není vůbec pyšná a sama sebe pojímá jako někoho, kdo se snaží vyhnout tomu, co zažila v primární rodině, a svým dětem chce jít dobrým příkladem a mít hezké vztahy. (Mia: *„Myslím si, že jsem hodně pro rodinu, tím že se naši rozvedli, tak se snažím vést to dobrým směrem. Být dobrá žena, prostě se snažím.“*)

- **Snubní prsteny napříč generacemi**

Jak už bylo mnohokrát zmíněno, vzhledem k vývoji společnosti, morálních hodnot i zvyků je zřejmé, že se mění i postoj ke snubním prstýnkům. Na základě zpracovaných dat se dá zjistit, že u mých starších respondentů bylo zvykem předávat si snubní prsten z generace na generaci. Snubní prsteny se tedy nekupovaly nové, ale předávaly se. (Ester: *Ten prsten nebyl ani můj, mě ho dali rodiče. Nekupovala jsem ho s manželem, oni mi ho dali posledních několik hodin před svatbou.*) Dnes je tento zvyk velmi ojedinělý. Všichni mladí respondenti, kteří se berou, si jsou schopni na snubní prstýnky vydělat a při obřadu si tak vyměňují snubní prsteny nové, které zakoupili pro sebe. Já tuto skutečnost vnímám pozitivně. Je to zvláštní, pokud mají respondenti pocit, že jim snubní prsten nepatří, že ho musejí vrátit – Ester: *„Já jsem ho vždycky hlídala, protože byl našich. Jsem předpokládala, že jim je někdy vrátím. Já jsem si myslela, že jsem si je půjčila jen na tu výměnu.“* Pokud prsten vnímají respondenti jako půjčený, nemusí si k němu nikdy vytvořit vztah, protože celou dobu ví, že jej jednou budou muset vrátit. V takové situaci prsten není vybrán snoubenci, nemusí se jim ani líbit, neprožijí společně proces výběru, tudíž emoční pouto bude pravděpodobně velmi malé.

3.2.8 Porovnání napříč různými skupinami

Mezi mými respondenty jsem našla hned několik skupin, které budu popisovat jednotlivě níže. Porovnávat budu lidi z oblasti rozdílného pohlaví, věku, rodinného stavu, zacházení se snubním prstenem a spokojenosti ve vztahu.

- **Porovnání žen a mužů ve vnímání snubních prstenů**

Snažila jsem porovnávat tyto dvě skupiny respondentů, neboť jsem předpokládala, že rozdíl ve vnímání snubního prstenu mezi těmato dvěma skupinami určitě existuje. Význam prstenu však podle výsledků není založen na pohlaví. Obě pohlaví vnímají symboliku snubního prstenu víceméně stejně. V jedné oblasti se však výpovědi různí, a to jsou vlastnosti, které ženy připisují mužům, kteří nosí snubní prsten a jsou tedy zadaní. Ženy totiž mnohem více reflektují, zda muži snubní prsten nosí a občas mají tendence nad tímto předmětem přemýšlet v rámci mužovy charakteristiky. Přemýšlejí nad tím, jaký ten muž asi je, usuzují na samotné manželství – v pozitivní konotaci: manželství je šťastné, když muž nosí snubní prsten, jak se chová k ženě, přemýšlejí i nad tím, proč ten muž prsten nosí, jestliže ví, že je ženatý. Muži si toho většinou nevšímají, a když už si všimnou, tak většinou na ženu ani na její vztah neusuzují žádné vlastnosti, zkrátka nad tím nepřemýšlejí zdaleka tak moc, jako ženy.

- **Porovnání mladých lidí a lidí starších při vnímání snubních prstenů**

V rámci těchto skupin jsem k mladým lidem zařadila lidi do 30 let. Mladí lidé nemusí být mladí nutně jen věkem, ale také množstvím zkušeností, které v manželství mají. Starší lidé jsou pak všichni ostatní nad tuto věkovou hranici. Tyto dvě kategorie se liší už trochu více než skupiny předchozí. Rozdíl je vidět v názorech na nahlížení snubního prstenu. Podle mladší generace je snubní prsten vnímán i jako módní doplněk, což je v naprostém protipólu starší generace, která snubní prsten nevnímá jako povrchní věc (módní doplněk), snubní prsten pro ně představuje něco mnohem hlubšího. Mladí lidé navíc mají tendenci snubní prsten sundávat, když jdou do práce, když jdou spát či umývají nádobí. Z těchto úkonů jde vidět, že prsten se jednak nestal součástí jich samotných, ale také, že ještě pořád mají tendenci se o prsten starat, opečovávat jej, aby se nezničil, neztratil a tak dále. U lidí starších a žijících v dlouhotrvajících svazcích toto není vůbec spatřeno. Prsten mají neustále na prstě a nesundávají ho, když jdou spát.

- **Porovnání jednotlivých skupin podle rodinného stavu**

Ve výzkumu pro mě byly důležité také tyto skupiny: žijící krátce v manželství, dlouze v manželství, rozvedení i ovdovělí. A v tomto bodě se zkusím zamyslet nad tím, co mají tyto skupiny společné a všem se liší.

I manželé, kteří jsou v manželství krátce, už si mohli zjistit, zda prsten skutečně nosit chtějí či nikoliv. Někteří prsten po velmi krátké době (3 měsíce) odložili z důvodu nepraktičnosti (Mia). Jiní lidé v této skupině prsten stále nosí, ale ještě se jim za tak krátkou dobu (2, 5 měsíce) metaforicky nevryl do kůže a vnímají ho jako cizí element. Edita (manželství s krátkým trváním) však postupně začíná pohlížet na snubní prsten jinak, než na počátku manželského vztahu: zájem vkládaný do kroužku se přesunul na zájem vkládaný do manželství – mnohem více je pro ni důležitější kvalita vztahu.

Manželé, kteří se nacházejí v dlouhodobých svazcích a kteří prsten nosí, už téměř nepřemýšlí nad tím, že jej vůbec mají; nezabývají se jím tolik jako mladí manželé. Prsten nosí automaticky. Prsten se stal velkou součástí jich samotných. Spatřuji rozdíl mezi těmito dvěma skupinami také v tom ohledu, že mladí lidé, pokud jim na prstenu hodně záleží, přikládají mu v prvních letech manželství větší význam, avšak lidé v dlouhotrvajících manželstvích, i když jim na prstenu záleží, už prsten tak intenzivně neprožívají, prostě ho nosí, je pro ně důležitý, ale nedbají o něho tolik.

Co se týče skupiny rozvedených a ovdovělých, tam vždy záleží na tom, jak dotyčný vnímal prsten před rozvodem. Rozvedení lidé v mém výzkumu mají k prstenu relativně pozitivní vztah. Všichni prsten vnímají jako něco, co jim zvyšuje společenský status, měli by ho mít (Matylda: *Ale je to věc, u které si myslím, že jsem ve věku, že ke mně patří. Necítím se jako méněcenná nebo tak něco, ale měla bych ho mít. Ne však za každou cenu.*)

U vdovců podle výpovědi navíc spatřuji jednu důležitou věc. Snubní prstýnek může pro některé ovdovělé osoby po takovéto události naprosto změnit význam. Pokud měl člověk ke snubnímu prstýnku vztah již v manželství, po smrti partnera může prsten způsobit mnohem větší důležitost, která se pojí s mrtvým partnerem/partnerkou. Oproti ostatním skupinám tato skupina ovdovělých s prstenem nepočítá. Domnívám se, že v tomto případě hraje okolí velkou roli. (Růžena: *Ale třeba pro moji kamarádku bylo překvapující, že jsem si ho nesundala hned. Někdo se zase divil, že už ho nenesím.*)

- **Porovnání respondentů podle zacházení se snubním prstenem**

Zde rozdělují respondenty podle toho, jak zacházejí se snubním prstenem, jak ho využívají a nosí.

Celkem jsem přišla na 4 skupiny různě zacházejících se snubním prstenem.

Tabulka 3. frekvence a zacházení se snubním prstenem

Jména	Lidé nosící SP	Lidé nenosící SP	Lidé střídavě nosící a nenosící SP	Lidé, kterým nechybí SP, ale partner
Edita	x			
Mia			x	
Robert			x	
Prokop			x	
Alice	x			
Ivona		x		
Max	x			
Jan	x			
Matylda				x
Ester				x
Luděk				x
Růžena				x
Olaf				x

Bylo pro mě velmi těžké zařadit některé lidi pouze do jedné kategorie, protože například Mia sice většinou prsten nenosí, ale na společenské události si prsten navlékne, takže se taky nedá úplně striktně říct, že prsten nenosí nikdy.

Lidé nosící i nenosící snubní prsten mohou mít stejně pěkná manželství, nezávisle na frekvenci nošení prstenu. Lidé, kteří snubní prsten nosí chvíli (krátce ve vztazích),

mají tendenci o prsten pečovat, bojí se o něho, nezvykli si na něj ještě dostatečně (2 respondenti) nebo si k němu vůbec nenašli vztah (1 respondent). Lidé, jež jsou ve vztahu dlouze, se tímto kroužkem už tolik nezabývají, buď ho nenosí vůbec (1 respondent), nebo ho nosí pořád, a sundávají ho pouze při velmi výjimečných situacích (3 respondenti). Lidem rozvedeným či ovdovělým, kteří snubní prsten nosili a žili v manželství delší dobu, prsten chybí (3 respondenti). A chybí i z hlediska sociálního významu. (Matylda: *Ale je to věc, u které si myslím, že jsem ve věku, že ke mně patří. Necítím se jako méněcenná nebo tak něco, ale měla bych ho mít.*)

- **Porovnání respondentů spokojených a lidí nespokojených v manželství**

Má spokojenost v manželství a se vztahem vliv na přítomnost či absenci snubního prstenu? Porovnávat tyto dvě skupiny je trochu náročnější, protože mi téměř většina lidí v rozhovoru odpověděla, že v manželství, v němž přetrvávají, jsou spokojeni. Jak se ukázalo, to, že jsou lidé v manželství spokojeni, ještě neznamená, že budou nosit snubní prsten. Nošení snubního prstenu nekoreluje se spokojeností v manželství, roli hraje mnohem více faktorů. Může to být však jeden z podstatných faktorů. Všechny páry z mého výzkumného souboru, jež jsou v manželství krátce, ale i v dlouhodobých manželství, jsou spokojeni a momentálně si nedokáží představit, jak by se zachovali ve vztahu k prstenu, kdyby s partnerem prožívali zásadní a vážné problémy. Při menších hádkách či problémech nemá nikdo z respondentů tendenci si prsten sundávat, aby tím demonstroval nespokojenost. Menšími hádkami či problémy mám na mysli problémy, které jednak netrvají dlouho, ale také nesměřují k rozpadu vztahu. Pokud by vztah směřoval k jasnému rozpadu, někteří z respondentů by si prsten pravděpodobně sundali, shodli se však na tom, že by si prsten sundali, až by byl konec vztahu definitivní (v případě rozvodu).

Téma spokojenosti a nespokojenosti ve vztahu, které můžou mít vliv na nošení snubního prstenu, se dá posunout do další roviny. Lidé, kterým záleží na nošení snubního prstene u nich samotných i u partnera (viz. kapitola – Požadavek přítomnosti snubního prstenu u obou manželů), poukazují na to, že při absenci může partner signalizovat nespokojenost nebo to, že je ve vztahu něco špatně. (Jan: *Pro mě to je důležitý komunikační signál, takže kdyby ho z nějakých důvodů odmítala, tak by mi to určitě signalizovalo nepříjemný signály.*) Takže se sice nevyskytuje přímá souvislost mezi spokojeností/ nespokojeností v manželství a nošením/nenošením snubního

prstenu, avšak lidé, kterým na prstenu záleží a kteří ho ze dne na den přestanou nosit, většinou svému nejbližšímu okolí signalizují pravděpodobněji negativní konotace.

4 DISKUZE

Název diplomové práce zní Snubní prsten – jeho význam, symbolika a atraktivita pro současná manželství. Jak již z názvu vyplývá, celá práce by se měla zaměřovat na tři velká témata: význam a z něj plynoucí důvody absence či přítomnosti prstenu, atraktivita jeho nositelů a manželství. Všemi těmito pojmy se zabývám v psychologickém kontextu snubního prstenu.

4.1 Výsledky výzkumu

Snubní prsten je předmětem, který je v našich a mnoha jiných kulturách už dlouhá léta známý jako symbol, jež si při svatebním obřadu vyměňují lidé vstupující do svazku manželského a částečně tím také stvrzují vzájemnou věrnost a lásku na celý život. Většina snoubenců si prsten obstará a při svatebním obřadu chce tímto rituálem projít. V následujících letech pak s prstenem nakládají různě.

Symbolika snubního prstenu je mezi respondenty vnímaná zhruba stejně, podle nich je to smlouva, slib, závazek. Zajímal mě však „význam, který má snubní prsten pro respondenty, a od čeho se jeho vnímání odvíjí?“ **Z výzkumů je v první řadě zřejmé, že respondenti mají problém s rozdělením významu snubního prstenu a důvody, proč snubní prsten nosí/ nenosí. Účastníci výzkumu sami nerozlišovali mezi těmito dvěma pojmy (význam vs. důvod) a často na obě otázky odpovídali stejně.** A tak tedy k první výzkumné otázce přidávám hned druhou a to: „*Jaké jsou důvody a okolnosti, na základě kterých lidé v manželství prsten nosí a nenosí?*“ **V první řadě se zdá, že u všech respondentů je význam snubního prstenu chápán jen jako symbol, pro všechny je samozřejmě manželství více, než je snubní prsten, jakožto zástupný znak manželství.** Zjevné dále je, že pro většinu respondentů má snubní prsten velký význam. Ve výzkumu se však našli i tací, pro které je význam snubního prstenu malý či téměř žádný. Do takové skupiny patřilo 5 respondentů, avšak s tím, že každý z nich má trochu odlišný důvod a následně se liší i jejich chování ve vztahu ke snubnímu prstenu. Nedá se tedy generalizovat, že pět osob z výzkumu snubní prsten neuznává, protože by to nebyla pravda. Významy, a tedy i důvody, které respondenti snubnímu prstenu dávají, jsou: **tradice, spojení na dálku, symbol, veřejné přiznání se k druhému, signál pro okolí, hrdost a v poslední řadě je to móda.** Tyto důvody v mnohém souvisí s původními důvody, kvůli kterým prsten jako symbol manželství a rodinného stavu vůbec

vznikl. V teoretické části Hartl a Hartlová (2010) definují symbol, v našem případě symbol snubního prstenu jako určité sdělení. Symbol má zástupnou funkci – zastupuje manželství, vztah. Když tedy ve výsledcích zaznívá, že snubní prsten je respondenty vnímán jako symbol věrnosti a oddanosti, či spojení na dálku, tato definice se zdá naprosto přesná. Souhlasí také to, že už od pradávna existence prstenu podléhá módním trendům a jeho vzhled se mění.

Nošení snubního prstenu je úzce spojeno také s důvody, které brání respondentům snubní prsten nosit pravidelně. **Ukázalo se, že muži jsou vnímáni jako ti, kteří častěji prsten nenosí nebo ho častěji sundávají, a to ze tří hlavních důvodů: především práce, následuje estetická stránka a jako poslední je nevěra či nespokojenost ve vztahu.** Podle Bologneho (1997) nebo autorek Poberové S. & Poberové J. (2000), uvedené v teoretické části této práce, byli muži ti, kdo snubní prsten dlouho nenosili a tento zvyk se začal praktikovat zhruba kolem 2. poloviny 19. století. A tak se na základě tohoto textu domnívám, že i skutečnost, že muži začali nosit snubní prsten mnohem později než ženy, je důvodem toho, že spojení tohoto kroužku s mužským pohlavím je mnohem méně zažité. Zajímavé je také srovnání mých výsledků a výzkumu Harella (2006), který poukázal na to, že nepřítomnost snubního prstenu může svědčit o nedostatečné emocionální oddanosti manželství. V mém výzkumném šetření se však toto neprokázalo, protože i lidé, kterým snubní prsten chyběl, popisovali pěkné a fungující manželství. Příkladem může být Ivona, která snubní prsten jako jediná velmi striktně odmítá, avšak s manželem má hezký vztah už přes 50 let.

Nejsou to ovšem jen tři výše zmíněné důvody, proč muži snubní prsteny nenosí. Další reálné důvody, kdy je nenosí i ženy jsou tyto: **nezvyk, který lidem z počátku brání v nošení prstenu třeba přes noc, u mladých párů strach ze ztráty či poškození ještě relativně nového šperku. Pro lidi, kteří snubní prsten nenosí, je to také z toho důvodu, že pro ně prsten postrádá význam, nemá hlubší smysl, a tak nevidí důvody, proč jej nosit.** V poslední řadě může být **důvodem absence také povrchnější skutečnost spojená se vzhledem prstýnku** – občas není moc hezký, a tak jej zvláště třeba ženy nechtějí moc nosit. **Rozhodně na absenci snubního prstenu nemá vliv to, zda jsou respondenti v manželství spokojeni či nikoliv. Všichni účastníci, když už byli nuceni nad touto hypotetickou úvahou přemýšlet, tak by si snubní prsten sundali pouze v případě, až by jejich vztah byl na úplném konci (rozvod).** A jak se ukázalo u

rozvedených respondentů, každý z nich udává jiný čas, během kterého se rozhodl prsten odložit.

Jak se ve výzkumu dále ukázalo, **pokud je pro jednoho z manželů snubní prsten podstatný, byl by rád, kdyby jeho partner/partnerka snubní prsten také nosil/a. Toto nastavení je ale v každém manželství jiné.** Je zajímavé, že většina, až na jednu ženu z mého výzkumu, registruje, zda partner snubní prsten nosí, a co víc, také je to **vždycky velmi potěší a zažívají přitom pozitivní emoce** (např. mají v takových situacích pocit, že se jejich muži jimi chlubí). A to i přes to, že některé ženy samy za sebe nemají potřebu snubní prsten nosit a nespátřují v něm hlubší význam. **Někteří muži mají také velmi silnou potřebu snubní prsten nosit a rádi by, kdyby jejich žena snubní prsten nosila.** Ukázalo se však, že **muže mnohem více znepokojila situace, kdy by si žena snubní prsten sundala, protože by to vypovídalo něco negativního o jejich vztahu.**

Patrné také je, že snubní prsten v průběhu manželství a životních zkušeností nabývá různého významu, který se často v průběhu let změní. Velkou změnou ve vnímání jeho vlastníka může prsten projít v období ztráty partnera, a to už jak při rozvodu, tak smrti partnera. Respondenti v takovéto životní fázi reagují různě a také různě zacházejí se snubním prstenem. Pocity smutku, sklíčenosti, vzteku, otrávenosti jsou však všem blízké. Fáze, kdy prsten sundají, symbolizuje konec propojení s partnerem, a pro lidi, pro které má snubní prstýnek velký význam, je to velmi těžké období. **Nemění se ale jen u lidí, kteří zažili tak zásadní životní zlom; ke změně ve vnímání může dojít i u lidí, kteří prostě jen pochopí, že jim snubní prsten nic neříká, že pro ně zkrátka nemá význam.**

Co naopak zůstává je stabilita v nošení/nehošení snubního prstenu. Výzkum ukázal, že většina respondentů je v nošení stabilní hned z počátku. Většinou se hned v první fázi manželství rozhodnou, zda prsten budou nosit či nikoliv. K tomuto rozhodnutí samozřejmě pomáhá i každodenní nošení snubního prstenu a věci s ním spojené (např. jestli je prsten nepraktický). **Zdá se, že všichni respondenti snubní prsten v průběhu uskutečňování manželství spíše odložili, než že by se k němu vrátili.** Takový případ, kdy by respondenti z počátku manželství prsten odložili a pak se k němu vrátili, nebyl zaznamenán.

Součástí mého výzkumného šetření bylo také téma atraktivity, kterému se podstatně

věnuji a atraktivitu rozebírám z více aspektů. Má další výzkumná otázka zněla: *Má snubní prsten vliv na přitažlivost druhého pohlaví i na vnímání atraktivity u nás samotných?*“ Z mého výzkumu se vynořily tři skupiny respondentů: **první tvrdila, že snubní prsten spíše jejich atraktivitu zvyšuje, a druhá skupina takovouto účinnost snubního prstenu nikdy nevnímala a nevnímá ani nyní. Třetí skupina s nejmenším počtem respondentů tvrdila, že snubní prsten na atraktivitě ubírá a rozhodně nepřidává.** Tyto výsledky jsou dle mého velmi zajímavé a určitě mi rozšířily v této oblasti obzory. Před výzkumem pro mě z logiky věci vyplývalo, že když si prsten nasadím, automaticky snížím svou přitažlivost, protože svému okolí budu signalizovat, že již patřím někomu jinému. Ukázalo se však, že mnoho respondentů se právě díky prstenu cítí jako přitažlivější, neboť jim snubní prsten (a hlavně tedy manželství) poskytuje bezpečí a jistotu, která pak působí na jejich vnitřní pohodu a sebevědomí. A právě toto sebevědomí, klid a jistota může být u druhých vnímána jako přitažlivá. Zaměříme-li se v této oblasti atraktivity na vnímání přitažlivosti u druhého pohlaví, **výsledky všech respondentů vycházejí jednohlasně tak, že jim zadaný člověk opačného pohlaví se snubním prstenem přitažlivý nepřipadá. Avšak důležité je zmínit, že i když to většině nepřipadá přímo atraktivní, tak jim to připadá pěkné a vyvolává to v nich libé pocity. A to je pravděpodobně způsobené tím, že všichni respondenti byli nebo jsou ve vztahu a k svatbě a k manželství mají kladné postoje. Souhlasí s nimi a vnímají to jako správnou věc.** Podle výzkumů, které jsou detailněji rozpracovány v teoretické části, Parkerová & Burkleyová (2009) nebo Eva & Wood (2006) tvrdí, že právě ženy jsou ty, které se zajímají o zadané muže více než o nezadané, nebo že jsou zadaní muži atraktivnější než muži nezadaní. To se však ve srovnání s mým výzkumem nepotvrzuje. Můj výsledek výzkumu koresponduje s výzkumem prováděným O'Hagen, Johnson, Lardi & Keenan (2003) nebo Uller & Johansson (2003); tito výzkumníci na základě svých výzkumů dospěli k závěrům, že výše zmíněný názor o tom, že ženy více přitahuje zadaný partner, neplatí. U žen se nepotvrdilo, že by snad měly zájem o vztah s mužem, který je již evidentně ve svazku s někým jiným. Sama si na tuto problematiku v průběhu práce tvořím názor, a když nad tím více přemýšlím, napadá mě, že je pravděpodobně velmi těžké toto téma nějakým způsobem zmapovat. Já samotná jako žena vnímám, že ženatí muži v sobě mají určité charisma, a to hlavně proto, že se dokáží k manželství ještě v dnešní době přiznat a jsou schopní se za pomocí snubního prstenu k tomu svazku přihlásit.

Jako doplňující otázku jsem si u atraktivity kladla, zda má nošení snubního prstenu

vliv na přisuzování některých vlastností jejich majitelům. **V tomto případě se ženy z mého výzkumu jasně dostaly na přední příčku, protože jejich vytváření domněnek, názorů, vlastností a příběhů, nad kterými přemýšleli a které zadaným mužům, ale i jejich vztahům se ženou připisovaly, bylo jasně více. A navíc jsou ženy vnímavější ke snubnímu prstenu na ruce muže.** Nedá se však generalizovat, že muži jsou vůči prstenům na ruku druhých lidí neteční. **Někteří (jen 2–3) si snubního prstýnku u ženy také všimnou a přemýšlí nad ním.** Kladu si proto otázku, proč jsou to právě ženy, které jsou ke vnímání snubního prstenu citlivější. Podle Šmolky (2009) je pro ženu rodina a věci s ní spojené jednou z nejvyšších priorit, tedy až na některé výjimky. Je to tedy do určité míry způsobené touto skutečností, že pro ženy jsou tyto záležitosti více důležité a více o tom přemýšlejí? **Ženy si do mužů a jejich vztahů projektují různé vlastnosti, ideje a názory, které nejsou vždy specifické, nenašla jsem žádný průsečík, který by všechny tyto ženy spojoval, protože to dělají vesměs všechny ženy z mého souboru, a to jak rozvedené, tak vdané, spokojené i nespokojené.** Klimeš (2016) navíc tvrdí, že muži se stávají pro-rodinně orientovaní až v pozdější fázi dospělosti (střední či pozdní). Takže to také může být do určité míry odpověď na to, proč si muži nemusí snubního prstenu tolik všimnat.

Atraktivita samotného snubního prstenu je jen doplňující téma, které shrnu krátce. **Většina respondentů z mého souboru snubní prsten nosí, snubnímu prstenu věnovali pozornost i před svatbou a byla to pro ně důležitá chvíle. Ukázalo se, že to, jaký má respondent názor a postoj ke snubnímu prstenu před svatbou ještě nepředurčuje jeho celoživotní postoj k prstenu. Z výsledků vyvozují, že oblíbenost a přitažlivost tohoto kroužku i pro současná manželství stále trvá.**

Bohužel musím konstatovat, že na svou poslední výzkumnou otázku jsem odpověď ve svém výzkumu nenašla. Otázka zněla: „*V jakých dalších aspektech se liší respondenti, kteří snubní prsten nosí, od těch, kteří jej nenosí?*“ **Nenašla jsem žádný spojník mezi lidmi nosícími snubní prsten a mezi lidmi, kteří jej nenosí.** Snubní prsten je předmět, který většinou respondenti buď nosí nebo ne, a v takto široké kategorii určit nějaké konkrétní znaky lidí, které nošení spojuje a rozděluje, je velmi těžké. Předpokládám, že pro zjištění společného znaku bych se musela mnohem konkrétněji věnovat osobnostem lidí, zkoumat, jací jsou, v jakém prostředí vyrostli a kdo je ovlivňoval, abych si mohla na tuto otázku odpovědět. Navíc roli hraje tolik vzájemně na sebe působících faktorů, že není

šance v tak omezené práci s malým vzorkem lidí na tuto odpověď přijít. Nejprve jsem zvažovala hypotézu, že by kladný vztah ke snubním prstenům a k jeho nošení mohla způsobovat věrnost, kterou někteří probandi tolikrát zmiňovali, ale výsledky mou hypotézu nepotvrdily. Jedna množnost mě však napadá, a sice zda to nemůže být například nějaký osobní vztah k symbolům. Avšak vzhledem k tomu, že mě tato otázka napadla až příliš pozdě, zůstává nezodpovězená.

Jako poslední oblast, která z výzkumů vyšla, utvořila tak nový pohled na prsteny a zároveň se těžko zařazuje, je kategorie hry s prstenem, při které se zjistilo, že spousta zúčastněných osob s prstenem různě manipuluje, např. pro uvolnění před stresovými situacemi, které mohou respondentům v něčem ulevit.

4.2 Limity práce

V čem nacházím omezení a limity této práce je skutečnost, že výsledky, ke kterým jsem dospěla, jsou sesbírány pouze z malého vzorku lidí, takže pokud bychom chtěli validně aplikovat vycházející výsledky na většinu lidí, určitě by bylo zapotřebí provést výzkumné šetření s větším počtem osob. Nehledě na další skutečnost a to tu, že všichni dotazovaní, kteří byli ochotní zúčastnit se mého výzkumu, jsou lidé pohybující se v křesťanském prostředí a pocházejí z něj, tudíž se dá očekávat, že jejich hodnoty budou nastaveny shodně (nebo se budou alespoň blížit) křesťanským etickým hodnotám; některé odpovědi se proto daly očekávat.

Další limit spatřuji v některých špatně uchopených nebo ne domyšlených tématech. Tím je například téma *magických prvků prstenu*; je to totiž velmi zvláštní kategorie. Dlouho jsem váhala, zda ji mám do výzkumného rozhovoru zařadit, neboť se jedná o oblast, která je velmi široká a hrozí riziko, že si každý člověk pod tímto tématem vybaví trošku něco jiného. Magickými prvky mám na mysli víru v nadpřirozené schopnosti prstenu, kterou do něj lidé projektují – zda spatřují respondenti moc snubního prstenu třeba při nemocích partnera, v tom, že je prsten ochrání od nevěry, zda je v něm síla propojení, nějaké sounáležitosti. Otázky jsem se snažila respondentům více vysvětlit, aby v tom neviděli něco neuchopitelného a něco spirituálního, v co většina lidí nevěří. Stávalo se totiž, že někteří již při vyslovení otázky v této oblasti říkali: „dál“, nebo...“to přeskoč“, takže a priori tuto otázku zavrhli. Já sama se však domnívám, že má tato oblast v sobě ještě nedocenené kvality, ale jsem si vědomá také toho, že v tomto výzkumu se do větší hloubky

nedostaneme, protože většina respondentů nevnímá prsten jako magický prvek, jako předmět, který v sobě může skrývat určitou magii či transcendentální význam.

Třetím limitem je zjištění, které vyvstalo až v průběhu zpracování dat. Je to však jen má osobní úvaha, jak by se tato práce dala posunout ještě dál. A tím je otázka atraktivity. Spojení „atraktivita snubního prstenu“ bylo pro některé lidi zavádějící a podle mého názoru asi i špatně zvolené. V rozhovoru jsem se pak ptala touto otázkou: *Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj? Připadají ti muži/ ženy se snubním prstenem přitažlivější než bez něho?* V první otázce bych mohla vedle pojmu atraktivity použít také slovo sebevědomější. Je jasné, že všichni respondenti odpověděli na druhou otázku „ne“, protože slovo přitažlivost je v tomto kontextu špatně zvolené. Navíc všichni respondenti jsou zadaní a pravděpodobně tímto způsobem ani neuvažují. Kdybych místo slova atraktivní použila například sympatičtí, možná že by výsledek vypadal jinak. Jsem si však vědomá také toho, že atraktivita je ústředním pojmem této práce, já jsem ji cíleně zkoumat chtěla.

4.3 Snubní prsteny v širším kontextu

Práce zabývající se tématem snubních prstenů může být dle mého názoru přínosem v oblasti párové a rodinné terapie. Vnímání takových symbolů manželství, jako je snubní prsten, může vytvářet bariéry mezi manžely, může být jedním z manželů vnímáno principiálně jako útok na stabilitu manželství. Fakt, že jeden z manželů odmítá prsten nosit např. do společnosti, může vyvolávat v tom druhém nedůvěru, strach o věrnost partnera, otázky po důležitosti manželského svazku, na který důležitost prstenu přenesou. Pokud tyto věci zůstávají mezi manžely nevyřčeny, nepochopeny, mohou to být další malé důvody svárů, které v konečném důsledku vedou k rozpadu vztahu.

Svou prací rozšiřuji téma snubních prstenů jak v pojetí psychologickém, tak také sociologickém, protože se nošení snubních prstenů dotýká obou těchto oblastí. Návrhy pro budoucí rozšíření této práce by se jistě našly. Za mě bych se v dalším výzkumu určitě zaměřila na téma **zásnubních prstenů**. K tomu mě dovedly odpovědi dvou respondentů, kterým zásnubní prstýnek připadá mnohem zajímavější. Kdybych měla více prostoru, tak bych také detailněji a pečlivěji rozebrala téma **magických prvků prstenu**, o kterém se již zmiňuji v limitech práce. Dále by to mohly být **alternativy snubního prstenu v dnešní době**. A poslední námět na rozšíření této práce bych věnovala lidem, kteří se rozhodli pro

nesezdaná soužití a jejich symbolu, který bude sloužit jako náhrada za onen, již tolikrát zmiňovaný, snubní prsten. Také však přemýšlím nad tím, že téma je transdisciplinární a bylo by třeba do takového rozpracování zapojit více odborníků z dalších oborů.

5 ZÁVĚR

Snubní prsten není obyčejným šperkem, nekupujeme jej každý den a málokdy něco nosíme tak pravidelně a stabilně jako právě tento druh prstenu. Každý člověk má s tím svým spojené jiné okamžiky, jiný svatební den, slib jinému člověku. Každá osoba si k této věci buduje jiný vztah, pro někoho je symbolem manželství, pro někoho je to naprosto nedůležitá věc.

V teoretické části se na snubní prsteny a jejich historii, symboliku a vztahy zaměřuji z více úhlů pohledu, které společně souvisejí a dávají nám tak propojený a širší vhled na snubní prsteny. Na všechna výše zmíněná témata se zaměřuji z pohledu odborníků a také zahraničních výzkumů, které byly na toto téma prováděny. Čerpala jsem ze zahraničních zdrojů i proto, že toto téma je celosvětově ještě málo prozkoumané a situaci neulehčuje ani to, že průzkumy v této oblasti prováděné, mají často protichůdné výsledky.

Empirická část práce přinesla nové poznatky. Ukázalo se, že respondenti mnohdy zaměňují význam snubního prstenu za důvody jeho nošení. Nejčastějšími důvody, ale i významy, jsou tradice, spojení na dálku, symbolika, společenský význam, komunikační prostředek, hrdost či móda.

Díky výzkumu jsem zjistila, že muži jsou častěji označováni jako ti, kdo prsten nenosí nebo si jej častěji sundávají, a to z důvodů pracovních, estetických či kvůli nevěře. Nepotvrdilo se však, že by manželé snubní prsten záměrně sundávali, když jsou nevěrní, když chtějí podvádět. To je pochopitelně extrém, ale ani se nepotvrdilo, že by si probandí prsten sundávali, když jsou ve vztahu krátkodobě nešťastní či mají problémy, aby dali druhému najevo svou nespokojenost. Stejně tak se nepotvrdilo, že by si respondenti snubní prsten sundávali pro získání pocitu svobody. Jako otázku, která v práci zůstává částečně otevřená, vnímám problematiku přitažlivosti. Při výzkumech prováděných v Americe (zmíněny v teoretické části) se ukázalo, že někteří ženatí muži jsou přitažlivějšími pro svobodné ženy více než nezadaní. V mém výzkumu se potvrdilo, že snubní prstýnek na prstu muže je ženami mnohem více vnímaný, než je tomu naopak. Navíc si ženy častěji k takovýmto mužům vytvářejí domněnky a názory. I když pro opačné pohlaví není snubní prsten vyloženě atraktivní, většina respondentů, když vidí tento kroužek na prstu druhého pohlaví, zažívá kladné emoce.

Také se zjistilo, že jaký má respondent názor a postoj ke snubnímu prstenu před svatbou ještě nepředurčuje jeho celoživotní postoj k prstenu. Pro mnohé respondenty se snubní prsten na základě zkušeností a doby proměňuje a mění svůj význam. Tito lidé si po dobu manželství uvědomují, co pro ně prsten znamená a na základě této skutečnosti s prstenem zacházejí. Zároveň je nutno dodat, že se ukázalo, že existuje určitá stabilita v nošení prstenu: pokud jej manželé nenosili hned po svatbě, už jej zpět nenasadí.

Na závěr chci zmínit, čím tato práce může prospět v psychologické praxi. Práce mi pomohla nahlédnout do oblasti manželské a párové problematiky. Tím, že sama nejsem vdaná, mnohé informace pro mě byly zcela nové a velmi podnětné. Díky podnětným odpovědím respondentů jsem mohla provádět kvalitativní výzkum, který přinesl jednak teoretické informace, jež se díky této práci rozšiřují, ale také inspiraci pro manželskou či párovou psychoterapii. Věřím tedy, že tato práce může být přínosem jako pro odbornou veřejnost, tak pro jakékoli další čtenáře, kteří například sami žijí v manželství a přemýšlet nad něčím takovým je třeba ani nenapadlo. Mohlo by to pomoci jim samotným uvědomit si, jaké významy vkládají oni a jejich manžel/manželka do prstenu, co od manželství očekávají a zda prsten chtějí nosit až do konce života. Vzhledem k tomu, že bych do budoucna chtěla svou kariéru směřovat do rodinného a manželského poradenství, věřím, že už v tuto chvíli jsou výsledky práce přínosem i pro mě samotnou.

6 LITERATURA

Bartko, D. (1975). *Moderná psychohygienu*. Bratislava: Obzor.

Baudis, R. (2002). *Společenstvo prstenů*. Praha: Fortuna.

Beck, U., & Beck – Gernsheim E. (1995). *The normal chaos of love*. Cambridge: Polity Press.

Becker, U. (2002). *Slovník symbolů*. Praha: Portál.

Benedict C., J., Lisa M., D., Anthony C., L., Robert P., B., & David R., F. (2007). *Social transmission of face preferences among humans*. Proceedings Of The Royal Society B: Biological Sciences.

Bible: Písmo svaté Starého a Nového zákona: ekumenický překlad. (1990). Praha: Biblická společnost.

Bologne, J. C. (1997). *Svatby: dějiny svatebních obřadů na Západě*. Praha: Volvox Globator

Ciccotti, S. (2008). *Lépe porozumět sobě i ostatním: Zajímavé psychologické experimenty pro pochopení našeho chování*. Praha: Portál.

Crabb, L. (1994). *Manželství je vztah*. Praha: Návrat domů.

Český statistický úřad. Dostupné z <https://www.czso.cz>

Danfil Jewellery (2016). *Tři věci o snubních prstenech, které asi nevíte*. Citováno z <http://danfil.cz/blog/tri-veci-o-snubnich-prstenech-ktere-asi-nevite/>

Eva K. W., & Wood, J. T. (2006). *Are all the taken men good? An indirect examination of mate-choice copying in humans*. Dostupné z <http://www.cmaj.ca/content/175/12/1573>

Ferjenčík, J. (2000). *Úvod do metodologie psychologického výzkumu: Jak zkoumat lidskou duši*. Praha: Portál

Fourlas, A. A. (1971). *Der Ring in der Antike und im Christentum: Der Ring als Herrschaftssymbol und Würdezeichen*. Münster: Regensberg.

- Giddens, A. (1992). *The Transformation of Intimacy, Sexuality, Love and Eroticism in Modern Societies*. Cambridge: Polity Press.
- Hallowell, M. E. (1999). *Connect*. New York: Pocket Books.
- Hamplová, D., Šalamounová P., & Šamanová G. (2006). *Životní cyklus: sociologické a demografické perspektivy*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky.
- Hartl, P., & Hartlová H. (2010). *Velký psychologický slovník*. Praha: Portál.
- Hayes, N. (2009). *Základy sociální psychologie*. Praha: Portál.
- Hendl, J. (2016). *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Henkel, F. (1913). *Die Römischen fingerringe der Rheinlande und der Benachbarten Gebiete*. Berlin: Verlag von Georg Reimer.
- Jiroušková, J. (2012). *Svatební rituály u nás a ve světě*. Praha: Nakladatelství lidové noviny.
- Jones B. C., DeBruine, L. M., Little, A. C., Burriss, R. P., & Feinberg, D. R. (2007). *Social transmission of face preferences among humans*. Dostupné z <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2093971/>
- Katrňák, T. (2000). *Moderní partnerské vztahy a jejich proměna v době pozdní modernity*. Dostupné z http://fsslvt.fss.muni.cz/~katrnak/articles/moderni_partnerske_vztahy.pdf
- Kaufmann – Huber, G. (1998). *Děti potřebují rituály*. Praha: Portál.
- Klimeš, J. (2016). *Křesťanství, vztahy a sex: na útěku od sebe k tobě a od tebe k sobě*. Praha: Novela bohemika.
- Klimeš, J. (2010). *Partneři a rozchody*. Praha: Potál.
- Kolektiv autorů. (1996). *Velký sociologický slovník*, Praha: Karolinum.
- Landy, D. & Sigall, H. (1973). *Radiating beauty: The effects of having a physically attractive partner on person perception*. Journal of Personality and Social psychology. Dostupné z https://www.researchgate.net/publication/232494640_Radiating_beauty_Effects_of_having_a_physically_attractive_partner_on_person_perception

- Langmeier, J., & Krejčířová, D. (2006). *Vývojová psychologie*. Praha: Grada.
- Macleod, M. (2014). *Why would you take off your wedding ring*. Dostupné z <http://sexyscience.co/why-would-you-take-off-your-wedding-ring/>
- Maestripieri, D. (2012). *The wedding ring and human Behavior: Current research and future Directions*. Dostupné z <https://www.psychologytoday.com/blog/games-primates-play/201207/the-wedding-ring-and-human-behavior-current-research-and-future>
- Malina, J. (2007). *Kruh prstenu: světové dějiny sexuality, erotiky a lásky od počátků do současnosti: v reálném životě, krásné literatuře, výtvarném umění a dílech českých malířů a sochařů inspirovaných obsahem této knihy*. Brno: Akademické nakladatelství CERM.
- Matoušek, O. (1997). *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Matthew L. Jacobson. *Why you should always wear your wedding ring*. Dostupné z <http://matthewljacobson.com/why-you-should-always-wear-your-wedding-ring/>
- Možný, I. (2008). *Rodina a společnost*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON).
- O'Hagen, S., Johnson, A., Lardi, G., & Keenan, J. P. (2003). *The effect of relationship status on perceived attractiveness*. *Social Behavior and Personality*, 31(3).
- Parker, J. (2008). *Gender differences and relationship status in infidelity: Who's chasing whom?* Dostupné z <http://digital.library.okstate.edu/etd/umi-okstate-2649.pdf>
- Paulas, J. (2015). *Muž a žena – dva světy?* (Rozhovor s psychologem Petrem Goldmannem). Dostupné z <http://www.vira.cz/Texty/Knihovna/Muz-a-zena-dva-svety-Rozhovor-s-psychologem-Petrem-Goldmanem.html>
- Pelcová, N. (2010). *Vzorce lidství: filosofické základy pedagogické antropologie*. Praha: Portál.
- Peltová, N. V. (2002). *Umění komunikace*. Praha: Advent-Orion.
- Plaňava, I. (1998). *Spolu každý sám: v manželství a rodině*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

- Plaňava, I. (2005). *Průvodce mezilidskou komunikací: přístupy – dovednosti – poruchy*. Praha: Grada.
- Poberová, S., & Poberová, J. (2000). *Minimum ke svatbě*. Praha: Olympia.
- Ruß-Mohl, S. (2005). *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Praha: Grada
- Samojský, P. (2015). *Dobrodružství zvané svatba*. Praha: Unitaria.
- Sedláčková, M. (2006). *Rodina, důvěra a demokratická společnost*. In Hamplová, D., Šalamounova, P., & Šamanová, G. *Životní cyklus. Sociologické a demografické perspektivy*. Praha, Sociologický ústav AV České republiky.
- Sigall, H., & Landy, D. (1973). *Radiating beauty: Effects of having a physically attractive partner on person perception*. *Journal of Personality and Social Psychology*.
- Sluková, A. (2001). *Svatba*. Praha: Grada Publishing.
- Sobolevskij, V. I., & Bouška, V. (1990). *Klenoty přírody: drahé kovy, kameny a šperky*. Praha: Lidové nakladatelství (Planeta).
- Sobotková, I. (2012). *Psychologie rodiny*. Praha: Portál.
- Strauss, A. L., & Corbin, J. M. (1999). *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Boskovice: Albert.
- Šmolka, P. (2009). *Muž a žena – návod k použití*. Praha: Portál.
- Uller, T., & Johansson L.C. (2003). *Human mate choice and the wedding ring effect: are married men more attractive?* *Human Nature*.
- Valenzuela, A. (2014, květen 9). Ring the alarm: What does the wedding ring mean now? Dostupné z <https://www.brookman.co.uk/blog/wedding-ring>
- Veselská, D. (2006). *Mazal tov: Hodně štěstí: židovské svatební obřady – historie a současnost*. Praha: Židovské muzeum.
- Wüst, E., & Schieferle, S. (2012). *Velká kniha numerologie*. Praha: Grada.

7 PŘÍLOHY

EDITA

Věk: 25 let

Nejvyšší dosažené vzdělání: vysokoškolské

Rodinný stav: vdaná (3 roky)

Co tě napadne, když se řekne "snubní prsten"?

Symbol, symbol nějakého závazku, manželství.

Proč nosíš prsten?

V tuhle chvíli jednak proto, že to beru jako nějaké propojení s manželem, že mám něco u sebe, že mám něco, co s ním souvisí a co mi ho může připomenout, ten nejdůležitější důvod. Přechodový objekt.

Co to pro tebe znamená?

Dřív pro mě byl hrozně důležitý v tom smyslu, že je to nějaký symbol svazku, závazku, byl to symbol, signál navenek a bylo pro mě důležité, že ho nosí i manžel, že se k tomu veřejně hlásíme, že máme nějakého partnera, že nejsme dostupní. Ale teď už to pro mě to není tak důležité, přesunulo se to jakoby dovnitř. Když mám před sebou například těžkou zkoušku, tak si říkám, že mám nějakou oporu, taková ta jistota toho vztahu, prstýnek mi nezaručí, že zůstaneme spolu, že se někdo zamiluje, to mi ten prsten nezaručí, už ho nepotřebuju ukazovat, abych si byla jistá. Není to o tom prstýnku, ale o tom vztahu mezi námi. Když mě čeká něco náročného, tak vím, že manžel na mě myslí, když se podívám na ten prstýnek, tak vím, že na mě manžel myslí.

Co máš spojeného s tímto kroužkem?

Mě se s ním vybaví hlavně to, že jsme takový vůbec nechtěli, že jsem ho blbě objednala. Ale teď už jsme si ho trochu nechali předělat. Stalo se to totiž proto, že jsem prsten vybírala z katalogu a ve skutečnosti vypadal jinak, než jsme si přáli. Pro mě poslední dobou přestává být prsten tak důležitý, ale pořád to beru jako šperk, který pro mě má nějakou váhu.

Uvědomuješ si, že ten prsten nosíš? Vnímáš, cítíš ho na prstu (máš třeba tendenci si s ním hrát)?

Jojo, možná si ho uvědomuju víc, než bych chtěla. Porovnávám si ho, prohlížím, myslím že ho vnímám, docela dost.

Bylo pro tebe důležité, aby tvůj manžel nosil snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Ano, bylo moc. Já jsem ho chtěla nosit, těšila jsem se na něho a to samé jsem očekávala od svého muže. Já bych manžela nenutila, ať ho nosí, kdyby nechtěl, ale asi by mě to mrzelo. On ho naštěstí chtěl nosit a nosí, takže dobrý.

Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Babička nosí a rodiče nenosí. Taťka nikdy nenosil a máma ho asi před deseti lety sundala. Oficiálně nevím proč ho sundala, moje soukromá teorie je, že ho sundala, protože byli zrovna v krizi. A od té doby už si ho nenasadila.

Jak bys ohodnotila svoji rodinu (vztahy v rodině, chování členů, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

Vztahy dříve napjatý, hlavně mezi ženama. Ale postupně, když jsem se osamostatnila, tak se ty vztahy hodně zlepšily. Nejlepší vztahy jsem měla s tatškou a bráchou, nejvíc s tatškou.

Jak bys ohodnotila vztah svých rodičů?

Jsou spolu skoro 30 let. I když tam byly dříve krize, které jsem jako dítě vnímala, tak teď je hodně pevný a harmonický. Hezky se přehoupl, kdy děti odešli z domova a oba si našli svoje zájmy a funguje to.

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji? V čem se cítíš nejlépe?

Sportovní oblečení. Ale ráda bych se dostala do ženského stylu.

V čem se cítíš atraktivně?

Určitě v ženském oblečení, jako kratší šaty, halenky, sukně, ráda se cítím žensky.

Vnímáš prsten jako módní doplněk?

Obyčejný prsten jo.

Vnímáš snubní prsten jako módní doplněk?

To ne, tu jeho roli nebo význam vidím někde jine.

Když jsi se svým nastávajícím vybírala prsteny, jak to probíhalo? Jak jsi to vnímala? Byla to pro tebe důležitá chvíle? Trvalo vám dlouho, než jste se na něčem shodli?

My jsme si to dost užívali, trvalo nám to docela dlouho, ale protože nás to bavilo. Je to takový příslib budoucnosti. Chodili jsme do různých obchodů, zkoušeli si to. Cena byla podstatná, některé sice slušeli mě, ale neslušeli jemu a proto to také trvalo. Nakonec jsme něco vybrali, ale skončilo to tak, že jsem to špatně vybrala. Vnímali jsme to jako něco, co nás spolu bude poutat, co budeme nosit oba dva. Symbol pro nás, ale i navenek.

Z jakého materiálu jste prsten vybírali?

Kombinace bílého a žlutého zlata.

A kdo měl při výběru poslední slovo?

Vzájemná dohoda. Manželovi se ten prsten líbil více, mě se líbilo že vypadá pěkně na jeho ruce. Bylo pro mě důležité, aby se mu ten prstýnek líbil. Tenhle typ prostě slušel oběma.

Nechávali jste si na prsten něco vyrýt?

Máme tam iniciály a datum svatby.

Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj? Proč?

Asi s prstenem. Protože kdyby to bylo o fyzický atraktivitu, tak je to o tom, že ta ruka je ozdobená, je to nějaký módní doplněk. Myslím si, že v tom manželství jsem získala vnitřní jistotu, hodně mě to usadilo ve mě samotné.

Měla jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítila svobodná?

Ne, já nemám pocit, že by mi manželství vzalo svobodu, spíše naopak.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten – muž nebo žena?

Myslím si, že častěji muži.

Proč?

Protože na ten prstýnek nejsou zvyklí, že jim to může připadat zženštilé. Příliš svazující pro ně, ale to jsou jen moje hypotézy.

Připadají ti muži se snubním prstenem přitažlivější než bez něho?

Rozhodně mi připadají zajímavější. Ne, že fyzicky přitažliví, ale jsou pro mě důvěryhodnější. Více jim věnuju pozornost, když se třeba koukám v metru na lidi, tak mě ti se snubním prstenem vždycky zaujmou jako první. Je to na nich takový pěkný.

Když uvidíš nějakého muže se snubním prstenem, co to v tobě vyvolá? Dokážeš třeba říct, jaké myšlenky tě v tu chvíli napadnou ohledně toho člověka?

Je to nějaká moje projekce, jo, ale ten člověk mi přijde zralejší, zodpovědnější, člověk, který ví, co chce, umí se v životě rozhodnout a nebojí se za tím rozhodnutím jít a stát. Je to symbol člověka, který je sociálně zdatný, úspěšný, protože dokáže žít v trvalém svazku.

Nosíš prsten pravidelně?

Nosím, nesundávám ho téměř nikdy.

A kdy ho sundáváš?

No jen když jdu na lékařské prohlídky, kde nemůžu mít kovy. Prostě situace, kdy ho nejde mít, jinak nejsou situace, kdy by mi překážel. Já jsem třeba zjistila, že když ho mám ve sprše, tak je pak vyblejskaněj, takže mi sprcha nevadí.

Ztratila jsi někdy prsten?

Ne.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry či zlého, pocit sounáležitosti, ochranu toho partnera)?

To ne, jak jsem říkala, o tom prstenu to fakt není. Je to i o tom rozhodnutí, že s tím člověkem chci být. Je to něco, co máme společného materiálně, vzpomenu si na manžela.

Měli jste zásnuby? Dostala jsi zásnubní prsten?

Zasnoubili jsme se v soukromí, prstýnek jsem dostala a rodičům jsme to pak oznámili.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

Já mám soukromou teorii, že manželství je velký závazek, není tak snadné z něho utéct, nejsme k tomu moc vychovávaní. Spousta věcí se dá změnit, nic není tak vážný, vystupujeme hodně anonymně, jsme ve spojení se spoustou lidí a říct si, že tohle je ten jediný člověk a s tímhle člověkem chci zůstat i když to vždycky nebude tak snadný.

Jak jsi ty spokojená v manželství, ve kterém jsi?

Jsem, moc.

Myslíš, že prsten, který nosíš na prstu, nějakým způsobem koresponduje s tvou spokojeností v manželství?

Na to se mi těžko odpovídá, já si to těžko dokážu představit, protože v tom vztahu jsem spokojená a kdybych přestala být, tak by to nebylo o tom prstýnku, ale chtěla bych to nějak řešit. Možná... kdybych v tom vztahu spokojená nebyla, tak bych ho asi nesundala, protože je to symbol na venek a nechtěla bych, aby se v tom někdo šfoual.

Jaký máš vůbec názor na manželství?

Je to hrozně důležitá instituce, která člověka může nějak zakotvit, když ten vztah je dobrý. Člověku skutečně může dát jistotu i pro další život, výchovu dětí. Nemusí to tak bejt. Pro děti je to důležitý, je to signál, že rodiče jsou v pohodě, jejich svět je v pohodě a je to stabilní. Kvůli dětem bych vždycky chtěla manželství, ale je to důležitý nejen pro děti, ale i pro mě.

Chtěla ses ty sama vdávat, nebo jsi to více méně cítila jako nějakou společenskou normu, nebo to chtěl tvůj muž?

Chtěla jsem se vdávat.

Když by sis musela vybrat, spíš by ses přiklonila k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš čistě jako kroužek bez hlubšího významu?

No...slovo zavazuje má pro mě trochu negativní konotaci, spíše závazek a to určitě jo. Spíše slib, než zavázání.

Jak by ses popsala (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky?)

HODNOTY: věrnost, stabilita, otevřenost, čestnost, přímost.

KLADNÉ: snažím se žít podle zásad, snažím se nemyslet sama na sebe, být tady pro druhé.

ZÁPORNÉ: náladová, vzteklá a není to potřeba, líná.

Jsi rodinně založená?

Určitě jsem rodinně založený člověk.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Moc ne.

MIA

Věk: 27

Nejvyšší dosažené vzdělání: vyšší odborné

Rodinný stav: vdaná (1 rok)

Co tě napadne, když se řekne "snubní prsten"?

Nekonečno, napadne mě jako prsten, že to je módní doplněk.

Mám tady otázku, proč nosíš snubní prsten, ale ty ho vlastně vůbec nenosíš....

Ano, nenosím.

A proč?

Je to strašně nepraktické, manžel ho taky nosil a už ho nenosí.

Co to pro tebe znamená?

Pro mě osobně to nemá žádný hlubší význam, jak jsem zjistila. Když jsem si ho nasadila, tak to bylo stejné, jako když ho nenosím.

A není to jen otázka času? Že by sis po čase zvykla?

To si nemyslím, on mi prostě hrozně vadil.

Co máš spojeného s tímto kroužkem?

Vybaví se mi můj manžel, svatba se mi taky vybaví, vzpomínka na svatbu.

Jak dlouho si ho nosila, než si ho sundala?

Jsem ho nosila snad jenom jeden měsíc. A můj manžel dokonce déle, myslím, že tak půl roku. Když jsem si ho poprvé sundala, tak to bylo proto, že jsem byla těhotná a napuchly mi prsty a prsten jsem nosit nemohla. Ale víš co, my s manželem, když chodíme do společnosti, tak si ho většinou nasadíme. Ale já to moc nemám ráda nosit prsten i z toho důvodu, že se díky tomu prstenu mnohem více soustředí pozornost na moje ruce.

A proč se toho bojíš nebo proč ti to vadí?

Protože se mi moje nehty a ruce nelíbí, tak proto.

Uvědomuješ si, že ten prsten nosíš? Vnímáš, cítíš ho na prstu (máš třeba tendenci si s ním hrát)?

Vnímala jsem ho hodně, nezvykla jsem si na něho a přitom je to zvláštní, protože jsem před tím nosila různé prstýnky a ty mi nevadily, ale tenhle snubní jo. A hodně jsem si s ním hrála. Hodně lidí mi ho třeba i bralo a chtěli si ho vyzkoušet na svém prstu. I jsem si třeba prstýnek sundávala a koukala jsem na to datum, které jsme měli na prstýnku vyryté.

A proč ses na to koukala?

Protože jsem to datum nevěděla a chtěla jsem si ho takhle zapamatovat. To je fakt hrozný, já pořád nevím, jestli jsme měli svatbu 21. nebo 23. ... Fakt hrůza!

Bylo pro tebe důležité, aby tvůj manžel nosil snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Nebylo to pro mě prioritou, ale měla jsem radost, když ho měl.

Ale proč, když mu nepřikládáš význam?

Měla jsem radost, protože to беру tak, jako by se chlubil tím, že mě má.

Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Nosili rodiče i prarodiče. Pamatuju si, že ho nosily rodiče oba, dokud se nerozvedli. A babička nosí do dneška, a to už děda ani nežije.

Jak bys ohodnotil svoji rodinu (vztahy v rodině, chování členů, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

No, tak to je zajímavé... Nejsou to úplně ideální vztahy, jak by měly být nebo jak si to představuju. Jako kdyby se to dalo vybrat, tak bych to vyměnila, že jo, ale rodinu si člověk nevybírá. A rozumím si asi nejvíc s bráchou.

Jak bys ohodnotil vztah svých rodičů?

No úplně na bodu mrazu, jako kdybych to měla ohodnotit od jedničky do desítky, tak je to na desítce. Dost smutné, že?

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji? V čem se cítíš nejlépe/atraktivně?

Takže...nejlépe se cítím v teniskách a volném tričku. A nejatraktivněji asi...no v šatech určitě ne! Spíše jako v legínách a nějaké dlouhé halence, prostě něco, co zakryje.

Zakryje?

No jo. Od té doby, co jsem matka, tak se беру jako ne příliš atraktivní a spíše jako člověk, co uspokojuje potřeby svého dítěte a jako zdroj obživy.

Vnímáš prsten jako módní doplněk?

Jo, vnímám.

Snubní prsten?

Ano také. Jako je to módní doplněk. Doma ho prostě nenosím ani já, ani muž. Třeba minulý týden jsme šli s manželem na svatbu a oba jsme si ty prstýnky nasadili.

Všimneš si, když si ho manžel vezme?

No jasně, že si toho všimnu. Hrozně mi to v hlavě šrotuje, že jako proč si ho vzal... Je to překvapení, samozřejmě milé překvapení.

A proč si ho vzal?

No, vždycky se chce se mnou pochlubit.

Když jsi se svým nastávajícím vybírala snubní prsteny, jak to probíhalo?

No takhle... Protože jsou jiné snubní prstýnky pro ženy a jiné pro muže, tak jsme hledali kompromis. Já jsem si do snubního prstýnku kecala, takže o to mi hodně šlo, a už jsem to vyplývala na něm. Protože jsem chtěla, ať je hezký, ať se mi líbí, prostě jsem věděla, že ho budu nosit. Ale ty snubní prsteny jsme vybrali nakonec co nejjednodušší. Prostě manžel má přes prstýnek takovou vlnku, já taky, jen v tom mám jednoduchý kamínek a to je všechno. Vybírali jsme to společně, jen mě udivilo, jak jsme oba jiní a jak jiný máme vkus.

Jak jsi to vnímala? Byla to pro tebe důležitá chvíle? Trvalo vám dlouho, než jste se na něčem shodli?

Byla to důležitá chvíle. Moc často se mi nestává, že by mi manžel kecal do výběru, ale on říkal, že to budeme nosit nebo spíše asi jen mít celý život, tak ať je to hezké.

Takže vy už jste takhle dopředu věděli, že to nebudete nosit, jo?

Jako úplně jistě nevěděli, ale spíš bych se asi přiklonila k tomu, že je nebudeme nosit, než budeme.

Z jakého materiálu jste prsten vybírali? Co v tom hrálo roli?

Bílé zlato. Finance hrály velkou roli, nechtěli jsme do toho moc investovat, protože jsme věděli, že to asi nosit nebudeme.

Nechávali jste si na prsten něco vyrýt?

Ano. Datum a jména tam máme.

Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj? Proč?

No rozhodně méně.

A proč?

Pocitově je to tak, že to je účinná metoda, jak se zbavit všech chlapů. Když se chceš zbavit nějakého chlapa, tak to hrozně dobře pomáhá. Prostě když máš prsten, tak muži ví, že jsi zadaná a tak se o tebe nesnaží.

Měla jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítila svobodná?

Tak já ho nenosím, takže se cítím svobodná pořád. Ale zase je zvláštní, že člověk jde do svazku a stejně se cítí svobodně.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten – muž nebo žena?

Podle mě ženy. Myslím, že většina chlapů nosí prsten a je jim to jedno. Ženské to mění protože prostě více řeší módu a tyhle věci. Jestli se jim prsten hodí k různému oblečení a tak. Kdyžto chlapi tohle neřeší, takže si ho ani nesundávají.

Připadají ti muži se snubním prstenem přitažlivější než bez něho?

Když si představím tu situaci... pro mě to je taková stopka. Jakože méně atraktivní. Ale tady asi hraje roli to, že jsem vdaná a že vím, že prostě nemůžu. Já jsem hodně věrná.

Když uvidíš nějakého muže se snubním prstenem, co to v tobě vyvolá? Zamyslíš se nad tím? Dokážeš třeba říct, jaké myšlenky tě v tu chvíli napadnou ohledně toho člověka?

No, když uvidím nějaké muže s prstýnkem, tak se mi hned vybaví, že ten muž myslí na svojí ženu a to i přesto, že s ní není. Jsou spojení na dálku. A je to hezké v tom, že víš, že ji má rád, že to dává najevo.

Sundáváš ho někdy?

No, jak už jsem říkala, já ho nenosím.

Ztratila jsi někdy prsten?

Ne, mám ho uschovaný na jednom místě a vím, kde je. Můj muž taky ne.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry či zlého, propojení, pocit soudáležitosti, ochranu toho partnera)?

Ne. Spíše to vnímám jako symbol manželství. Že by měl nějakou vyšší moc, tomu nevěřím.

Co ti říká pověřčivost kolem snubního prstenu? Má na tebe nějaký vliv?

To vůbec nevnímám.

Měli jste zasnuby? Dostala jsi zasnubní prsten?

Jako měli jsme zasnuby. Nebo takhle... On mě požádal o ruku na pláži, to byly naše zasnuby a bylo to pěkné, fakt se snažil. Ale vtipné bylo, že můj manžel si plánoval, že mě požádá nějak hezky, romanticky, u západu slunce na pláži a tak. Jenže pak z toho byl tak vystresovaný, že když jsem vycházela ze záchodu, tak si klekl a zeptal se mě. Jen aby to už měl za sebou.

Pro mě byly mnohem zajímavější zasnuby než svatba. Jako co se týká toho prstenu.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

Především z finančních důvodů, je to náročné ta svatba. Většina lidí chce mít prostě hezkou svatbu. A protože je to drahé, tak do toho nejdou a dlouho jim to trvá. Ale zase, když tak nad tím přemýšlím, tak třeba já mám kamarádku, co se chce už hrozně dlouho vdávat, už mají i dítě a ten její přítel hrozně nechce a tu holku to strašně štví a je z toho smutná, tak to je divný. Fakt nevím, proč to tak je. Prostě chtějí pořád cítit ten pocit svobody. Pořád chtějí mít možnost, že z toho můžou kdykoliv vycouvat.

Jak jsi ty spokojená v manželství, ve kterém jsi?

Dobrá otázka. Jako můj manžel mi pomáhá, v tom je to hezký, ale někdy bych ho zabila. Ale asi jsem.

Byla to velká změna?

Změna ani ne, jako my jsme spolu byli už osm let, takže jsem vnímala, že se ten vztah musí někam posunout, nějak stvrdit. Ale třeba mnohem větší změnu vnímám v narození dítěte, to se oba úplně jinak poznáváme.

Myslíš, že prsten, který nosíš na prstu, nějakým způsobem koresponduje s tvou spokojeností v manželství?

Hodně lidí to nosí, kvůli ostatním lidem. To děláme třeba my. Ale nosí ho i z toho důvodu, že je všechno OK, aby demonstrovali ostatním, že je v jejich manželství všechno OK. Lidi to mají rádi a tím prstenem to hezky demonstrují. Takže roli hraje určitě okolí.

Jaký máš vůbec názor na manželství?

Mě to přijde důležité, když tam jsou děti. Pro děti to je důležité, maminka má stejné jméno, partneři, kteří čekají dítě a jsou svoji, to je pěkné a má to tak být, podle mě. Ale když jsou dva lidi sami a děti nemají a chtějí si užívat, tak to asi nepotřebují. Já nevím no.

Chtěla ses ty sama vdávat, nebo jsi to více méně cítila jako nějakou společenskou normu, nebo to chtěl tvůj muž?

Já jsem se chtěla vdávat strašně moc! My jsme spolu byli už tak strašně moc dlouho a byla potřeba to někam posunout. Oba jsme věděli, že spolu chceme být, a tak to nějak stvrdit bylo důležité. Teda hlavně pro mě. Jako můj manžel se moc ženit nechtěl. Ale moc dobře věděl, že já chci. A z jeho strany to byl velký krok, protože on to víceméně udělal kvůli mě. Jakože...aby mi ukázal, jak moc mě má rád, tak to udělal. My jsme si pak několik málo dní po svatbě řekli, že to bylo správné rozhodnutí.

Když by sis musela vybrat, spíš by ses přiklonila k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš čistě jako kroužek bez hlubšího významu?

To je těžká otázka...Na jednu stranu, když uvidíš, že ho někdo má, nosí ho, tak to znamená, že je s někým ve vztahu. Ale když ho mám na prstě já, tak to pro mě zase takový závazek není. Takže těžko říct.

Jak by ses popsala (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky)?

HODNOTY: láska, zdraví, tolerance.

KLADY: cílevědomá, přátelská, věrná.

ZÁPORY: málo průbojná, naivní, tvrdohlavá.

Jsi rodinně založená?

Myslím si, že jsem hodně pro rodinu, tím že se naši rozvedli, tak se snažím vest to dobrým směrem. Být dobrá žena, prostě se snažím.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Tak já budu sebevědomá...jo připadám.

ROBERT

Věk: 29 let

Nejvyšší dosažené vzdělání: vysokoškolské

Rodinný stav: ženatý (2,5 roku)

Co tě napadne, když se řekne "snubní prsten"?

Manželství, závazek, jestli mohu být tak troufalý.

Proč nosíš prsten?

Za prvé možná ze zvyku, nebo ne ze zvyku, ale je to tradice a očekává se to a zároveň mi to to manželství připomíná, nějaký závazek ale v pozitivním smyslu.

Co to pro tebe znamená?

Pro mě osobně, metaforicky, kdybych ho ztratil, tak ztrácím něco z toho manželství, co jsem měl opečovávat, není to kus kovu, ale něco, co jsem si dal v tom prvním dnu manželství.

Co máš spojeného s tímto kroužkem?

Tak zaprvé, bezesporu ten den, kdy jsme si vyměnili, nebo nasadili – svatební den, každý ráno, kdy ho vytahuju a nandávám si ho. Probleskne mi, proč to dělám.

Uvědomuješ si, že ten prsten nosíš? Vnímáš, cítíš ho na prstu (máš třeba tendenci si s ním hrát)?

Určitě jo. Jako za dva a půl roku se to ještě nestalo takovou věcí, kterou bych vnímal úplně automaticky, pořád je to cizí element.

Za nějakou dobu si myslíš, že to přiroste?

Určitě.

Bylo pro tebe důležité, aby tvoje manželka nosila snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Bylo a je pořád důležité. Jako je mi jasné, že to je věc každého člověka, tedy i mojí ženy, ale asi bych tuhle věc řešil více, kdyby ho nenesila a tím, že ho nosí, tak to ani nemusím řešit. A navíc, ona se na ten prstýnek těšila ještě více, než já.

Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Ano, oba dva.

Jak bys ohodnotil svoji rodinu (vztahy v rodině, chování členů, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

Nejlepší známka, vztahy mám skvělé s oběma, možná s mamkou víc, vztahy mám dokonalý.

Jak bys ohodnotil vztah svých rodičů?

Řekl bych, jakoby oni mají oba dva hodně rozdílné povahy, takže bych řekl, že...ne že je nestabilní, nebo bojovný, napjatý taky ne, ale po těch letech, co jsou spolu, se pořád přou. Není to takové, jak bych po těch letech, co spolu jsou, čekal. Více si rozumím s mamkou, po tat'kovi dědím hrozně moc negativních vlastností. On je dost velký cholerik a to na vztahu se svou ženou vnímám, snažím se to měnit.

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji?

Rád nosím trička, košile, botasky, takový styl kombinace business stylu + free styl.

V čem se cítíš nejatraktivněji?

Ve všem. (smích)...Tak určitě v nějakém společenském oblečení, nějaké sako, košile.

Vnímáš prsten jako módní doplněk?

Jakoby jo. Asi jo.

Snubní prsten?

Určitě. To jsou ty nejhezčí prsteny, co jsou.

Když jsi se svou nastávající vybíral prsteny, jak to probíhalo?

Já za sebe jsem chtěl prsten, který bude atypický, nebude jak kroužek pro holuba, ale něco, co nikdo nemá. Kombinace matného s lesklým. Prostě něco atypického. Žena nebyla proti, ta se mnou souznila, což bylo fajn.

Byla to pro tebe důležitá chvíle?

Jo byla, počítal jsem s tím, že to budu nosit každý den na furt, byl jsem ve věku, kdy mi záleželo na tom, co nosím. Moje žena taky počítala s tím, že to bude nosit, ta vlastně víc.

Trvalo vám dlouho, než jste se na něčem shodli?

Poměrně dlouho jo, tím, že jsem chtěl něco atypického tak to trvalo, protože jsem zas nechtěl něco příliš extravagantního.

A kdo měl při výběru poslední slovo?

Já.

Z jakého materiálu jste prsten vybírali?

Z bílého zlata.

Co v tom hrálo roli?

Atypičnost, barva, my jsme nechtěli žluté zlato, a i jako praktičnost z hlediska odření, aby ten povrch něco vydržel, aby nebyl ošoupaný. Větší procento je matná, takže to tak nejde vidět. Finance taky hrály roli, měli jsme limit.

Nechávali jste si na prsten něco vyryt?

Jména a datum. Oba dva máme obě jména.

Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj?

Asi s ním.

Proč?

To je takový to psychologický, i když tomu moc nerozumím. Když člověk vypadá zásadně, tak je atraktivnější, prsten hraje svojí roli, když ho člověk má, tak je více atraktivní.

Proč si myslíš, že to tak je?

Tím nechci nikoho urazit, ale když druhý pozná, že je ten člověk zadaný, tak už není jakoby zoufalý, že někoho chce, ale vyznačuje z něho jakoby jistota.

Měl jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítil svobodný?

Aha, asi jo, pár takových chvil nastalo. Jakože jsem měl chuť, ne, že bych to udělal. To bych asi neudělal.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten - muž nebo žena?

Určitě muži.

Proč?

Jim to je na obtíž, nebo si uvědomují hodnotu. Lidé, co pracují na stavbě, tak ho mohou ztratit, nechce se jim to nandávat, nepraktické, drahé. Prostě určitě muži.

Připadají ti ženy se snubním prstenem přitažlivější než-li bez něho?

Ne, v tom nevidím rozdíl.

Když uvidíš nějakou ženu se snubním prstenem, co to v tobě vyvolá?

Přemyslím třeba nad tím, že když uvidím nějakou hezkou či škaredou holku a všimnu si toho snubáku, tak přemyslím, jakého má asi manžela. Jak vypadá, jestli se k ní vzhledově hodí. A taky přemyslím nad tím, jak stará asi je, protože pokud je mladá, tak to se moc často nevidí, takhle vdaných holek v mladém věku je dneska už málo.

A všímáš si, jestli mají prstýnek, jo?

Tak jako úplně ne hned, že bych se na to soustředil, ale většinou, když jsem s tím člověkem déle, tak si toho všimnu.

Dokážeš třeba říct, jaké myšlenky tě v tu chvíli napadnou ohledně toho člověka? Jaké vlastnosti třeba tomu člověku připišeš?

Asi ne.

Nosíš prsten pravidelně?

Úplně pořád ho nosím. Nerozlišuju to. Jen když jsem na kickboxu tak si ho samozřejmě sundám, jinak do sprchy, když myju nádobí nebo takové běžné aktivity, to si ho nechávám. Na noc si ho taky sundám.

Proč si ho na noc sundáváš.

To asi nemá důvod, možná se to pojí s jednou z těch prvních otázek. Je to něco, co není ještě mojí součástí, prstýnek mě ve spánku ruší.

Sundáváš ho někdy?

Jo, na ten spánek, na nějaký sport... chmmm asi jen na kickbox, kdybych šel běhat, tak si ho asi nesundám, ale to jsou jediné případy.

Ztratil jsi někdy prsten?

Jo, ztratil, ale zase našel. Asi jenom na den ale.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry či zlého, propojení, pocit sounáležitosti, ochranu toho partnera)?

Ne, určitě ne.

Měli jste zasnuby?

Ano.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

Nevidí v tom smysl, nevidí rozdíl před a po manželství. Svatba obnáší tolik starostí, odkládají to a není to pro ně důležité.

Jak jsi ty spokojený v manželství, ve kterém jsi?

Jsem maximálně spokojený, o všem mluvíme, daří se nám řešit nastalé problémy, asi není skoro nic, co by mi vadilo konkrétně na manželství, to že má žena nějaké vlastnosti, které mi nevyhovují, tak to je člověk to není instituce.

Myslíš, že prsten, který nosíš na prstu, nějakým způsobem koresponduje s tvou spokojeností v manželství?

To ne. I když možná, to je otázka. Ještě jsem nebyla v manželství tak naštvaná, že bych přemýšlel nad tím, že si ho sundám, je možné, že bych ho přestal nosit. Tak symbolicky bych přestal, jsem takový agresivní impulzivní.

Jaký máš vůbec názor na manželství?

Přežitek to není, to že společnost z toho udělá přežitek, nebo to tak vnímá, tak to pro mě nemá hodnotu, já to vnímám tak, že to kdysi bylo pro druhé lidi důležité. Pořád to manželství je pro mě vzácná věc. A prstýnek je hezký symbol.

Chtěl ses ty sám ženit nebo jsi to více méně cítil jako nějakou společenskou normu, nebo to chtěla tvoje žena/muž?

Chtěl jsem.

Když by sis musel vybrat, spíš by ses přiklonil k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš čistě jako kroužek bez hlubšího významu?

No ani jedno. Vnímám, že prsten má význam, ale ne omezující. Prsten je symbol manželství, je to element, který člověku nepatří, ale je to hezký symbol, manželství by nemělo být bráno negativně.

Znáš nějaký příběh, kde se vyskytuje snubní prsten?

Řeknu ti jeden příběh, kdy já jsem byl přeborník... naši měli snubní prsten, zrovna ho měli někde v krabičce a já jsem ho vyhodil na zahradu z okna. To jsem byl malý, měl jsem tak tři roky.

Jak by ses popsal (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky)?

HODNOTY: člověk hrozně moc ovlivňuje svoje okolí, člověk má hrozně velkou moc, měl by s tím umět nakládat, určitě láska jak k sobě, tak k ostatním a naděje.

KLADY: kreativní, empatický, pozitivní pohled na svět.

ZÁPORY: nedokončuju věci do konce, malá houževnatost, hrozně kritický.

Jsi rodinně založený?

Jo, asi ano.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Myslím si, že jo.

PROKOP

Věk: 28

Nejvyšší dosažené vzdělání: vyšší odborné

Rodinný stav: ženatý (1,5 roku)

Co tě napadne, když se řekne "snubní prsten"?

Závazek, symbol vztahu a manželství.

Proč nosíš prsten?

Nosím ho asi proto, že je to zvyk, lidi můžou vidět, že jsem ženatý a můžeš tím neverbálně vyjádřit věci. Nikdy jsem nenesl žádné šperky a teď ho mám. Je to pěkné. Líbí se mi to, je to ozdoba, když jsou manželé, mají stejné prsteny, tak mi to přijde hezké.

Co to pro tebe znamená?

To už jsem možná říkal, neverbální vyjádření toho že jsem ženatý a že k tomu veřejně hlásím.

Co máš spojeného s tímto kroužkem?

Vybaví se mi ten svatební den a den, kdy jsme ho v obchodě vybírali a ...nevím, jinak zatím nemám žádnou zkušenost.

Uvědomuješ si, že ten prsten nosíš? Vnímáš, cítíš ho na prstu (máš třeba tendenci si s ním hrát)?

Mám tendenci si s ním hrát, záleží jak kdy. Někdy, když si ho nasadím, tak ten prst je takový silnější a někdy ho cítím a někdy ho mám na ruce a už si ho neuvědomuju, většinou si to uvědomuju a hraju si s ním.

V jakých situacích?

V situacích, kdy si uvědomím, že tam je, napravuju si ho nebo posouvám.

Bylo pro tebe důležité, aby tvoje manželka nosila snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Ano, bylo. Pro nás oba to bylo důležité, aby ten druhý nosil prstýnek.

Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Mamka nosí prsten. Moje máma se vlastně podruhé vdala a oni tehdy na svatbě prsten neměli, protože se jim do té doby nestihli vyrobit, ale máma ho nosí pořád. Mámin manžel ne, protože s ním prý má nějakou

špatnou zkušenost. Nedávno jsme se o tom bavili s mamkou a ona mi ukazovala prstýnky od prarodičů. U prarodičů už si to nepamatuju, ale vím, že babička dala ty prstýnky mamce.

Jak bys ohodnotil svoji rodinu (vztahy v rodině, chování členů, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

Jakože všeobecně jsem spokojený se svojí rodinou, jak jsem odešel z domu, tak udržujeme dobré vztahy a nejvíc si rozumím asi s mamkou. Pravidelně si voláme, s bráchou si zavoláme, napíšeme, ale není to tak pravidelné.

Jak bys ohodnotil vztah svých rodičů?

Mamka se svým manželem (můj otčím) se vdávala, když jsem byl v první třídě. Dobré manželství, dobře funguje.

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji?

Kalhoty, tričko a mikinu. Neformální.

V čem se cítíš atraktivně?

Třeba v obleku, motýlek, společenský oděv. Ono to působí tak hezky, no.

Vnímáš prsten jako módní doplněk?

U sebe ne, prsteny jsem nikdy nenosil, ale beru, že to má jako módní doplněk a nevadí mi to. Všeobecně ho beru jako módní doplněk.

Vnímáš snubní prsten jako módní doplněk?

Asi jo, z nějaké části. Když jsme ho vybírali, tak jsme ho vybírali, aby se k nám hodil, aby se nám líbil. Jo, je to módní doplněk.

Když jsi se svou nastávající vybíral prsteny, jak to probíhalo?

My jsme nevěděli kde, tak jsme byli v jednom zlatnictví, kde jsem kupoval zásnubní prsten, ale moc se nám to tam nelíbilo a bylo to drahé, tak jeden známý mi říkal, kde si kupovali, a na to doporučení jsme tam šli a cenově to bylo lepší, než to první a byl tam mnohem lepší, cítili jsme se tam dobře. My jsme přesně nevěděli, jaký chceme. Zlato nám přišlo moc žluté a našli jsme to růžové zlato a to se nám moc líbilo. To nám vyhovovalo, nebylo to tak okázalé.

Jak jsi to vnímal? Byla to pro tebe důležitá chvíle?

Já myslím, že to byla důležitá chvíle, možná v tom, že jsme byli ve stresu, aby nám to stihli vyrobit, že chceme hezké, protože to pro nás bude důležité, že to bude na celý život, prostě výjimečné. Pro mou ženu to bylo stejně důležité, nebo možná ještě trochu víc. Moje žena jako celkově byla mnohem více připravená, že věděla, co chce.

Trvalo vám dlouho, než jste se na něčem shodli? A kdo měl při výběru poslední slovo?

My jsme si tam vybírali asi hodinu a potom jsme vybírali ze dvou nebo ze tří nějaké variant a asi víc žena řekla, která se jí líbí víc. Ale tak nějak vzájemně. Někaké ty varianty jsme dali dohromady, že se nám to líbí vzájemně.

Z jakého materiálu jste prsten vybírali?

Růžové zlato.

Co v tom hrálo roli?

Finance, design, ale nechtěli jsme jen kulatou obroučku, máme tam takovou vlnovku, takovou rýhu. Ten design. Klasika, ale něco trochu jiného.

Nechávali jste si na prsten něco vyrýt?

Máme tam jméno a datum svatby.

Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj? Proč?

Asi mě to nikdy nenapadlo, ale teď, jak se na to ptáš, tak jakože líbí se mi mít ten prsten, asi si připadám atraktivně. Je to takové zvláštní. Proč nevím, asi mě nic nenapadá, nedokážu ti to říct.

Měl jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítil svobodný?

Myslím, že ne.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten - muž nebo žena?

Asi muži.

Proč?

No třeba, jakože já ho sundávám, ale nemám ho v práci, jednak abych si ho nepoškrábal, ale jakože konkrétně při práci nebezpečné, ale spíše mi to přijde jako šperk, kdybych pracoval v kanceláři, tak by mi to nevadilo, ale když pracuju manuálně, tak je to takové navíc. Třeba někteří kolegové ho taky v práci nenosí, ale jinak nevím. Možná jak si říkala, že se někdo cítí svobodněji.

Připadají ti ženy se snubním prstenem přitažlivější, než-li bez něho?

Nad tím jsem taky nepřemýšlel. Asi ne.

Když uvidíš nějakou ženu se snubním prstenem, co to v tobě vyvolá?

Signál toho, je vdaná, má rodinu, má závazky. Nevím, toto mě první napadne. Já se na to moc nezaměřuju. Asi že bude nějaká rodinně založená, bude pečovat o rodinu, děti. Asi mě napadá ta rodina.

Nosíš prsten pravidelně?

Pořád ho nenosím.

Sundáváš ho někdy?

Sundávám ho v práci, někdy si ho neberu do práce a mám ho doma, ale většinou když jdu někam do společnosti, tak si ho dávám.

Kdybych měl práci v kanceláři, tak si myslím, že bych ho nosil více dnů. Někdy ho ale sundávám na noc nebo tak. Třeba někdy ho mám celý týden na ruce, když mám třeba dovolenou, tak ho někdy sundávám na noc, že mi vadí. Nenosím ho pořád, asi bych ho sundával.

Ztratil jsi někdy prsten?

Ne. Já si ho sundávám vždycky doma, do takové krabičky, tam si ho odložím. Jinak jako, když si ho sundávám, tak jen na chvíli, když si s ním hraju, ale hlídám si ho.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry či zlého, propojení, pocit souměřitelnosti, ochranu toho partnera)?

Chmmm nemyslím si, že bych to projevoval do toho prstýnku, ale minimálně je to něco takového, že vidíš, že to je na ruce a připomíná ti to, že máš toho druhého člověka, ale asi to záleží na těch lidech, kdo bude chtít být nevěrný tak bude prstýnek neprstýnek. Ale chápu, že někdo to může mít jako talisman, či jako nějakou věc.

Měli jste zasnuby?

Ano. Já jsem svojí ženu požádal o ruku, pak jsme byli u jejich rodičům a pak u našich. Úplně takovou nějakou zasnubní hostinu jsme neměli.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

Protože, já nevím, já jsem nad tím přemýšlel. Když máš svatbu, tak to je závazek, musíš to veřejně oznámit, příznáváš se k tomu, že prostě budeš zavázán a asi pro ty lidi je jednodušší se k sobě nastěhovat a neřešit nějaké jiné věci. Pro někoho to může být finančně náročné, řekne si: „místo, abych dal tolik peněz za svatbu, tak si vybavím byt.“ Spíše si myslím, že se mladí lidé vezmou, když jsou v nějaké církvi. Nebo když už jsou starší nebo mají dlouhodobý trvalý, stabilní vztah.

Jak jsi ty spokojen v manželství, ve kterém jsi?

Jo, jsem.

Myslíš, že prsten, který nosíš na prstu, nějakým způsobem koresponduje s tvou spokojeností v manželství?

Jako koresponduje s tím, že jsem spokojený a rád ho nosím. Právě nevím, jestli by se mi chtělo nosit prsten, kdybych nebyl...Ale to fakt teď nedokážu odhadnout.

Jaký máš vůbec názor na manželství?

Si myslím, že to je za potřebí a jako minimálně kvůli dětem, máte stejné jména, je to lepší. Kvůli úředním věcem, dědictví, může za tebou do nemocnice a tak. Přijde mi, že kvůli praktickým občanským věcem je to lepší.

Chtěl ses ty sám ženit, nebo jsi to více méně cítil jako nějakou společenskou normu, nebo to chtěla tvoje žena?

Co si tak pamatuju, tak jsem vždycky přemýšlel, že až budu mít nějaký vztah a bude se vyvíjet nějak dobře, tak jsem se chtěl oženit. Ale to je proto, že jsem vyrůstal jako věřící, všichni kolem, mě v tomhle asi nepřímo ovlivnili. Bavili jsme se o tom ještě před tím, než jsem ji požádal o ruku.

Když by sis musel vybrat, spíš by ses přiklonil k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš čistě jako kroužek bez hlubšího významu?

Já myslím, že zavazuju, je to připomínka těch událostí, toho svazku jako celkově.

Jak by ses popsal (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky)?

HODNOTY: rodinná spokojenost, vztah s rodinou, se ženou, víra.

KLADY: pozitivní, rád pomáhám, zručnost.

ZÁPORY: odkládám nové věci, se kterými si nevím rady, jsem líný, nepořádný.

Jsi rodinně založený?

Jsem, teda doufám, že jsem.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Chmm...jakože necítím se, že bych byl vyloženě škaredý, ale asi jo. Nevím, nikdy jsem se necítil jako nějaký super atraktivní nadsamec, ale nemám ze sebe nějaké pocity, že bych si připadal ošklivý nebo něco takového, můžu být přitažlivý pro ostatní, ale nějak narcisticky se nedokážu ohodnotit.

ALICE

Věk: 55 let

Nejvyšší dosažené vzdělání: středoškolské

Rodinný stav: vdaná (36 let)

Co tě napadne, když se řekne “snubní prsten”?

Svatba. Když se mají dva lidé rádi a patří to k tomu obřadu. Třeba ho někdo zahodí, ale já ho furt nosím, je to pro mě stav věrnosti, jako kdybych byla s tím partnerem. Proto si myslím, že když ho někdo nenosí, tak se může cítit svobodnější.

Proč nosíš prsten?

To jsem ti řekla, cítím, že můj manžel je se mnou. Jsem s ním i na dálku spojená.

Co to pro tebe znamená?

Věrnost, že jsme spojení. To mi připomíná, jak se říká, že dva jsou jedno tělo, tak třeba i takhle bych to vnímala. A taky mi není smutno, když jsem někde vzdálená.

Co máš spojeného s tímto kroužkem?

No já si pamatuju na to, jak jsme spolu jednou byli a v ten den jsme se rozhodli, že se za rok vezmeme a taky se to tak stalo. V tom měsíci, kdy jsme si řekli, že se vezmeme, tak jsme si šli koupit prstýnky do zlatnictví a pak jsme je rok měli v krabičce. My jsme byli úplní blázni! Vždycky, když jsem za svým budoucím mužem přijela, tak mi je ukázal a já jsem z nich měla obrovskou radost.

Uvědomuješ si, že ten prsten nosíš? Vnímáš, cítíš ho na prstu (máš třeba tendenci si s ním hrát)?

Jako uvědomuju si to, nehraju si s ním nebo že bych to nějak prožívala, ani mě to nenapadne večer sundat. Je to jakýsi kus, se kterým jsem spojená, ale neprožívám to. Neřeším to, dala jsem si ho na prst a tím to skončilo. Ale je to součást mě, takhle to vnímám. Já si myslím, že všichni to tak mají, že kdo prstýnek má, ten je šťastný.

Bylo pro tebe důležité, aby tvůj manžel nosil snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Ano. Bylo to důležité, ale já jsem brzy po svatbě prstýnek ztratila a manžel mi dal svůj. Vysvětloval mi, že mu to nevádí, že by ho přes týden stejně nenosil, že pracuje v prachu a musel by si ho sundávat, tak ho dal tedy mě a já si ho zmenšila.

Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Ne nikdo. Tehdy to bylo jiné. Lidi na to moc neměli peníze.

Jak bys ohodnotil svoji rodinu (vztahy v rodině, chování členů, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

Jako dobrý, naši se nám hodně věnovali. Hodně jsme trávili čas spolu, jezdili na dovolené atd... Jsem s naší rodinou spokojená. Naši se fakt snažili, abychom měli všechno, co jsme potřebovali. Já jsem takový člověk, že si rozumím s každým. Mám vesměs pěkné vztahy. Nevím, jak to vidí ti druzí, ale já mám všechny vztahy stejné. Snažím se stmelovat tu rodinu.

Jak bys ohodnotila vztah svých rodičů?

Dobrý, pěkný. Určitě mamka svojí povahou je konfliktní typ. Taťka je více pohodář, on to vždycky ustojí. Kdyby byli oba konfliktní, tak je to horší, ale takhle k sobě pasují. Mají pěkný vztah. A vždycky měli. Až teď se bojí, aby jeden neumřel dřív než ten druhý.

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji? V čem se cítíš atraktivně?

Nejraději nosím kalhoty, a hodně ráda mám pěkné svetříky. I sportovní věci mám ráda, záleží, kam vycházím, mám ráda pohodlné oblečení. Já se musím rychle pohybovat, díky mojí práci, takže potřebuju něco praktického. Atraktivně se cítím v šatech a kostýmku.

Vnímáš prsten jako módní doplněk?

Určitě vnímám. Celkově prsteny jsou módní doplněk. Nosím i jiné než snubní prsten. Jeden často nosím na druhé ruce.

Vnímáš snubní prsten jako módní doplněk?

Ne to ne, to je jiné, není to běžný prsten. Má jiný význam. Slouží k něčemu jinému než na ozdobu.

Když jsi se svým nastávajícím vybírala prsteny, jak to probíhalo? Trvalo vám dlouho, než jste se na něčem shodli?

Musela jsem si na to udělat čas. Ale vůbec jsme neměli problém, že bychom se neshodli. Tehdy ani nebyla taková nabídka prstenů, jako je dnes. Měli jsme obyčejný, hladký, jenom takové jemné vroubky. Ale fakt jsme se shodli hned.

Jak jsi to vnímala? Byla to pro tebe důležitá chvíle?

Byla jsem z toho taková naměkko. Cítila jsem takové zavázání se a pomalu jsem se na to připravovala. Bylo to pro mě významné. Vždycky jsem na ty prstýnky před svatbou hleděla jako na něco cenného, že to něco znamená. Velká a trvalá změna v mém životě.

Z jakého materiálu jste prsten vybírali? Co v tom hrálo roli?

Obyčejné zlato, neměli jsme žádné kritéria. Tehdy jich bylo jen pár, to bylo umění vůbec něco hezkého vybrat.

Nechávali jste si na prsten něco vyrýt?

Ne, my tam nemám nic vyryté. Možná...taky v té době se to nedělalo. Já už si to vlastně moc nepamatuju.

Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj? Proč?

Atraktivní to ani ne, ale spíše kdybych ten prsten neměla, tak mi to přijde, jako bych něco zapoměla, nebo prostě, že mi něco chybí. Je to takový zvyk, že něco nosíš na sobě, úplně se to stane součástí tebe a když ho nemáš, tak se lekneš.

Měla jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítila svobodná?

Ne nikdy! To mě ani nenapadlo. Možná divné, ale mě to nenapadlo. Ovšem já věřím, že některé holky se můžou naštvat a na chvíli si ho sundají.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten – muž nebo žena?

Chlapi, protože můj muž ho vůbec nenosí. Oni to takhle vůbec nemají, jak my ženské. A navíc, on nemůže mít prstýnek, když pracuje s elektrickou. Já si myslím, že to je jen určitý typ chlapa, když má a nosí snubní prstýnek. Spoustu děvčat v mém věku, co já znám, tak prstýnky nenosí. Asi tomu nepřikládají důraz, možná je to tou dobou.

Připadají ti muži se snubním prstenem přitažlivější než bez něho?

Dívám se, když nějaký muž prstýnek má, to jo, zajímá mě to. Já hodně zbystřím, když ten muž má prstýnek, proč ho vůbec nosí a tak. Já bych byla ráda, kdyby můj muž nosil prstýnek. Ale nemám to tak, že bych na základě prstenu vyvodila, jaký je ten muž. Já jsem ale opatrnější, někdy se ti muži hodně předvádí, než aby měli hezký vztah s partnerkou. Takže to hodně sleduju. Ale rozhodně neřeším, jestli mě přitahuje, když ho má. Spíše prostě zkoumám, proč ho má. Ale tak jako pro sebe, v duchu. Neptám se ho.

Nosíš prsten pravidelně?

Nosím.

Sundáváš ho někdy?

Ne. Jen někdy, když jdu na rentgen, tak si ho musím sundat, jinak ne.

Ztratil jsi někdy prsten?

Ztratila, velmi krátce po svatbě. Hned po revoluci jsem byla s mužem v Německu, na koupališti, měla jsem ho volnější a tak mi sjel z ruky a pak už jsme ho nenašli. A tak jsem udělala to, že jsem vzala manželův snubní prstýnek a zmenšila si ho. A on teď žádný nemá, ale mu to nevadí. On ho hned po svatbě sundal a stejně ho nenosil. Někdo si třeba může říct, že když jsem ho ztratila, tak to je určitě znamení, že to dopadne blbě (to manželství), ale tak vidíš, zatím pořád dobrý.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry, moc propojení, pocit sounáležitosti, ochranu tvého partnera)?

Nic, ani moc propojení, sounáležitosti. Jenom symbol manželství. Ale byl to takový znak, že když měl někdo prsten, tak nás muži neotravovali.

Měli jste zásnuby? Dostala jsi zásnubní prsten?

U nás to vypuklo rok předem, prostě jsme si řekli, že se vezmeme za rok. Nic jsme nepodnikali, ale já si to vůbec nepamatuju. Určitě donesl našim kytku. My jsme si řekli, že se za rok vezmeme, pak jsme koupili ty prstýnky a to bylo všechno.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

To by mě taky zajímalo, hrozně mě mrzí, že to tak je. Potom se mnohem lépe odchází, když nejsou svoji. Nemají vůbec chuť na vztazích pracovat. Někdo na to má jinou odpověď, já fakt nevím, proč to tak mají. Nekladou tomu takový důraz asi. Cítí se svobodnější v tom vztahu. Ale určitě vím, že to je špatně. A taky, jak se různě potkávám s ženami v mém věku, tak mnoho z nich se chce vdávat, chtějí mít manžela, ale ti muži prostě nechtějí. Je to divné, já si vůbec nedokážu představit, že bych s někým žila jen tak, že by to nebyl můj manžel, ale kdo by to vlastně byl? Jen partner? To bych nechtěla.

Jak jsi ty spokojená v manželství, ve kterém jsi?

To je jediné, co mi vyšlo. Jsem za to moc ráda, ještě v dnešní době. Výhra v loterii!

Co bys dala za recept?

Když ten dotyčný dělá věci pro toho druhého, snažíš se to dělat tak, jak ten druhý partner chce a jak to má rád. Chceš tomu druhému dělat radost. Nesnažit se dělat věci tak, jak chci já, ale tak, jak víš, že by to chtěl partner, protože se vzájemně nepředěláte.

Myslíš, že prsten, který nosíš na prstu, nějakým způsobem koresponduje s tvou spokojeností v manželství?

Kdyby to bylo v našem manželství špatné, tak bych ho asi nosila i přes to. Ale nevím. Pokud nemáš ten vztah hezký, tak nevím, jestli bych ho nosila. Záleží, co do toho prstenu dáváš. Jestli to mám spojené se vztahem a s láskou k tomu člověku nebo jestli to bereš jen tak, že jsem vdaná a nic víc.

Jaký máš vůbec názor na manželství? Přežitek, umění a kvalitní vztah?

Myslím, že manželství je důležité, vůbec pro společnost, pro děti. Děti to velmi těžko nesou, pokud nejsou rodina. Svatba tam má být, vidíme ty dopady na všechno. Pro mě je manželství hodně. Já si vůbec neumím představit žít s partnerem a nebýt vdaná. Bych to ani nedokázala.

Chtěla ses ty sama vdávat, nebo jsi to více méně cítila jako nějakou společenskou normu, nebo to chtěl tvůj budoucí muž?

Já jsem se chtěla vdávat, byla jsem zamilovaná, měli jsme se rádi, prostě to chceš. Já jsem to tam viděla, tu svatbu v dále.

Když by sis musela vybrat, spíš by ses přiklonila k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš jako kroužek bez hlubšího významu?

Řekla bych, že to zavazuje, je to pro mě závazek, já jsem v tomhle zodpovědný člověk. Mělo by to tak být. Manželství by se nemělo zlehčovat. Jakože některé páry už do budoucna počítají s rozvodem. Myslím, že ten rozvod, když to člověk myslí opravdově, tak je to takové selhání, bolest.

Jak by ses popsala (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky)?

HODNOTY: věrnost, laskavost, důvěra v lidi, altruismus (cokoliv, budeš pro druhé dělat, nikdy od nich nic nečekej).

KLADNÉ: jsem ctižádostivá, zodpovědná, velmi to vyžaduji po druhých, plánuju pořád něco.

ZÁPORNÉ: někdy vybouchnu, jsem usmiřovací typ – jdu za někým, i když to není moje chyba, prostě nenávidím nevyřešené konflikty, lehce ovlivnitelná a někdy hodně mluvím.

Jsi rodinně založená?

Rodinný člověk. Dostala jsem dobrý základ v rodině. Rodina je pro mě všechno.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Zpětné vazby mám dobré, lidi se se mnou chtějí stýkat. Moje vlastní děti mě ohodnotí třeba jinak, ale já hodně pracuju s lidma a oni jsou se mnou rádi, chtějí se mnou být, takže asi jo. Ale nevím, to se tak blbě hodnotí. To by ti řekli asi ostatní.

IVONA

Věk: 75 let

Nejvyšší dosažené vzdělání: vyučená

Rodinný stav: vdaná (52 let)

Co tě napadne, když se řekne “snubní prsten”?

Že jsem ho dala dceři, vůbec jsme ho s mužem nenosili, oba dva jsme byli pracující, tak nám zavázal při práci.

Co máš spojeného s tímto kroužkem?

Absolutně mi to nic nefiká, jednou jsem byla vdaná a prostě jsem to brala pořád na vědomí a nějaký prsten pro mě neměl žádný význam.

Uvědomuješ si, že ten prsten nosíš?

On mi vadil, protože jsem pracovala na stroji a bylo to nebezpečné, nemohla jsem ho mít.

Bylo pro tebe důležité, aby tvůj manžel nosil snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Ne vůbec, nebylo. My jsme si ho oba sundali, protože nám v práci vadil, nikdo z nás to neřešil.

Nosili tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Ne, byla válka a naši, když se brali, tak prsteny nebyly a taťka ho nechal udělat z 25 haléře. To byly jenom takové kroužky, ale nenosili to. Měli to jen kvůli tomu, aby si měli co vyměnit.

Jak bys ohodnotil svoji rodinu (vztahy v rodině, chování členů, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

Vztahy byly normální, ale mohly být lepší, rodiče se hádali kvůli nesmyslům a já jsem tím hodně trpěla. Ale celkem to bylo ucházející, nerozváděli se. S taťkou jsem si rozuměla nejvíce.

Jak bys ohodnotil vztah svých rodičů?

Dobry celkem. Kdysi si lidé nezahýbali, nebylo to v módě, jako teď. Bylo to dobrý, oba pracovali, postavili barák, někdy se pohádali, jinak dobrý.

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji?

Mám ráda sukně a červené věci.

A v čem se cítíš atraktivně?

Já už v ničem! Když přijdu k zrcadlu, tak ho chci začernit.

Vnímáš prsten jako módní doplněk?

Jo vnímám, ale nesmí jich být moc. To se mi pak už nelíbí.

Snubní prsten vnímáš jako módní doplněk?

Así ne, ale málo lidí ho nosí. Takové okrasné prstýnky nosí všechny moje kámošky, ale snubní žádná. Všechny moje kamarádky ho ztratily.

Proč si myslíš, že ty tvoje kamarádky prsten nenosí?

No asi to není pěkné, když tam není očko.

Proč ho ztratily?

Tak moje dcera si s ním hrála a tak ho ztratila. Nebo vletěly do odpadu a tak no... Moje tři děti nenosí vůbec prsten.

Když jsi se svým nastávajícím vybírala prsteny, jak to probíhalo? Jak jsi to vnímala?

Přišli jsme do klenotnictví, nějaký jsme si ukázali a bylo to. Když to muselo být, tak jsem si ho koupili.

Byla to důležitá chvíle?

Ne nebyla, musel být, tak jsme si ho šli koupit.

Ale to přece nebylo povinné, tak proč jste museli?

Byla to tradice, dělají to tak všichni.

Věděli jste dopředu, že prsten nosit nebudete?

My jsme dopředu nevěděli, že ho nebudeme nosit, nad tím jsme neuvažovali.

A kdo měl při výběru poslední slovo?

Oba. Společně jsem se shodli.

Připadáš si více atraktivní se snubním prstenem, nebo bez něj?

Nevím, nevím. Na chvílku jsem ho nosila. Já jsem až na staré roky začala nosit zlato a hrozně mě to teď baví. Předtím mě to nezajímalo. Nějak mě to nerajcovalo. Mladé holky ten snubák podle mě nenosí.

Měla jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítila svobodná?

Ne, já jsem ho nenosila.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten – muž nebo žena?

Já myslím, že muži, když jsou na záletech, tak si ho sundávají.

Připadají ti muži se snubním prstenem přitažlivější než bez něho?

Nikdy jsem to u mužů nesledovala. Jestli má nebo nemá.

Když uvidíš nějakého muže se snubním prstenem, co to v tobě vyvolá? Zamyslíš se nad tím?

Nic, to mě nikdy nezajímalo, vůbec jsem se na to nezaměřovala.

Ztratila jsi někdy prsten?

Ne neztratila, měla jsem ho v krabičce a pak jsem ho dala dceři. Jednou jsem si ho vzala do porodnice, aby všichni věděli, že jsem vdaná matka.

Proč ti na tom záleželo, když jsi říkala, že pro tebe nemá žádný význam?

No kdysi to byla hrůza, nebo spíše trapné, že žena má dítě a není vdaná.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry či zlého, propojení, pocit sounáležitosti, ochranu toho partnera)?

Nevěřím, ale ráda bych měla nějaký amulet. Někdo to nosí.

Měli jste zásnuby?

Ne.

To asi nebylo v módě, ne?

Ale bylo, ty zásnubní prsteny byly hezčí a ženy to nosily více než ty snubní.

Jak dlouho jsi ho nosila po svatbě?

Jsem ho měla asi měsíc. Pak jsem ho sundala kvůli práci.

Nemrzelo tě, že ho musíš sundat?

Ne nemrzelo. Nevnímala jsem ho jako něco, co má nějakou symbolickou hodnotu.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

Morálka na ústupu.

Jak jsi ty spokojená v manželství, ve kterém jsi?

Já jsem jednou slyšela větu, že s chlapem jsou problémy, i když je dobrý, natož když si vezmeš nějakého neřáda. Já jsem si se svým mužem užila i když byl spíše hodný. Teď je to lepší na staré roky, ale nebylo to vždycky lehké. Mě se zdá, že dneska ty ženské nic nevydrží. My máme svůj kroužek důchodců, a všechny ženy, co tam jsou, se svým mužem vydržely až do teď. Ale dneska ty holky málo vydrží.

Myslíš, že prsten, který nosíš na prstu, nějakým způsobem koresponduje s tvou spokojeností v manželství?

Nenosila jsem ho. Takže tohle nevím.

Jaký máš vůbec názor na manželství?

Já si myslím, že to je důležité, chceš mít někoho vedle sebe. Já mám kamarádky a ony už jsou třeba samy, bez muže a jsou hrozně opuštěné a samy. Prostě člověk nechce být sám.

Chtěla ses ty sama vdávat, nebo jsi to více méně cítila jako nějakou společenskou normu, nebo to chtěl tvůj muž?

Já jsem se chtěla už vdávat, měla jsem 21, to byl nejvyšší čas tehdy. Já jsem byla sama a měla jsem kamarádky, to byly potvory, falešné, úskočné a jak jsem se vdala, tak už mi to bylo jedno, měla jsem děti, manžel. Žili jsme si svůj život.

Když by sis musela vybrat, spíš by ses přiklonila k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš čistě jako kroužek bez hlubšího významu?

Nemá hlubší význam, je to jen ozdoba.

Znáš nějaký příběh s prstenem?

Jo znám! Říkala mi jedna známá, že když pracovala na zahrádce, tak jí prsten spadl někam do hlíny, potom plakala, byla nešťastná a když na podzim zahrádku okopávala a vytrhávala ze země řepu, tak na kořenech jedné řepy našla svůj snubní prsten, který ztratila. Ona už si myslela, že je po něm a zem jí ho vrátila.

Jak by ses popsala (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky)?

HODNOTY: trpělivost, neotravovat lidi kolem sebe, každý může udělat něco proto, aby na světě přibyl jeden dobrý člověk.

KLADNÉ: snažím se být hodná na druhé, naučila jsem se mlčet.

ZÁPORNÉ: netrpělivá, občas jsem ukecaná.

Jsi rodinně založená?

To si o sobě myslím. Kdysi můj muž vyváděl, a já jsem to zvládla, já jsem za ním šla a musela jsem mu domlouvat. Kdybychom se rozvedli, tak by to bylo blbě. On se ale pak polepšil.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Ani ne, měla jsem komplexy.

Mužům ses líbila?

Aji jo...tak normálně.

MAX

Věk: 41 let

Nejvyšší dosažené vzdělání: vysokoškolské

Rodinný stav: ženatý (20 let)

Co tě napadne, když se řekne "snubní prsten"?

Závazek, zlato.

Proč nosíš prsten?

Nevím, je to nějaká tradice, symbol. Pro mě je to spíše známka toho, že od svatby postupně tloustnu a prsten je mi pořád menší.

Co to pro tebe znamená?

Nijak zvlášť nad tím nepřemýšlím.

Co máš spojeného s tímto kroužkem?

Všechny roky toho manželství. Taky rozhodnutí na začátku a že bylo dobrý.

Uvědomuješ si, že ten prsten nosíš? Vnímáš, cítíš ho na prstu (máš třeba tendenci si s ním hrát)?

Hraju si s ním, ale spíše nevědomky, docela často.

Bylo pro tebe důležité, aby tvoje žena nosila snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Nijak jsem ji do toho nenutil, ani jsme se o tom nebavili nebo to neřešili, na svatbě jsme si ho nasadili a nosíme ho až do teď. Ale asi to pro mě je důležité.

Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Táta ho určitě nenosil, máma ho nosila. U prarodičů nevím, jako dítěti mi to bylo divný, táta ho měl ve šperkovnici. A ten argument byl, že mu to vadí na prstě.

Jak bys ohodnotil svoji rodinu (vztahy v rodině, chování členů, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

Vztah s rodiči super, sestra je v procesu rozvodu, takže s ní teď ne moc dobře. Nejvíce si rozumím s mámou.

Jak bys ohodnotil vztah svých rodičů?

V mnoha ohledech mi připadá asymetrický. Ale i tak se mají pořád rádi. Nejsou spolu ze zvyku, furt to nějak funguje. Takový vztah, jaký mají oni bych ale nechtěl.

Asymetrie? V čem?

Rovnoměrné povinnosti, ale asi jim to vyhovuje.

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji? V čem se cítíš nejlépe?

Jeany, tričko.

V čem se cítíš atraktivně?

Košile sportovní sako.

Vnímáš prsten jako módní doplněk?

Jo to jo.

A snubní prsten jako módní doplněk?

Snubní ne.

Když jsi se svou nastávající vybíral prsteny, jak to probíhalo? Jak jsi to vnímal? Byla to pro tebe důležitá chvíle? Trvalo vám dlouho, než jste se na něčem shodli? A kdo měl při výběru poslední slovo?

Moc si to nepamatuju, pro nás bylo zásadní, aby to bylo jednoduchý, žádný ozdoby. Žádný vzory. Protihodnotu jsme dali zlaté zuby, takže příjemný bylo, že nás to stálo málo peněz. Moc to nebylo důležité. Moc jsem nekladl odpor, asi žena měla hlavní slovo, ale spíš jsme se shodli.

Z jakého materiálu jste prsten vybírali? Co v tom hrálo roli?

Zlato. Estetické hledisko, ale finance taky, chtěli jsme něco jednoduchého.

Nechávali jste si na prsten něco vyrýt?

Ne, chtěli jsme ho úplně jednoduchý.

Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj? Proč?

Nikdy mě to nenapadlo.

Měl jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítil svobodný?

Ne.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten - muž nebo žena?

Asi muži. Protože mám nějaký pocit, že jsou nevěrníci. Takovej pocit.

Připadají ti ženy se snubním prstenem přitažlivější než bez něho?

Připadají mi nějaké ženy atraktivní, ale že bych se specificky díval na prsten, tak to asi ne. Nepřemýšlel jsem o tom, že bych ji chtěl sbalit. Je to takový signál, že tam někde je nějaký manžel popřípadě děti.

Nosíš prsten pravidelně?

Nosím pravidelně.

Sundáváš ho někdy?

Nikdy mimo chvíle jako je takhle, když jsi mě poprosila o to, ať se podívám, co na něm mám vyryté.

A tvoje žena?

Taky nesundává.

Všiml by sis, kdyby ho neměla?

Těžko říct, jestli bych si toho všimnul u svojí ženy, ale asi jo, tím, že jsem zvyklý, že ho nosí, tak bych byl asi zaražený, kdyby ho neměla.

Ztratil jsi někdy prsten?

Ne, nosím ho pořád. Nemám ho kde ztratit.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry či zlého, propojení, pocit sounáležitosti, ochranu toho partnera)?

Ne.

Co ti říká pověřivost kolem snubního prstenu? Má na tebe nějaký vliv?

Absolutně ne.

Měli jste zásnuby? Dal jsi zásnubní prsten?

Ne. To tehdy ještě nefrčelo. Jen jsem požádal rodiče od manželky, dal kytku a tak.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

Protože se bojí závazku, nevěří v instituci manželství. Snazší cesta pryč, když to nebude fungovat. A taky doba, ve které žijeme je hodně individualistická, mi přijde.

Jak jsi ty spokojený v manželství, ve kterém jsi?

Velmi. Dal bych tomu 8 z 10.

Myslíš, že prsten, který nosíš na prstu, nějakým způsobem koresponduje s tvou spokojeností v manželství?

Nosil bych ho i kdybych nebyl spokojený. Přestal bych ho nosit v okamžiku, kdy bych se rozváděl. Není to závislé na dobrém období. I v krizích ho nesundávám.

Jaký máš vůbec názor na manželství?

Myslím si, že je to velmi těžký v něm vydržet, zároveň je to jedna z cest, jak ten život prožít smysluplně a být šťastný.

Chtěl ses ty sám ženit nebo jsi to více méně cítil jako nějakou společenskou normu, nebo to chtěla tvoje žena?

Chtěl jsem.

Když by sis musel vybrat, spíš by ses přiklonil k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš čistě jako kroužek bez hlubšího významu?

Je to symbol závazku, určitě zavazuje.

Jak by ses popsal (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky)?

HODNOTY: Víra v Boha.

KLADY: celkem klidný, přemýšlivý, smysl pro humor, věrný.

ZÁPORY: líný, kousavý, protivný, sarkastický.

Jsi rodinně založený?

Jo jsem.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Pro svoji ženu asi jsem atraktivní, což je důležité.

JAN

Věk: 41

Nejvyšší dosažené vzdělání: vysokoškolské

Rodinný stav: ženatý (11 let)

Co tě napadne, když se řekne “snubní prsten”?

Vybaví se mi žena, manželka, hned se mi vybavila její tvář. Ten kroužek, jako symbol našeho intimního kruhu, pocit připoutanosti.

Proč nosíš snubní prsten?

Jsem na něj hrdý, chci jím demonstrovat, že už k někomu patřím. Že moje oblast intimity je uzavřena jiným ženám.

Co to pro tebe znamená?

I vytožený společenský statut. Já si ho nesundávám ani při manuální práci a jako tu a tam si s ním hraju, mám ho v ruce, takže si myslím, že už to není předmět, ale nějaký symbol důležitých, zosobněných hodnot. Když mám nějaký mluvený projev, tak si s ním hraju, pomáhá mi to soustředit, zejména, když mám volné ruce. Slouží to ke koncentraci. Také projev, že když je člověk ve stresu, je soustředěný na výkon, ale tou hrou s tím prstýnkem mi to pomáhá k uvolnění.

Co máš spojeného s tímto kroužkem?

Svatba, určitě ona. Pak taky moment, kdy jsem ho ztratil. Bylo to na škole v přírodě s dětmi, sjel mi přišlo mi ho líto, ale naštěstí jsme ho v trávě našli.

Uvědomuješ si, že ten prsten nosíš? Vnímáš, cítíš ho na prstu (máš třeba tendenci si s ním hrát)?

Ano, vnímám, mám tendenci si s ním hrát. On způsobuje to, že to naše partnerství je vědomou hodnotou.

Bylo pro tebe důležité, aby tvůj manželka nosila snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Já jsem nad tím nepřemýšlel asi právě proto, že ho nosí. Pro mě to je důležitý komunikační signál, takže kdyby ho z nějakých důvodů odmítala, tak by mi to určitě signalizovalo nepříjemný signály. Takže díky

tomu, že ses zeptala, vím, že to je pro ni důležité, že ho nosí. Dokonce jsme si vybrali i materiál, který je příjemný, o cenu nám nešlo, je nám příjemný na dotek.

Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Ne.

Víš proč?

U maminky vím, ona s otcem mnoho let žila, bála se vdát. Oni se brali, až byl tatínek hodně nemocný.

Jak bys ohodnotil svoji rodinu (vztahy v rodině, chování členů, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

Nezdolnost, okolnosti byly složité, situace té rodiny. Rodina všechno přečkala, do dneška mě zajímají osudy sourozenců, dotýká se mě to velmi. Velmi blízký vztah mám se svojí starší sestrou a přeneslo se to i do vztahů jejich dětí.

Jak bys ohodnotil vztah svých rodičů?

Takhle, nikdy jsem neviděl, že by taťka na mamku sáhl, žádný projev násilí. Taťka byl symbolem síly a spolehlivosti, životní moudrosti, mamka projevem citu a pracovitá. Vztah byl hodně záležitostí zvyku, nějakých jistot, bezpečí. V tom manželství byla oddanost a kultivovanost.

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji?

Volný, pohodlný.

V čem se cítíš nejatraktivněji?

Košile, kalhoty.

Vnímáš prsten jako módní doplněk?

Ano.

A snubní prsten?

Ne.

Proč ne?

Protože si myslím, že má komunikační význam a váhu.

Když jsi se svým nastávajícím vybíral prsteny, jak to probíhalo?

Jako jedny z nejmalebnějších a nejkrásnějších momentů života. A doufám, že to tak i zůstane.

Byla to pro tebe důležitá chvíle?

Jedna z nejdůležitějších. Já bych to přirovnal k tak důležitým chvílím jako je porod, prostě nejvýznamnější události života.

Trvalo vám dlouho, než jste se na něčem shodli? A kdo měl při výběru poslední slovo?

Ne. To byl takový dialog, chtěl jsem to poslední slovo dopřát svojí ženě, ale takhle to nebylo, že by měl někdo poslední slovo, byl to nějaký konsenzus. Přirozený, hladký.

Z jakého materiálu jste prsten vybírali? Co v tom hrálo roli?

Titan a roli hrálo, že je pro nás příjemný na dotek, že je nám vizuálně příjemný, že nebyl drahý a hlavně, že neevokuje movitost.

Nechávali jste si na prsten něco vyrýt?

Ano, já mám za to, že jméno toho druhého, datum svatby.

Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj?

Tak na to nedokážu odpovědět, ani si nechci tuhle otázku klást. Takhle mě ta otázka nikdy nenapadla, pro mě to není otázka atraktivity, ale statusu.

Proč tě to nikdy nenapadlo?

Já si nepotřebuju tím prstenem zvyšovat atraktivitu, mě přijde, že to je degradace toho symbolu.

Měl jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítil svobodný?

Nikdy, vůbec nikdy. S tím prstenem a manželstvím se cítím svobodnější, než když jsem byl reálně svobodný.

Proč si myslíš, že to tak je?

Říkají to páry, které se mají hodně rádi, nezáleží na jejich poměrech, prostě se měli hodně rádi, když najdeš toho, ke komu hodně patříš, tak ti to mnohem více věcí bytostných, citových a sociálních řeší. Než být svobodný a hledat to.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten - muž nebo žena?

Tipuju si, že muži.

A proč?

Tak, myslím si, že u řemeslníků je to kvůli povolání, že jim to překáží při práci. Nejsem schopný pochopit muže či ženy, aby si tím vytvořili nějaký prostor pro nevěru. Vždycky to poznáš na tom prstu, je otačený. Pokud je protějšek dobrý pozorovat.

Připadají ti ženy se snubním prstenem přitažlivější než-li bez něho?

Já se na to nezaměřuju, vůbec to pro mě není důležité. Tím, že mám svojí ženu, tak to vůbec neřeším.

Nosíš prsten pravidelně?

Nikdy jsem ho nesundal.

Ztratil jsi někdy prsten?

Jenom na chvíli, je zvláštní, že nenosím hodinky nedělá mi to dobře, nenosím řetízky, protože se v tom necítím dobře, ale u prstenu jsem neměl tyhle pocity, že by mi to vadilo, že bych ho chtěl sundat. Je to proto, že v tom vidím větší smysl. Je to vytoužený statut, já jsem po tom toužil, mít ženu.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry či zlého, propojení, pocit sounděžitosti, ochranu toho partnera)?

Ne objektivně tomu předmětu, ale tuhle hodnotu tomu můžeme přisuzovat my sami. Prstýnek mi funguje jako boží muka, upamatování.

Co ti říká pověrčivost kolem snubního prstenu? Má na tebe nějaký vliv?

Ne. Ne nemá žádný vliv. Mě bylo líto, že jsem ztratil něco, co má pro mě velkou hodnotu. A už to nikdy žádný jiný předmět mít nebude.

Měli jste zásnuby? Dal jsi zásnubní prsten?

Ano.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

Asi takhle, myslím si, že mladí lidé mají kolem sebe více příběhů, že ty vztahy nevydrží a ten právní rozměr toho rozchodu je komplikovanost, které se mohou vyhnout. A mám pocit, že tím, že se mají rádi, tak

nepotřebují nějaký společensko - právní potvrzení. Ale jsem přesvědčený, že to má smysl, že v křehkých momentech to může být něco, co napomáhá soudržnosti toho páru. Je to důležitý pro děti. Já bych se styděl, kdybych přišel do školy svých dětí a řekl: „já jsem přítel této ženy.“

Jak jsi ty spokojený v manželství, ve kterém jsi?

Velmi. Já jsem ani nevěděl, jak může být život ve dvou tak hezký a strašně to utíká, když jsou ti lidi šťastní. Těch jedenáct let nám hrozně uteklo.

Myslíš, že prsten, který nosíš na prstu, nějakým způsobem koresponduje s tvou spokojeností v manželství?

Myslím si, že jo.

Kdybys nebyl spokojený, myslíš, že bys ho nenosil?

Kdyby došlo k nějaký zradě, to by ale určitě nebylo černobílý, tak se mi vybaví scéna, jak ho vyhodím do Vltavy.

Jaký máš vůbec názor na manželství?

To je starověký svazek. Až naše doba si klade tyhle otázky, takže problém není v manželství, ale v lidech. Jsem přesvědčen, že je základní společenskou jednotkou. Naprosto zásadní.

Chtěl ses ty sám ženit, nebo jsi to více méně cítil jako nějakou společenskou normu, nebo to chtěla tvoje žena?

Chtěl a trvalo mi dlouho, než jsem k tomu dozrál.

Když by sis musel vybrat, spíš by ses přiklonil k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš čistě jako kroužek bez hlubšího významu?

Závazek jednoznačně. Je to zhmotnění slibu. Předně k té dívence, k jejím rodičům. Předávají mi svoje dítě, dali mi to nejcenější, co měli. Ale i závazek vlastním rodičům, sourozencům, vždycky se to dotýká těch všech. Ale až teď mi dochází, že závazek i ke svým dětem. Cena toho závazku je bezpodmínečná. Bez závazku je podmíněná.

Jak by ses popsal (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky)?

HODNOTY: rodina, vzdělání (neformální, faktický, považuju to za kapitál).

KLADY: empatie, intelekt (schopný přemýšlet mnohvrstevnatě, ve složitých souvislostech).

ZÁPORY: z toho pak vycházejí moje největší slabiny – zranitelnost, neschopnost rychlého úsudku, zpracovávám ho zpětně, tudíž i postoje.

Jsi rodinně založený?

Určitě.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Nikdy jsem se tak nevnímal. Spíše si myslím, že je kolem mě mnohem více atraktivních lidí.

MATYLDA

Věk: 33 let

Nejvyšší dosažené vzdělání: středoškolské

Rodinný stav: rozvedená 2 roky (v manželství 10 let)

Co tě napadne, když se řekne “snubní prsten”?

Závazek, ještě mě napadne důvěra a něco, co trvá a co je na celý život. Je to sice lež, ale napadlo mě to.

Nosila jsi snubní prsten?

Ze začátku jo.

Proč?

Byla jsem na to hrdá, protože tě to rozlišuje. Já se vdávala ve 21 a byla jsem pro všechny za exota a byla jsem na to hrdá. Taky prostě, když se to koupí a dá se to, tak by to ti lidi měli nosit, jinak by to nemělo smysl a nemuseli by si to kupovat.

Co to pro tebe znamená nosit snubní prsten?

Znamená to pro mě asi to, že ostatní lidi reflektují, že jsem vdaná a nějak se podle toho ke mě chovají. A já tak fyzicky cítím, že k někomu patřím.

Co máš spojeného s tímto kroužkem?

Já s tím mám spojené, že to nic moc neznamená. Klidně to někdo může nosit, protože to pro něho hodně znamená, pro druhého zase nic. Pro mě to nikdy nic extra neznamenalo. Nic do toho nepromítám a je to pro mě důležité tak normálně, spíše není.

Co s ním máš teď spojeného?

Jakože nic. Něco, co prostě nevyšlo. Když jsem byla mému muži nevěrná, tak jsem ten prsten sundala. Jenže mě ho bylo pak líto, tak jsem si ho zase na chvílku nasadila. Ale i když to pro mě nic neznamená, tak jsem ho nosila ráda. Jenže pak mi to přišlo fakt hrozně nepatřičné, tak jsem ho sundala.

Uvědomuješ si, že ten prsten nosíš? Vnímáš, cítíš ho na prstu (máš třeba tendenci si s ním hrát)? Samozřejmě, když jsi ho nosila.

Nosila jsem ho pravidelně, nesundávala jsem ho, ale necítila jsem ho nějak významně. Nehrála jsem si s ním nebo tak.

Bylo pro tebe důležité, aby tvůj manžel nosil snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Ano. Třeba když ho můj bývalý manžel někde zašantročil, tak jsem byla smutná z toho, že mu nestojí za to, aby ho nosil.

Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Tatka ne, mamka ho nosí. Prarodiče nevím, babička má určitě.

Jak bys ohodnotila svoji rodinu (vztahy v rodině, chování členů, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

Vztahy jsou asi v pořádku, myslím, že jsou nadstandartní. Nadstandartní v čem? Drží při sobě, mají se rádi, často se navštěvují. Jsou z Moravy, vnímám, že jim na mě záleží. Nechci se o tom bavit.

Proč?

Protože mi lezou na nervy.

Jak bys ohodnotil vztah svých rodičů?

No výborný, opravdu výborný si myslí. U nich bych si troufla říct, že to je vztah všech vztahů. Myslím si, že jim to po všech stránkách funguje. Teda aspoň, co já můžu říct.

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji?

Nenápadný. Ráda nosím velký oblečení, nevím, jak to mám popsat, prostě aby bylo volnější.

V čem se cítíš atraktivně?

Atraktivně se moc necítím. A já se nejlépe cítím v tom, v čem chodím.

A to je?

Takový houmlesácký styl.

Vnímáš prsten jako módní doplněk?

Ne. Prsteny obecně ano, snubní ne. Snubní ze svého statusu, se hodí ke všemu, neřešíš to.

Když jsi se svým nastávajícím vybírala prsteny, jak to probíhalo?

Já jsem mu to vybrala a on to zaplatil. Byli jsme spolu to vybírat.

Jak jsi to vnímala? Byla to pro tebe důležitá chvíle?

Nebyla vůbec. Jako měla jsem radost, že to je další věc odškrtnutá, protože to byl stres, ale jinak to nebylo nijak zásadně důležité.

Trvalo vám dlouho, než jste se na něčem shodli? A kdo měl při výběru poslední slovo?

Já jsem měla rozhodující slovo, mu bylo jedno, jak to vypadá. Shodli jsme se na bílém zlatě.

Z jakého materiálu jste prsten vybírali? Bílé zlato, to jsme oba věděli. Finance hráli roli.

Nechávali jste si na prsten něco vyrýt? Jo jména a datum svatby.

Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj? Proč?

Jo, myslím si, že jo a připadala jsem si více ženská a byla jsem hezčí, to jo, měla jsem takové pocity, ale to slovo atraktivní je zavádějící.

Měl jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítil svobodný?

Ne.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten – muž nebo žena?

Chlapi.

Proč?

Jsou více nevěrní a více jim to vadí v profesích.

Připadají ti muži se snubním prstenem přitažlivější než bez něho?

Ne.

Když uvidíš nějakého muže se snubním prstenem, co to v tobě vyvolá? Zamyslíš se nad tím?

Od určitého věku předpokládám, že ten prsten mají. A asi spíše mě v dnešní době překvapí, že tak mladí kluci mají prsten. To se vždycky zarazím. Občas se nad tím zamýšlím. Hodně se nad tím zamýšlím, když ti lidi jsou mladí, tak mi to asi nějakou myšlenku navodí a řeknu si proč, proč se asi brali.

Nosíš prsten pravidelně?

Pořád, nesundávala jsem ho.

Ztratila jsi někdy prsten?

Ne.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry či zlého, propojení, pocit sounáležitosti, ochranu toho partnera)?

Ne, to je úplná blbost, to přeskoč.

Co ti říká pověřčivost kolem snubního prstenu? Má na tebe nějaký vliv?

To ne, jenom prostě že je to hezký zvyk a že to je další věc, která ta lidi spojuje, to fakt někdo hezky vymyslel.

Měli jste zásnuby? Dostala jsi zásnubní prsten?

Ano, ano.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

Protože to není potřeba. Není to výhodný ekonomicky ani nijak. A není to společensky nutný. Už je to takové, že víš, že to vlastně není na pořád. Víš, že máš jen 50 procent šanci, že to vyjde. Pozbývá to svůj smysl, jaký to kdysi mělo. Není to navždycky. Ztratilo to ten svůj jedinečný statut.

Jak jsi ty byla spokojená v manželství, ve kterém jsi byla?

Ne, nebyla jsem spokojená.

Proč?

Protože jsme se k sobě nehodili a nedělali jsme se navzájem šťastnými a chtěli jsme žít odlišným způsobem život.

Myslíš, že prsten, který nosíš na prstu, nějakým způsobem koresponduje s tvou spokojeností v manželství?

Ne! To si myslím, že s tím vůbec nesouviselo.

Takže bys ho nosila i kdybys byla nešťastná?

Ano.

To víš tak jistě?

Já jsem v tom manželství byla nešťastná a nosila jsem ho. Takže ano.

Jaký máš vůbec názor na manželství?

Myslím si, že to má úplně přesně takové místo, jako vždycky od začátku. Je to důležité a dokonce, že to je nenahraditelný. A mělo by se o to pečovat obecně a společnost by měla najít způsob, jak tu instituci zachránit.

Chtěla ses ty sám vdávat, nebo jsi to více méně cítil jako nějakou společenskou normu, nebo to chtěla tvoje muž?

Jakože to je hrozně těžký. Já jsem se nechtěla vdávat. Jakože obecně jsem se chtěla vdávat, ale ne v tu chvíli.

Tak proč ses vdávala?

No můj muž hrozně chtěl, já bych ještě počkala.

Jak dlouho?

Tak rok.

Když by sis musela vybrat, spíš by ses přiklonila k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš čistě jako kroužek bez hlubšího významu?

Myslím si, že to je závazek.

Nosíš ještě snubní prsten?

Ne, to bylo dost psycho.

Kdy po rozvodu sis prsten sundala?

No hned, co jsem věděla, že se rozvádíme. Já jsem ho sice nenosila už pravidelně, ale občas jsem si ho dala, na malíček, protože jsem přibrala. Ale potom už bych si ho nikdy nenasadila zpátky.

Co to pro tebe znamenalo?

No konec, uzavření.

Jaké emoce to v tobě vyvolalo?

No hrozně jsem byla nešťastná, smutná, po dlouhý době takový definitivní. Něco takovýho musíš uzavřít, není cesty zpět. Byla jsem sklíčená, zhroutil se mi svět.

Vzpomeneš si někdy, že prsten nemáš?

Ne, nevzpomenu. Ale je to věc, u které si myslím, že jsem ve věku, že ke mně patří. Necítím se jako méněcenná nebo tak něco, ale měla bych ho mít. Ne však za každou cenu.

Rozesmutníš se nad tím faktem?

Ne, už jsem si na to zvykla. Chtěla bych nosit prsten od někoho, kdo mě má rád.

Jak by ses popsala (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky)?

HODNOTY: přátelství, loajalita, důvěra.

KLADY: loajální, všeobecný přehled, přátelská.

ZÁPORY: zádumčivá, prokrastinátor, pesimista.

Jsi rodinně založená?

No jsem, to je jasný.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Ne!

ESTER

Věk: 53

Nejvyšší dosažené vzdělání: středoškolské

Rodinný stav: rozvedená 1rok (v manželství 25 let)

Co tě napadne, když se řekne "snubní prsten"?

Svatba a takový nějaký symbol závazku, lásky, štěstí, takové jako krásné pocity, když to funguje. U mě teda ne, ale všeobecně pro veřejnost. Mě se udělá zle, když si na to vzpomenu.

Proč jsi nosila prsten?

Tak po té svatbě, protože jsem se vdala a myslela jsem si, že to je ten symbol, ale nenosím ho už dlouho. Ten prsten nebyl ani můj, mě ho dali rodiče. Nekupovala jsem ho s manželem, oni mi ho dali posledních několik hodin před svatbou. To byla taková divná svatba. Můj muž prsteny vůbec nechtěl.

Co máš spojeného s tímto kroužkem?

Nepříjemné pocity, dál...

Uvědomovala sis, že jsi ten prsten nosila? Vnímáš, cítíš ho na prstu (máš třeba tendenci si s ním hrát)?

Jo, já jsem si ho uvědomovala, hrála jsem si s ním, mě to docela překáželo. Celkově zlato - náušnice, řetízky a ták. Ale pak jsem si zvykla. Když ten prstýnek nemám, tak jakoby mi něco chybělo, ale to bylo jen u těch prstýnků s očkem, ne se snubním.

Bylo pro tebe důležité, aby tvůj manžel nosil snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Mě mrzelo, že nechtěl ty prstýnky ani koupit. Vůbec ho to nezajímalo. Tím pádem jsem tušila, že ho asi nosit nebude. Myslela jsem si, že chlap někdy může nenosit prstýnek z důvodů práce, ale on takovou práci, kde by prstýnek nosit nemohl, neměl. Nechtěl ho nosit a to mě mrzelo. Po čase jsem ho sundala i já.

Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Mamka tvrdí, že ne, ale myslím že z počátku nosila, taťka ne, a prababička je měla v krabičce.

Jak bys ohodnotil svoji rodinu (vztahy v rodině, chování členů, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

Fajn, všichni se mají rádi, dost si pomáháme. Jsem s ní spokojená, sem tam mě někdo naštvě, ale v podstatě se mají všichni rádi. S každým si rozumím tak nějak trochu. Nejvíce asi se ségrou.

Jak bys ohodnotil vztah svých rodičů?

Jo, jde to. Z počátku měli problémy, ale teď je jejich vztah harmonický, na taťkovi bylo vidět, že má mamku rád, občas má výhrady, ale jde to.

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji?

Nosím všechno možné. Vůbec nenosím košilové halenky, spíše trika.

V čem se cítíš nejlépe/ atraktivně?

Jejda mane, já si nepřipadám atraktivně. Mám ráda, když je to sladěné, když to má styl.

Vnímáš prsten jako módní doplněk?

Záleží na tom, jaký prstýnek... když ho dostanu od někoho, tak ho spíše vnímám jako něco z lásky, ne jako doplněk, připomíná mi to toho člověka. Ale když si ho koupím, tak asi doplněk.

Vnímáš snubní prsten jako módní doplněk?

To asi moc ne.

Když jsi se svým nastávajícím vybírala prsteny, jak to probíhalo?

Nijak, my jsme ho dostali od rodičů, on to nechtěl řešit, to byl divný pocit. Je to nepříjemný, jenom jsem si říkala, jestli bude souhlasit, že si ten prsten navlíkneme.

Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj?

Já si totiž myslím, že prstýnky na atraktivitě moc nepřidávají

Proč?

Já si myslím, že hodně dělá oblečení, výraz tváře, tohle daleko více přidává na atraktivitě než šperky. Prstýnky asi ne, báby tlusté mají prstýnky a těm to vůbec nepomůže. Je to spíše pro osobní pocit. Ale když to hezky ladí s něčím, tak to může být. Když je takový hezký set...

Měl jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítil svobodný?

To ne. Když už jsem ho sundala, tak to bylo proto, že mi to manželství dělalo tak zle.

U ženských je to normální, ale když vidím u chlapa prstýnek, tak si ho považuju, protože to dává najevo, vyjadřuje, že mají rádi tu manželku, protože chlapi to nemají rádi. Když jedu vlakem a řeknu si, aha, to je šikovný chlap a kouknu na prst a vidím, že má prstýnek, tak si řeknu, že má svojí manželku rád a že bude dobrý chlap, věrný.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten - muž nebo žena?

Muži, jako nevím jestli to tak dělají, ale v těch filmech to je.

Proč?

Protože buď jim překáží v práci, při nějaké činnosti, nebo vůbec to nemají rádi, jakékoliv ozdoby, jako někteří jo, ale jinak to moc nepoužívají, nechtějí se zdobit. Považují to za zženštilost. Ale pak jsou takoví chlípníci, co si to sundávají za nějakým účelem. Ženské, když mají hezký vztah, tak toto nepotřebují, ale jako může to být, ale spíše ti muži.

Připadají ti muži se snubním prstenem přitažlivější než-li bez něho?

To určitě ne, prstýnek nepřidává na atraktivitě. Většinou to mají muži, kteří jsou úředníci, ne chlapi, co pracují rukama, ti je méně nosí, nebo si ho vezmou jen na rodinnou oslavu.

Když uvidíš nějakého muže se snubním prstenem, co to v tobě vyvolá? Dokážeš třeba říct, jaké myšlenky tě v tu chvíli napadnou ohledně toho člověka? Jaké vlastnosti tomu člověku připišeš?

S věností to moc nespojuju, spíše že má s manželkou kladný vztah, že to mezi nimi trochu jiskří. Dobrý, živý vztah mezi manžely. U ženských je to něco jiného, ženské jsou parádilky, ženské mají rády šperky, muži nemají rády šperky tak moc. Pokud to tedy muži nosí, tak je to proto, že to vyjadřuje jejich manželství. A to je přece krásné, ne?

Chtěla bys, aby tvůj muž prstýnek nosil, nebo ti to je jedno?

Když ho bude nosit a nebude mu to překážet, tak budu ráda, ale pokud mu to nebude překážet, a jen to nebude chtít nosit, a jinak bude dobrý a spolehlivý, tak mi to vadit nebude.

Nosíš prsten pravidelně?

Nenosím ho vůbec.

Kdy sis ho sundala?

Jako přesně nevím, ale asi po dvou letech.

Ztratil jsi někdy prsten?

Ne. Já jsem ho vždycky hlídala, protože byl našich. Jsem předpokládala, že jim je někdy vrátím. Já jsem si myslela, že jsem si je půjčila jen na tu výměnu.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry či zlého, propojení, pocit sounáležitosti, ochranu toho partnera)?

Ne.

Měli jste zasnuby?

Ne.

Dostala jsi zasnubní prsten?

Ne, nedostala. Jen jsem se domluvili, že se vezmeme. Tehdy to tak bývalo.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

Protože se strašně moc lidí rozvádí, řeči jako že nepotřebují papír na to, aby se měli rádi, že se nic nezmění. Chlapi nechtějí zodpovědnost, chlapi nechtějí závazek. Hrozně rychle se lidé dávají dohromady. Chodí spolu 14 dní a hned se k sobě stěhují, žádné dobývání a to je špatné. To si myslím, že tomu vztahu moc neprospívá. Dříve, než se stihnou vzít, tak se rozejdou.

Jak jsi ty byla spokojená v manželství, ve kterém jsi byla?

No tak nebyla, proto to dopadlo, jak to dopadlo. Když to neřeknu slušně.

Myslíš, že prsten, který jsi nosila na prstu, nějakým způsobem korespondoval s tvou spokojeností v manželství?

Když jsem zjistila, že ten vztah je blbý, tak jsem ještě chvíli doufala, že se to nějak vyvine. Jenže pořád jsem byla nespokojená. No a nakonec to došlo do takového stavu, že jsem to vzdala a prsten sundala už úplně, napořád. A to jsem věděla, že už je manželství mrtvé.

Jaký máš vůbec názor na manželství?

Tak já si myslím, že to je potřeba a taky vybrat správného muže. A to je strašně těžké. Podle mě je to instituce, která má význam.

Chtěl ses ty sám vdávat, nebo jsi to více méně cítil jako nějakou společenskou normu, nebo to chtěla tvoje muž?

Jako asi jsem se nějak skrytě chtěla vdávat, ale za každou cenu jsem to nechtěla. Kdybych chtěla být vdaná za každou cenu, tak jsem vdaná už v 19-ti.

Když by sis musela vybrat, spíš by ses přiklonila k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš čistě jako kroužek bez hlubšího významu?

Jako dokázala bych si manželství představit i bez prstýnku, ten prstýnek manželství nedělá. Ale je to tradice a ta je hezká. I když jsou dneska tradice, že jsou prstýnky jiné.

Kdy po rozvodu sis prsten sundala?

No, jak už jsem říkala, já jsem prstýnek dlouho nosila i když to manželství bylo blbé, ale pak, když po těch asi dvou letech bylo už úplně k ničemu a už jsem rezignovala, tak až teprve tehdy jsem si ho sundala. To už jsem měla jistotu, že to manželství nikdy nebude dobré. Takže tak po dvou letech, ale přesně si to už nepamatuju.

Co to pro tebe znamenalo?

Byla jsem otrávená, znechucená. To sundání toho prstenu neprobíhalo ze dne na den, trvalo to měsíce.

Jaké emoce to v tobě vyvolalo?

Smutná, rozčarovaná, byla jsem nešťastná. Nebylo to to, co jsem chtěla. Já už jsem nebrečela, už jsem měla odbrečené. Sundala jsem ho spíše chladně, ty emoce už byly venku. Už jsem byla za tím.

Vzpomeneš si někdy, že prsten nemáš?

Ne. To už je tak dávno, že to neřeším. Někdy jsem si vzpomněla, když jsem viděla nějakou svatbu nebo když jdu kolem zlatnictví a tam si snoubenci vybírají prstýnek, jinak ne.

Byl pro tebe snubní prsten v minulosti významný?

No...byl by, kdyby nebyl za takových okolností, kdyby to byla láska, kdybychom si ho kupovali spolu, kdyby to prostě bylo všechno hezčí.

Jak by ses popsal (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky)?

HODNOTY: spolehlivost, přátelskost, ohleduplnost, láska.

KLADNÉ: snažím se neubližovat, snažím se pomáhat, jsem poctivá, nemám tendenci někoho ošidit, nebo tak.

ZÁPORNÉ: nerozhodná, občas něco řeknu a ono se to blbě pochopí.

To je divné takhle o sobě mluvit...Říkat jaké mám dobré a špatné vlastnosti.

Jsi rodinně založená?

Myslím si, že jo.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Chmm, já nevím. Já si myslím, že tak normálně, mohlo by to být horší, ale i lepší. Teď už mám věk, ale i když jsem byla mladá, tak jsem si to o sobě nemyslela.

Muži o tebe měli zájem, ne?

Jo... Já nevím v čem to je. Já jsem si nemyslela, že jsem kdoví co.

LUDEK

Věk: 50 let

Nejvyšší dosažené vzdělání: středoškolské

Rodinný stav: rozvedený 5 let (v manželství 25 let)

Co tě napadne, když se řekne "snubní prsten"?

Kroužek, že ten člověk je zadaný, že tady končí legrace. Ten člověk je pro mě jak rozbalený jogurt, už to nejde použít jinak, už se to nedá vrátit. Už je použitý. Už není k použití pro někoho jiného, tím to končí. Nemám nebo nezastávám ten pohled, že o nic nejde, že to nevádí, že se třeba rozvede nebo tak. Prostě ten člověk patří někomu jinému.

Proč jsi prsten nosil?

No, tak je to symbol toho znamení, výraz určité hrdosti. Když ses ptala na ten rodinný stav, tak mě to trošku mrzí, dotýká se mě to, že jsem rozvedený. Vždycky mě napadne, že jsem selhal, to je symbolem, že ho nemám. Těžko jako člověk, jako muž bych nesl staromládenectví, to bych se hrozně styděl. Ti staří mládenci jsou takové trouby, zanedbaní. Já jsem ho nosil hrdě, tak jak někdo nosí medaili. Vyznamenání, že jsem zvládl všechny okolnosti - svatbu, že mám ženu, že jsem si jí zvládl vybrat.

Co to pro tebe znamená?

Tak je to šperk, symbol, zas mi o to nešlo, abych ho měl super okrasný. Nikdy bych třeba nenosil nějaký jiný, třeba pečetní nebo tak, ale snubní, to mi přijde chlapské, taková mužnost v tom je. Když vidíš i nějaké jiné muže, jak mají prsten, tak je v tom mužství, určitá schopnost, má šmrnc. Nemám rád takové ty alternativní, ze dřeva nebo tak.

Co máš spojeného s tímto kroužkem?

Má to pro mě význam společenský. Když by ta žena prsten nenosila, tak bych se ptal, proč ho nenosí. Kvůli práci bych to chápal, ale kdyby ho nenosila a třeba ho často sundávala, nebo si ho nechala doma, když jede do lázní, tak by mi to vrtalo hlavou. Je to symbol toho, že jsme svoji, že k sobě patříme, že nejsme oddělení. Je pro mě pořád znova a znova symbolem toho svazku a nerozlučitelnosti. Nikdy jsem to nebral jako kruh věčnosti, nebo tak nějak. Vlastně jsem nad tím až tak hluboce nepřemýšlel. Beru to spíš jako tradici.

UVĚDOMUJEŠ SI, ŽE TEN PRSTEN NOSÍŠ? Vnímáš, cítíš ho na prstu (máš třeba tendenci si s ním hrát)?

Cítil jsem, že ho mám, uvědomoval jsem si to poměrně často. I fyzicky i psychicky.

Bylo pro tebe důležité, aby tvoje manželka nosila snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Jasně že to bylo důležité. Už jenom proto, že pro mě to je důležité. Líbilo se mi, že ho nosí. Kdyby ho nenosila, tak bych si kladl otázku proč? Určitě bych si toho všimnul a nějak bych nad tím přemýšlel, ale tohle se nikdy nestalo.

Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Já si to nepamatuju. Naši se rozvedli, když mi byly 2 roky. Prarodiče myslím, že ne, ale já jsem si toho nijak zvlášť nevšímal. Neposuzuju to ani u druhých lidí. Sem tam si toho všimnu, ale ne v osobním životě.

Jak bys ohodnotil svoji rodinu (vztahy v rodině, chování členů, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

Vzhledem k tomu, že se rodiče rozvedli, tak jsem žil jen se sestrou, matkou. Máma nás správně vedle. Tím, že jsme neměli toho otce, tak jsme se uchýlovali k širší rodině. S tou rodinou jsem byl spokojený. Moje máma, i když byla bez muže, tak dokázala velmi dobře vytvořit teplo domova, lásku.

Jak bys ohodnotil vztah svých rodičů?

Bez debat. Ale z vyprávění ho moje mamka milovala do nekonečna, i přes to, že ji opustil. Už nám to lezlo i na nervy.

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji? V čem se cítíš nejlépe/atraktivně?

Svátečnější, to znamená, mám rád kravatu, ale je to jen moje taková póza. Kdyby bylo na mě, tak chodím nejraději ve volném, pohodlném oblečení, ale to jen doma. Na veřejnosti vypadám rád elegantně, hezky. Atraktivně se cítím v něčem, co mi někdo řekne, že mi sluší nebo že to je atraktivní. V tom se cítím hrozně dobře.

Vnímáš snubní prsten jako módní doplněk?

Možná ne jako módní, ale osobnostní.

A celkově prsten?

Já nevím, asi víc než snubní prstýnek. Ale vím, že když vidím nějakou ženu, co má na prstech spousty prstenů, tak se mi to nelíbí.

Když jsi se svou nastávající vybíral prsteny, jak to probíhalo?

My jsme si je nevybírali, my jsme je dostali. Dostali jsme je od mojí tety jako svatební dar. Tehdy jsme ještě neměli moc peněz.

Nechávali jste si na prsten něco vyrýt?

Ne nic, jenom puncy. Moje maminka měla vyryté.

Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj? Proč?

Připadám si atraktivnější s ním, tak trošku. Je mi to příjemné. Jak jsem říkal výše – je to důkaz toho, že jsem ženatý, což za sebou nese důkaz, že jsem nějakým způsobem schopný. Jsem hrdina.

Měl jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítil svobodný?

Ne, nikdy. Naopak, nikdy jsem prstýnek nesundával, ani kvůli ženám, nebo když jsem někam jel. Jsem prostě věrný.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten – muž nebo žena?

Nevím, jak dneska, ale dříve to byly určitě muži. Ale dneska, jak jsou ty ženské takové drsnější, feministické, tak možná i ženy. Ale nevím, asi více muži.

A proč si to myslíš?

No asi kvůli práci. Mě to taky vadilo, ale ten význam pro mě byl více než to, že mi to vadí. A taky asi že chlapi nejsou zvyklí se zdobit.

Připadají ti ženy se snubním prstenem přitažlivější než bez něho?

To absolutně nesleduju, nehraje to u mě žádnou roli. Žena, když zůstane sama, tak je pořád normální a neztrácí u mě kredit, ale muži jo. Ale jako moc to nesleduju.

Když uvidíš nějakou ženu se snubním prstenem, co to v tobě vyvolá? Zamyslíš se nad tím? Dokážeš třeba říct, jaké myšlenky vlastnosti tě v tu chvíli napadnou ohledně toho člověka?

Ne, to mě nezajímá, nevšímám si toho.

Nosil jsi prsten pravidelně?

Pořád, trvale. Jednou jsem hrál volejbal a měl jsem ho naražený a úplně jsem cítil, jak mi postupně ten prst napuchává. Takže jsem si ho rychle sundal. Po cca měsíci jsem zjistil, že ten prst zůstal napuchnutý a byl trošku větší než ostatní prsty. Takže jsem šel ke zlatníkovi, ať mi ten prstýnek trošku rozšíří. No a od té doby, co jsem si ho sundal, šlo moje manželství do háje a pak jsem se i rozved. To bylo určitě kvůli tomu, že jsem ho sundal. (smích)

Ztratil jsi někdy prsten?

Ne nikdy, tím že jsem ho nosil, tak ne.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry či zlého, propojení, pocit souměřitosti, ochranu toho partnera, pověra)?

Ne vůbec, absolutně ne, žádná mystičnost, ani pověra, nic. Čistě společenská záležitost. Ten prsten pro mě nemá takovou moc.

Měli jste zásnuby? Dal jsi zásubní prsten?

Ne neměli. Nebo takhle. Samozřejmě u nás proběhlo takové to, že jsem požádal o její ruku rodiče i ji, pak donesl kytku a tak, ale zásubní prstýnek jsem jí nedal.

A proč?

Nevím, jako to považuju za takové starosvětské. Ale možná že jo, já už nevím, zásnuby jsou takové stavovské, z devatenáctého století. Přežitek. Ale ono se to ani moc nedělalo, tehdy byla jiná doba.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

Protože se nechtějí vázat nějakou smlouvou. Chtějí být nezávislí a nsvázaní. Je to sobectví. Chtějí mít zadní vrátka, není to maximální oddanost, chtějí mít možnost z toho vycouvat bez dalších právních, finančních zodpovědností...Nechtějí do toho vztahu dát všechno. Je to sobectví asi víc mužů. A ženy pak na to reagují tím, že jsou více drsnější, feminističtější, schopnější, cílevědomější. Ale může za to i doba, samozřejmě.

Jak jsi ty byl spokojený v manželství, ve kterém jsi byl?

Ted' jsem spokojený jako rozvedený víc než v tom manželství. Ale kdybych našel skvělou ženu, tak bych do svatby šel určitě znova.

Myslíš, že prsten, který nosíš na prstu, nějakým způsobem koresponduje s tvou spokojeností v manželství?

Ne nekoresponduje. Prsten je symbol, že jsme svoji, že jsme si věrní. U prstenu se nedá usoudit, když ho má, že je šťastné, to nám ten prsten neříká.

Jaký máš vůbec názor na manželství?

I když to bude znít jako klišé, tak je to instituce, systém, který zajišťuje funkčnost lidského rodu. Pro mě to má význam, je to důležité.

Šel bys do toho znova, když na to máš takový pozitivní názor?

No teoreticky jo, ale už ne pro ty původní ideje, jako třeba mít děti. Nechci ženu proto, abych měl ženu, ale abych naplnil úkol, který cítím, že jsem jako muž měl.

Chtěl ses ty sám ženit nebo jsi to více méně cítil jako nějakou společenskou normu, nebo to chtěla tvoje žena?

Oba jsme to brali stejně, prostě se vezmeme, tak je to správné. Já jsem to neřešil, jestli je to norma. Prostě to byl jiný svět, ten komunismus.

Když by sis musel vybrat, spíš by ses přiklonil k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš čistě jako kroužek bez hlubšího významu?

Prsten mě rozhodně nezavazoval, je to jen znak, symbol toho rozhodnutí.

Nosíš ještě snubní prsten?

Nenosím. Ovšem nedávno jsem ho našel v šuplíku, tak jsem přemýšlel, jaké to bylo. Velmi často mi chybí. Já jsem si s ním hrával. Palcem jsem do něho brnkal, měl ostřejší hrany, takže mě i občas škrábal, prostě jsem ho cítil. Pracuju manuálně, takže to občas cinkne o něco. A teď, byť je to 5 let po rozvodu, tak jsem ho našel a nasadil jsem si ho. Úplná nostalgie. Pak jsem se i podíval, jak to vypadalo a přemýšlel jsem, jaké to bylo dříve. Asi půl dne jsem ho měl a pak jsem ho zase sundal.

Kdy po rozvodu sis prsten sundal?

Původně, po rozvodu jsem si říkal, že ho budu nosit jako ze vzdoru, že já jsem ten rozvod nechtěl. Kdyby totiž bylo po mě, tak já bych byl pořád ženatý. Tak z toho titulu, jsem ho nosil poměrně dlouho, asi půl roku. Ale tím, že jsem si pak našel novou ženu, tak kvůli ní jsem ho sundal. Ať jí to nedráždí. Proč bych nosil snubní prsten a měl tak vazbu s mojí bývalou ženou?

Co to pro tebe znamenalo?

Určitý akt. Ne jako obřad, ale něco jako degradace na vojně. Ty dosáhneš nějaké hodnosti na vojně a pak tě můžou degradovat za velký průšvih, všechno ti vezmou a jsi jenom vojín.

Jaké emoce to v tobě vyvolalo?

No tak prostě prohra. Nedostatečnost, nezvládl jsem to, musím to uznat, stalo se to. Šup prsten dolů.

Vzpomeneš si někdy, že prsten nemáš? Rozesmutníš se nad tím faktem? Kdy?

Nerozesmutním se, ale raději bych ho měl. Vnímám, že ho nemám, to jo. On mi svým způsobem mechanicky vadil. Ale ten význam převyšoval tu vadu, to že mi vadil.

Znáš nějaký příběh ohledně snubního prstenu?

Jeden příběh znám. .. Moje tchýně, krátce po svatbě chtěla vyzkoušet, jestli je pravda, že straky doopravdy kradou zlato a udělala pokus toho typu, že nechala prstýnek kousek u okna a když se po nějaké době vrátila, tak tam ten prstýnek samozřejmě nebyl. Straka ho odnesla. Naštěstí její manžel, nějakým záhadným způsobem našel hnízdo té straky a pro prstýnek si přišel až k hnízdu. Naštěstí tam byl. Celkem bláznivý příběh.

Jak by ses popsal (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky)?

HODNOTY: věrnost, poctivost, pracovitost.

KLADY: jsem pracovitý, zručný, spolehlivý, věrný.

ZÁPORY: netrpělivý s lidmi, kritický, konfliktní.

Jsi rodinně založený?

Absolutně rodinný, to vím naprosto dokonale. Já jsem vlastně chtěl děti více než manželku.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Ne.

Určitě?

Určitě. Ale asi pro většinu jsem, protože se se mnou furt chtějí bavit, ale já jsem samotář.

Tak to ale moc nekoresponduje s tou rodinou, ne?

Jako s rodinou jsem rád, ale jenom my, bez cizích lidí.

RŮŽENA

Věk: 38

Nejvyšší dosažené vzdělání: vysokoškolské

Rodinný stav: vdova 1 a tři čtvrtě roku (v manželství 14 let)

Co tě napadne, když se řekne “snubní prsten”?

Tak něco strašně důležitýho pro můj život. Něco, co během toho posledního roku a půl nabralo na mnohem větším významu. Vždycky u mě i u manžela a všeobecně ve společnosti jsem vnímala prsten jako důležitý. Něco, co člověk dává najevo ve společnosti. Ale právě teď ho vnímám úplně jinak. Ale i jako symbol kruhu, že se něco uzavře, manželství je důležitá instituce a je v tom kruhu.

Proč jsi nosila prsten?

Asi určitě vliv tradice, ale právě teď během roku a půl mám vztah k prstenu úplně jiný. Vždycky jsem ho nosila pravidelně, měla jsem k němu pozitivní vztah, měla jsem ho ráda. K někomu patřím, jsem vdaná. Vděčná, že ho můžu nosit.

Co máš spojeného s tímto kroužkem?

Mám, ale až v období vdovství. Vždycky jsem ho brala tak, že se prsten má nosit. Po 6 týdnech mi už ale nezáleželo na tom prsten nosit. Bylo to až po šestinedělí, kdy jsem nad tím začala vůbec přemýšlet. Po 2. měsíci jsem začala vnímat, že je na čase se s tím prstenem rozloučit. Ale třeba pro mojí kamarádku bylo překvapující, že jsem si ho nesundala hned. Někdo se zase divil, že už ho nenosím. Po třech měsících, jsem si udělala takový velmi osobní rituál. Pustila jsem si písničku od Pavola Habery – Boli sme raz milovaní, zajela si na hřbitov, u toho jsem plakala a přitom jsem si ho sundala. Prostě bylo na čase jít dál.

Chtěla sis ho sundat?

Každý jsme odlišní, fáze truchlení je individuální a každý si musí jít svou cestou navzdory okolí. Já jsem ho po nějaké době už potřebovala sundat. Nedokážu si představit, že bych ho měla. Okolí mě vnímalo jako manželku mého muže, ale já už jsme potřebovala být sama za sebe, uzavřít tuhle záležitost a jít dál. Hodně lidí reaguje na to, že ho nemám.

Uvědomovala sis, že jsi ten prsten nosila? Vnímala, cítila jsi ho na prstu?

Někdy ano, spíše jsem to brala úplně přirozeně. Vlastně teď se cítím jako nahá, když ten prsten nemám. Z počátku mi to hrozně chybělo, ale teď už ho mám rok sundaný. Ale občas mi chybí, to jo.

Bylo pro tebe důležité, aby tvůj manžel nosil snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Bylo to pro mě důležité. Chtěla jsem to po svém muži, měla jsem ráda, když ho nosil. On si ho ale někdy sundával, když třeba pracoval se dřevem nebo tak. A to jsem mu někdy řekla: „Jé, nechceš si ho zase vzít?“ Nebylo to, že musí nosit prsten, ale měla jsem to ráda. Pro něho to byl určitě symbol, který rád vyjadřoval.

Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Maminka určitě, babička také, to si přesně pamatuju. Akorát tatínek si ho sundal, když začali stavět dům a pak už si ho nenandal, protože se mu na ten prst nevešel. A také si pamatuju, jak jsem za tatínkem občas přišla a potřebovala jsem slyšet a vidět ujištění, že se mu na ten prst fakt nevrže.

Jak bys ohodnotila svoji rodinu (vztahy v rodině, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

My máme hezké vztahy v rodině. Jsem spokojená, čím jsem starší, tím spokojenější.

Jak bys ohodnotila vztah svých rodičů?

Oni mají hrozně hezký vztah, to je to, co nám nejvíc mohli dát. Jako myslím mě a mojí sestře. Jsou pro nás vzorem. Vzor v tom, že ten vztah funguje, jsou hodně aktivní, tráví spolu hrozně moc času a teď na důchod, když člověk vidí tu symbiózu, tak si uvědomuje, že mají být lidi ve dvou. A navzdory různým problémům se to dá zvládnout.

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji? V čem se cítíš nejatraktivněji?

Sportovní a elegantní. Mám asi ráda nějaké šaty, kalhoty a přiléhavý svetřík.

Vnímáš prsten jako módní doplněk?

Určitě, ano.

Vnímáš snubní prsten jako módní doplněk?

Ne. Ten má určitý symbol. Jako je fakt zajímavý, že jsem si říkala, že si nějaký prstýnek koupím, protože vnímám ve společnosti, že muži na to reagují, jestli ho člověk má nebo ne.

Jo?

Ano, hodně po tom prstýnku koukají a když jsem ho měla, tak je to spíše odradilo a když ho teď nemám tak, je to spíše signál toho, že jsem volná.

Když jsi se svým nastávajícím vybírala prsteny, jak to probíhalo?

Já jsem měla dost jasnou představu, že tam chci kamínek, aby to bylo více s projevem ženskosti. Tehdy toho moc nebylo, úplně jsme stejný neměli, chtěla jsem ho trochu odlišit. Ale oba jsme chtěli jednoduchý. Vevnitř datum a jména. No a teď jsou spolu schované.

Co plánuješ s těmi prstýnky dělat?

Nechat na památku.

Připadáš si více atraktivní se snubním prstenem, nebo bez něj?

V minulosti jsem to fakt vůbec neřešila. Tím, že jsme měli krásný vztah, tak jsem neřešila nic okolo mě. Jakože jestli přitažlivá více či méně. Navíc přitažlivá bych to nenazvala, spíše zadaná. Přitažlivá spíše bez prstenu.

Měla jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítila svobodná?

Ne, ale rozumím, že to tak někdy může být.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten – muž nebo žena?

Muži.

Proč?

Asi od kamarádů to tak vím, že to cíleně sundávají, když nejsou úplně spokojeni ve vztahu. Že chtějí další životní cestu. Je to dáno i díky zaměstnání, při manuální práci, ten prsten vadí.

Připadají ti muži se snubním prstenem přitažlivější než bez něho? Když uvidíš nějakého muže se snubním prstenem, co to v tobě vyvolá?

Jako líbí se mi to na chlapech, ale neznamená to, že by člověk házel očko, je to spíše symbol toho, a možná je to blbost, já fakt nevím, ale že ten chlap, dává najevo, že má manželku, že ji má rád, že mu ten vztah funguje, že je ten vztah hezký.

Jaké vlastnosti třeba tomu člověku připišeš?

Asi jo, asi bych mu připsala, automaticky díky prstenu, vlastnosti jako věrnost, smysl pro rodinu, pro závazek... Chlap, který se k těm věcem umí postavit. Jinak, to asi mají ženy rozvedené než u nás vdov.

Bylo pro tebe důležité, aby tvůj manžel nosil snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Bylo to pro mě důležité. Chtěla jsem to po svém muži, měla jsem ráda, když ho nosil. On si ho ale někdy sundával, když třeba pracoval se dřevem nebo tak. A to jsem mu někdy řekla: „Jé, nechceš si ho zase vzít?“ Nebylo to, že musí nosit prsten, ale měla jsem to ráda. Pro něho to byl určitě symbol, který rád vyjadřoval.

Nosíš prsten pravidelně?

Opravdu od svatby jsem ho nosila každý den, kromě porodů, operací, atd., jinak pořád.

Kdy sis ho sundávala?

V nezbytně nutných situacích, jako třeba když jsem byla těhotná a napuchly mi prsty nebo když jsem šla na nějakou operaci.

Ztratila jsi někdy prsten?

Ne.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry, pocit propojení, pocit sounáležitosti, ochrana toho partnera)?

Propojení asi jo, jinak nic takového, jako ochrana před nevěrou.

Měli jste zasnuby?

Takové úplně privátní, soukromé.

Dostala jsi zasnubní prsten?

Ne. Ale dostala jsem dvě věci, které si můj muž vybral, již před několika lety, že až najde tu pravou, tak jí to dá. Byl to takový peníz a neopracovaná perla, které našel na dovolené.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

To je asi téma na strašně dlouho, ale určitě za to může nynější životní styl, strašně moc příležitostí k různým akcím a to může být natolik lákavé, že tomu člověk dává přednost a výběr partnera může klesat. Když si člověk zvykne být sám, tak se pak mnohem hůř přizpůsobuje tomu druhému.

Jak jsi ty byla spokojená v manželství, ve kterém jsi byla?

Strašně moc spokojená. Možná jako zpětně, člověk na některé věci má náhled, ale globálně velmi hezký vztah. Je to hodně o sžívání se. Z počátku vztahu jsme spolu bojovali a já jsem pak pochopila, že nevyhraju a musela jsem se hodně učit, ne té podřízené roli, ale té týmové.

Myslíš, že prsten, který jsi nosila na prstu, nějakým způsobem korespondoval s tvou spokojeností v manželství?

Ne.

Takže bys ho pořád nosila i když bys nebyla spokojená?

Myslím, že asi jo, a říkám asi, protože to nevím úplně jistě. Ale to by musel být velký propad, že bych si ho sundala. Taková fáze s otazníky, jestli spolu máme být dál, tak to bych si ho sundala, jinak ne.

Jaký máš vůbec názor na manželství?

Právě dneska si to ještě myslím asi více, než dříve a jsem přesvědčená, že lidé mají být ve dvou. Když jsem ještě zažila něco, co funguje, pocit, že je člověk milován a věří v to, je to možné. Moje sestra se rozvedla. Moje kamarádka, která je taky vdova už s nikým nechce být, ale já to tak nemám. Čím to manželství bylo kvalitnější, tak tím dříve je člověk připravený do nějakého jiného nového vztahu. Po rozvodu se člověk musí hojit mnohem více než vdovy. Mě samotnou to stálo mnoho bojů a otázek. Když se zjistila diagnóza mého muže, tak v tu chvíli jsem se s ním už začala loučit. A měla jsem náskok oproti mému okolí, tím, že jsem to věděla. Navíc jak jsem zažila to krásné, tak je pak člověk mnohem rychleji schopný jít dál, ta bolest jde dál, nebylo porušené moje ženství. U rozvodu je to jiný. Lidi přemýšlí, co udělali špatně, mnohdy nerozumí tomu, proč je ten druhý opustil, nebo co se mohlo udělat jinak, v čem selhali. Mají výčitky a nedokáží se s tím smířit. ...Jednou mi jedna žena, která byla rozvedená řekla, že to mám mnohem jednodušší, protože ten muž mě neopustil, není porušeno moje ženství.

Mám jednoho kamaráda, který se po třech měsících po smrti svojí ženy oženil s novou paní. A nebylo to tak, že by zaplácl smutek, ale chtěl žít v kvalitním vztahu. Já, jak jsem teď v takové skupince vdov a vdovců, tak ti lidé jsou většinou po 6 měsících připraveni na další vztah a okolí to nechápe.

Chtěla ses ty sama vdávat, nebo jsi to více méně cítila jako nějakou společenskou normu?

Chtěla jsem se vdávat.

Když by sis musela vybrat, spíš by ses přiklonila k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš jako kroužek bez hlubšího významu?

Určitě jako kroužek s hlubším významem, nedokážu si představit, že bych byla vdaná a prsten nenosila.

Kdy po smrti manžela sis prsten sundala?

3 měsíce.

Jaké emoce to v tobě vyvolalo?

Bylo to opravdu něco křehkého, intimního, důležitýho, musela jsem si to sama prožít. Pro mou osobní cestu svébytnosti to byla nesmírně důležitá cesta. Potřebovala jsem to však mít po čase uzavřené... tuhle záležitost. Jinak bych nemohla jít dál.

Bylo to tvé rozhodnutí nebo ti někdo jiný řekl, ať ho sundáš?

Moje rozhodnutí a pak zpětně, když jsem ho neměla, tak mi kamarádka řekla, že už jsem ho měla dávno odložit. Rodiče od mého muže to zase zranilo, že jsem ho sundala.

Vzpomeneš si někdy, že prsten nemáš?

Často, jsou to takové vlny, 2-3 měsíce si nevzpomenu a pak mám týden, že mi hrozně chybí. Jak už jsem říkala, připadám si bez něho jako nahý.

Jak by ses popsala (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky)?

HODNOTY: hodnoty jako rodina, naplněný život v poklidu, pocit, že učím druhé lidi milovat – hlavně mé děti, pocit bezpečí, víra, láska je nejvíc.

KLADY: povzbuzovač, přátelská, dokážu vnášet příjemnou atmosféru – ve společnosti.

ZÁPORY: nesystematická, prchlivá, nedotaženost u některých věcí.

Jsi rodinně založená?

Jo, jsem. Právě že jsem zjistila, že mnohem více, než jsem si myslela.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Asi bych to nenazvala atraktivní, ale přitažlivá asi jo. Jakože ne přitažlivá svým vzhledem, ale spíše tím, co ze mě vyzařuje. Nějakou pozitivní aurou.

OLAF

Věk: 75 let

Nejvyšší dosažené vzdělání: středoškolské

Rodinný stav: vdovec 4 roky (v manželství 55 let)

Co tě napadne, když se řekne “snubní prsten”?

Svazek, manželský svazek, oddanost a jakési závazky jeden druhému.

Nosil jsi prsten?

Nosil jsem ho, ale ne pravidelně. Spíše jsem ho nenosil. Když jsme někam společně šli, třeba do divadla nebo na zábavu, tak jsem ho nosil. Jinak ne.

A proč jsi ho teda nosil?

Když jsme byli spolu, byli jsme manželé, závazek, manželská povinnost.

A vadil ti třeba při práci?

To ne, to jsem ho mohl mít, ale já ho nechtěl.

Co máš spojeného s tímto kroužkem? Dáváš do něho něco?

Určitě, člověk to tam dává. Když byl prosit o svazek u rodičů. Pěkné vzpomínky, když chce člověk koupit prsten, tak měl z toho radost, když se to povedlo.

Uvědomuješ si, že ten prsten nosíš? Vnímáš, cítíš ho na prstu (máš třeba tendenci si s ním hrát)?

Cítil! Když ho lidé pravidelně nosí, tak ho cítí. Já jsem nebyl zvyklý, že ho nosívám. Byl jsem rád, když to na tom prstě nezavázelo. Někdo nosí a někdo nenosí.

Bylo pro tebe důležité, aby tvoje manželka nosila snubní prstýnek nebo ti na tom až tak nezáleželo?

Tak ona ho nosila pořád, to já jsem ho nenosil. Ale bylo pěkné, když ho měla, bylo to její rozhodnutí.

Nosí tvoji rodiče/prarodiče snubní prsten?

Nosili.

Jak bys ohodnotil svoji rodinu (vztahy v rodině, chování členů, spokojenost z tvé strany, s kým si nejvíce rozumíš)?

Kladně. Máme hezké vztahy. Teda ti, co ještě žijeme.

Jak bys ohodnotil vztah svých rodičů?

Vztah dobrý. Vzájemně si vyhověli, tolerance, nějak se nepotřeboval rozvod. Mamka nedělala, byla s námi doma, jen táta pracoval. Bylo to trošku jiné než je to teď. Nehádali se, nějak k sobě mluvili pěkně. Nebylo to tak vyostřené jak teďka. Líbilo se mi to.

Jaký druh oblečení nosíš nejčastěji?

Sportovní oblečení.

V čem se cítíš nejlépe/atraktivně?

Při zvláštních příležitostech oblek, jinak sportovní.

Vnímáš prsten jako módní doplněk?

Doplněk je určitě.

A snubní prsten vnímáš jako módní doplněk?

Já myslím, že když je někdo zasnoubený, tak ten prstýnek má, je to tradice. Snubní prstýnek je taky tradice, ale někdo ho nenosí.

A je to teda podle tebe módní doplněk?

Snubní prsten není doplněk. Je to symbol toho svazku.

Když jsi se svou nastávající vybíral a prsteny, jak to probíhalo? Jak jsi to vnímal?

Moc pěkně, líbilo se nám to, radostní a šťastní. Vybrali jsme ten, který se nám líbil. Tehdy bylo dost prstýnků. Dalo se vybrat. Záleží, kde nakupujete, v kterém roce.

Byla to pro tebe důležitá chvíle?

Moc důležitá.

Trvalo vám dlouho, než jste se na něčem shodli?

Nejprve jsme se byli podívat, kde to je jaké mají druhy. Pak jsme odešli, doma to řešili, a pak jsme se tam zase vrátili a už to koupili.

A kdo měl při výběru poslední slovo?

Společně jsme rozhodli.

Z jakého materiálu jste prsten vybírali?

Zlato. Širší, takové ornamenty na nich.

Nechávali jste si na prsten něco vyryt?

Nic.

Připadáš si více atraktivní s prstenem, nebo bez něj? Proč?

Já jsem na to nemyslel, nezajímalo mě, zda se na to ženské dívají nebo ne. Člověk vypadal šťastnější, protože je spokojený ve vztahu. Navíc, člověk má cosik nového, k něčemu to zavazuje, jak jsem říkal.

Měl jsi někdy chuť prsten sundat pro to, aby ses na chvíli cítil svobodný?

Pravidelně jsem ho nenosil. To já nevím, co je svoboda a nesvoboda. Já jsem to takhle ve vztahu neřešil. Jednou jsem byl ženatý a svobodu jsem neřešil, ale necítil jsem se nesvobodný. Když byl člověk mezi rodinou, tak to neřešil, do společnosti si ho vzal.

Kdo si myslíš, že častěji nenosí (popř. si sundává) snubní prsten – muž nebo žena?

Spíše muži.

Proč?

Protože ženy mají raději parádu, raději je nosí.

Připadají ti ženy se snubním prstenem přitažlivější než-li bez něho?

Nemám moc rád, když mají ženy na prstech mnoho prstýnků, není to pěkné... Pět, šest, to se mi nelíbí. Nezájímaly mě tehdy jiné ženy, nebo jsem to neřešil. Ale všeobecně je určitě hezčí, když vím, že je žena vdaná. Ale ne atraktivní, to vůbec!

A proč je to hezčí?

Protože je v tom větší pořádek. Víím, v jakém stavu ta žena je, co si k ní můžu dovolit. Ale i proto, že je to pěkné, že ten prstýnek má, že se k tomu manželství přiznává.

Když uvidíš nějakou ženu se snubním prstenem, co to v tobě vyvolá?

Že to je v pořádku, tak to má být. Schvaluju manželství.

Ztratil jsi někdy prsten?

Ne. nikdy. A moje žena taky ne.

Věříš v nějakou transcendentní moc prstenu (například že tě ochrání od nevěry či zlého, propojení, pocit sounáležitosti, ochranu toho partnera)?

Určitě, já myslím, že ochrání před nevěrou, je to jakýsi symbol, že ho má u sebe. Symbol lásky.

Měli jste zasnuby? Dal jsi zasnubní prsten?

Měli jsme zasnuby, dával jsem snubní prsten. Malá oslava byla.

Proč myslíš, že je čím dál tím méně lidí, kteří vstupují do manželství?

Moje děti se taky nežení a nevdávají, prostě je taková doba. Všichni se opičí, mají strach, že je to závazek, já nevím.

Jak jsi byl spokojený v manželství, ve kterém jsi?

Byl jsem spokojený moc.

Myslíš, že prsten, který nosíš na prstu, nějakým způsobem koresponduje s tvou spokojeností v manželství?

To si nemyslím, může mít prsten a nemusí být spokojený. To si nemyslím, ale lepší, když ho má, než když nemá.

Jaký máš vůbec názor na manželství?

Je to důležité, hrozně moc.

Chtěl ses ty sám ženit, nebo jsi to více méně cítil jako nějakou společenskou normu, nebo to chtěla tvoje žena?

V té době, ve které jsem žil za mlada, to bylo normální, že se člověk žení. Člověk moc neuvažoval jinak.

Když by sis musel vybrat, spíš by ses přiklonil k tomu, že tě prsten k něčemu zavazuje, nebo ho vnímáš čistě jako kroužek bez hlubšího významu?

Zavazuje, je to určitě symbol s velkým významem.

Jak by ses popsal (které hodnoty jsou pro tebe důležité, jaké máš slabé a silné stránky)?

HODNOTY: důležité zdraví, v rodině shoda, spokojenost, aby člověk se tak nějak cítil lepší, než horší. Aby měl kolem sebe známé, které má rád. Aby ho brali.

KLADY: vychoval jsem dobrou rodinu, obstarávám zahrádku, to mi jde, nechodím do hospody, nekouřím – jsem slušný a zdvořilý na lidi.

ZÁPORY: někdy se rozčílím, jsem náladový.

Jsi rodinně založený?

Jo, spíše ano.

Vnímáš se jako atraktivní, přitažlivá osoba?

Spíše ano, v minulosti jsem byl atraktivní, nikdy jsem nad tím moc nepřemýšlel.